Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

អភិធម្មបិដកេ

បុគ្គលបញ្ញត្តិបាឡិ

មាតិកា

១។ ឯកកឧទ្ទេសោ

១។ ឆ បញ្ញត្តិយោ – ខន្ធបញ្ញត្តិ, អាយតនបញ្ញត្តិ, ធាតុបញ្ញត្តិ, សច្ចបញ្ញត្តិ, ឥន្ទ្រិយបញ្ញត្តិ, បុគ្គលបញ្ញត្តីតិ។

២។ កិត្តាវតា ខន្ធានំ ខន្ធបញ្ញត្តិ? យាវតា បញ្ចក្ខន្ធា – រូបក្ខន្ធោ, វេទនាក្ខន្ធោ, សញ្ញាក្ខន្ធោ, សង្ខារក្ខន្ធោ, វិញ្ញាណក្ខន្ធោ; ឯត្តាវតា ខន្ធានំ ខន្ធបញ្ញត្តិ។

៣។ កិត្តាវតា អាយតនានំ អាយតនបញ្ញត្តិ? យាវតា ទ្វាទសាយតនានិ – ចក្ខាយតនំ, រូបាយតនំ, សោតាយតនំ, សទ្ទាយតនំ, ឃានាយតនំ, គន្ធាយតនំ, ជិវ្ហាយតនំ, រសាយតនំ, កាយាយតនំ, ផោដ្ឋព្ពាយតនំ, មនាយតនំ, ធម្មាយតនំ; ឯត្តាវតា អាយតនានំ អាយតនបញ្ញត្តិ។

៤។ កិត្តាវតា ធាតូនំ ធាតុបញ្ញត្តិ? យាវតា អដ្ឋារស ធាតុយោ – ចក្ខុធាតុ, រូបធាតុ, ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ, សោតធាតុ, សទ្ទធាតុ, សោតវិញ្ញាណធាតុ, ឃានធាតុ, គន្ធធាតុ, ឃានវិញ្ញាណធាតុ, ជិវ្ហាធាតុ, រសធាតុ, ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ, កាយធាតុ, ផោដ្ឋព្ពធាតុ, កាយវិញ្ញាណធាតុ, មនោធាតុ, ធម្មធាតុ, មនោវិញ្ញាណធាតុ; ឯត្តាវតា ធាតូនំ ធាតុបញ្ញត្តិ។

៥។ កិត្តាវតា សច្ចានំ សច្ចបញ្ញត្តិ? យាវតា ចត្តារិ សច្ចានិ – ទុក្ខសច្ចំ, សមុទយសច្ចំ, និរោធសច្ចំ, មគ្គសច្ចំ; ឯត្តាវតា សច្ចានំ សច្ចបញ្ញត្តិ។

៦។ កិត្តាវតា ឥន្ទ្រិយានំ ឥន្ទ្រិយបញ្ញត្តិ? យាវតា ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ – ចក្ខុន្ទ្រិយំ, សោតិន្ទ្រិយំ, ឃានិន្ទ្រិយំ, ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ, កាយិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយំ, ឥត្ថិន្ទ្រិយំ, បុរិសិន្ទ្រិយំ, ជីវិតិន្ទ្រិយំ, សុខិន្ទ្រិយំ, ទុក្ខិន្ទ្រិយំ, សោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ, ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ, សទ្ធិន្ទ្រិយំ, វីរិយិន្ទ្រិយំ,

ສຕິນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ສມາຘິນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ປຎ຺ຎິນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ອນຎ຺ຎາຕຎ຺ຎສ຺ສາມີຕິນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ອຎ຺ຎິນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ອຎ຺ຎາຕາວິນ຺ທ຺ຣິຍໍ; ເອຕ຺ຕາວຕາ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ອິນ຺ທ຺ຣິຍປຎ຺ຎຕ຺ຕິ.

໖. ກິຕ຺ຕາວຕາປຸຄ຺ຄລານໍ ປຸຄ຺ຄລປຎ຺ຎຕ຺ຕິ?

(໑) ສມຍວິມຸຕ຺ໂຕ

(໒) ອສມຍວິມຸຕ຺ໂຕ

(໓) ກຸປ຺ປຘມ຺ໂມ

(໔) ອກຸປ຺ປຘມ຺ໂມ

(໕) ປຣິຫານຘມ຺ໂມ

(໖) ອປຣິຫານຘມ຺ໂມ

(໗) ເຈຕນາຠພ຺ໂພ

(໘) ອນຸຣກ຺ຂນາຠພ຺ໂພ

(໙) ປຸຖຸຊ຺ຊໂນ

(໑໐) ໂຄຕ຺ຣຠູ

(໑໑) ຠຍູປຣໂຕ

(໑໒) ອຠຍູປຣໂຕ

(໑໓) ຠພ຺ພາຄມໂນ

(໑໓) ອຠພ຺ພາຄມເນາ

(໑໔) ນິຍເຕາ

(໑໕) ອນິຍເຕາ

(໑໖) ປຏິປນ຺ນເກາ

(໑໗) ຜເລຐິເຕາ

(໑໘) ສມສີສີ

(໒໐) ຐິຕກປ຺ປີ

(໒໑) ອຣິເຍາ

(໒໒) ອນຣິເຍາ

(໒໓) ເສເກ຺ຂາ

(໒໔) ອເສເກ຺ຂາ

(໒໕) ເນວເສເກ຺ຂນາເສເກ຺ຂາ

(໒໖) ເຕວິເຊ຺ຊາ

(໒໗) ຉຬຠິເຎ຺ຎາ

(១៨) សម្មាសម្ពុទ្ធា

(១៩) បច្ចេកសម្ពុទ្ធា [បច្ចេកពុទ្ធា (សី.)]

(២០) ឧភតោភាគវិមុត្តា

(២១) បញ្ញាវិមុត្តា

(២២) កាយសក្ខិ

(២៣) ទិដ្ឋិប្បត្តា

(២៤) សទ្ធាវិមុត្តា

(២៥) ធម្មានុសារី

(២៦) សទ្ធានុសារី

(២៧) សត្តក្ខត្តុបរមា

(២៨) កោលង្កោលា

(២៩) ឯកពីជី

(៣០) សកទាគាមី

(៣១) អនាគាមី

(៣២) អន្តរាបរិនិព្វាយី

(៤៣) ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយី

(៤៤) អសង្ខារបរិនិព្ពាយី

(៤៥) សសង្ខារបរិនិព្ពាយី

(៤៦) ឧទ្ធំសោតោអកនិដ្ឋគាមី

(៤៧) សោតាបន្នោ

(៤៨) សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ

(៤៩) សកទាគាមី

(៥០) សកទាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ

(៥១) អនាគាមី

(៥២) អនាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ

(៥៣) អរហា

(៥៤) អរហត្តផលសច្ឆិកិរិយាយ [អរហត្តាយ (សី.)] បដិបន្នោ

ឯកកំ.

២. ទុកនិទ្ទេសោ

᪈᩺ ᨴ᩠ᩅᩮᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ –

(᪁) ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᨧ, ᩏᨷᨶᩣᩉᩦ ᨧ᩺

(᪂) ᨾᨠ᩠ᨡᩦ ᨧ, ᨷᩊᩣᩈᩦ [ᨷᩃᩣᩈᩦ (ᩈ᩠ᨿᩣ᩺ ᨠ᩺)] ᨧ᩺

(᪃) ᩍᩔᩩᨠᩦ ᨧ, ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩦ ᨧ᩺

(᪄) ᩈᨮᩮᩣ ᨧ, ᨾᩣᨿᩣᩅᩦ ᨧ᩺

(᪅) ᩋᩉᩥᩁᩥᨠᩮᩣ ᨧ, ᩋᨶᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩦ ᨧ᩺

(᪆) ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨧᩮᩣ ᨧ, ᨷᩣᨷᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ᩺

(᪇) ᩍᨶ᩠ᨴ᩠ᩕᩥᨿᩮᩈᩩ ᩋᨣᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩣ ᨧ, ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᩋᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨧ᩺

(᪈) ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩔᨲᩥ ᨧ, ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨩᩣᨶᩮᩣ ᨧ᩺

(᪉) ᩈᩦᩃᩅᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨧ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨧ᩺

(᪁᪀) ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩣ ᨧ, ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩮᩣ ᨧ᩺

(᪁᪁) ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ ᨧ, ᩋᨶᩩᨷᨶᩣᩉᩦ ᨧ᩺

(᪁᪂) ᩋᨾᨠ᩠ᨡᩦ ᨧ, ᩋᨷᩊᩣᩈᩦ ᨧ᩺

(᪁᪃) ᩋᨶᩥᩔᩩᨠᩦ ᨧ, ᩋᨾᨧ᩠ᨨᩁᩦ ᨧ᩺

(᪁᪄) ᩋᩈᨮᩮᩣ ᨧ, ᩋᨾᩣᨿᩣᩅᩦ ᨧ᩺

(១៥) ហិរិយា ច, ឱត្តប្បំ ច៍

(១៦) សុវចោ ច, កល្យាណមិត្តោ ច៍

(១៧) ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា ច, ភោជនេ មត្តញ្ញុតា ច៍

(១៨) ឧបដ្ឋិតស្សតិ ច, សម្បជានោ ច៍

(១៩) សីលសម្បន្នោ ច, ទិដ្ឋិសម្បន្នោ ច៍

(២០) ទ្វេ បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិំ៍

(២១) ទ្វេ បុគ្គលា ទុត្តប្បយា៍

(២២) ទ្វេ បុគ្គលា សុតប្បយា៍

(២៣) ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ៍

(២៤) ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ៍

(២៥) ហីនាធិមុត្តា ច, បណីតាធិមុត្តា ច៍

(២៦) តិត្តោ ច, តប្បេតា ច៍

ទុកំ៍

២៍ តិកនិទ្ទេសោ

៣។ តយោបុគ្គលា –

(១) និរាសោ, អាសំសោ, វិគតាសោ។

(២) តយោ គិលានូបមា បុគ្គលា។

(៣) កាយសក្ខី, ទិដ្ឋិប្បត្តោ, សទ្ធាវិមុត្តោ។

(៤) គូថភាណី, បុប្ផភាណី, មធុភាណី។

(៥) អរុកូបមចិត្តោ បុគ្គលោ, វិជ្ជូបមចិត្តោ បុគ្គលោ , វជិរូបមចិត្តោ បុគ្គលោ។

(៦) អន្ធោ, ឯកចក្ខុ, ទ្វិចក្ខុ។

(៧) អវកុជ្ជបញ្ញោ បុគ្គលោ, ឧច្ឆង្គបញ្ញោ [ឧច្ឆង្គុបញ្ញោ (ស្យា។)] បុគ្គលោ, បុថុបញ្ញោ បុគ្គលោ។

(៨) អត្ថេកច្ចោ បុគ្គលោ កាមេសុ ច ភវេសុ ច អវីតរាគោ, អត្ថេកច្ចោ បុគ្គលោ កាមេសុ វីតរាគោ ភវេសុ អវីតរាគោ, អត្ថេកច្ចោ បុគ្គលោ កាមេសុ ច ភវេសុ ច វីតរាគោ។

(៩) បាសាណលេខូបមោ បុគ្គលោ, បថវីលេខូបមោ បុគ្គលោ, ឧទកលេខូបមោ បុគ្គលោ។

(១០) តយោ បោត្ថកូបមា បុគ្គលា។

(១១) តយោ កាសិកវត្ថូបមា បុគ្គលា។

(១២) សុប្បមេយ្យោ, ទុប្បមេយ្យោ, អប្បមេយ្យោ។

(១៣) អត្ថេកច្ចោ បុគ្គលោ ន សេវិតព្វោ ន ភជិតព្វោ ន បយិរុបាសិតព្វោ, អត្ថេកច្ចោ បុគ្គលោ សេវិតព្វោ ភជិតព្វោ បយិរុបាសិតព្វោ, អត្ថេកច្ចោ បុគ្គលោ សក្កត្វា គរុំ កត្វា [គរុកត្វា (សី។)] សេវិតព្វោ ភជិតព្វោ បយិរុបាសិតព្វោ។

(᪑᪔) ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶ ᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶ ᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ; ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

(᪑᪕) ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ [ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᩦᨠᩣᩁᩦ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)], ᩈᨾᩣᨵᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣ ᨠᩣᩁᩦ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣ ᨠᩣᩁᩦ; ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ, ᩈᨾᩣᨵᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨾᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣ ᨠᩣᩁᩦ; ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ, ᩈᨾᩣᨵᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧ ᨸᩁᩥᨸᩪᩁᨠᩣᩁᩦ᪨

(᪑᪖) ᨲᨿᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ᪨

(᪑᪗) ᩋᨸᩁᩮᨸᩥ ᨲᨿᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ᪨

ᨲᩥᨠᩴ᪨

᪔᪨ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

᪑᪐᪨ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ –

(᪑) ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᨲᩁᩮᩣ, ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ, ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᨶ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᨲᩁᩮᩣ᪨

(᪒) ᨸᩣᨸᩮᩣ, ᨸᩣᨸᩮᨶ ᨸᩣᨸᨲᩁᩮᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᨶ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨲᩁᩮᩣ᪨

(᪓) ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ , ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᨲᩁᩮᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᨲᩁᩮᩣ᪨

(᪔) ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ, ᩅᨩ᩠ᨩᨻᩉᩩᩃᩮᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ [ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨ ᨠ᪨) ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪑᪓᪕], ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ᪨

(᪕) ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ, ᩅᩥᨸᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ [ᩅᩥᨸᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ (ᩈᩦ᪨) ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪔᪨᪑᪓᪓], ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨸᨴᨸᩁᨾᩮᩣ᪨

(᪖) ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ , ᨶᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ, ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ, ᨶᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨧ, ᨶᩮᩅ

មុត្តប្បដិភានោ នោ យុត្តប្បដិភានោ.

(៧) ចត្តារោ ធម្មកថិកា បុគ្គលា.

(៨) ចត្តារោ វលាហកូបមា បុគ្គលា.

(៩) ចត្តារោ មូសិកូបមា បុគ្គលា.

(១០) ចត្តារោ អម្ពូបមា បុគ្គលា.

(១១) ចត្តារោ កុម្ភូបមា បុគ្គលា.

(១២) ចត្តារោ ឧទករហទូបមា បុគ្គលា.

(១៣) ចត្តារោ ពលីពទ្ទូបមា [ពលិពទ្ទូបមា (សី.)] បុគ្គលា.

(១៤) ចត្តារោ អាសីវិសូបមា បុគ្គលា.

(១៥) ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ, ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ, ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ, ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ.

(១៦) ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ, ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ, ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ, ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ.

(១៧) ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន, នោ ច ខោ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន; ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន, នោ ច ខោ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន; ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស ច អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន; វណ្ណារហស្ស ច

ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨽᩪᨲᩴ ᨲᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩣᩃᩮᨶ, ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩣᩁᩉᩔ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨽᩪᨲᩴ ᨲᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩣᩃᩮᨶ, ᨶᩮᩣ ᨧ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᩁᩉᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨽᩪᨲᩴ ᨲᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩣᩃᩮᨶ᪨

(᪁᪈) ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ ᨶᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ, ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ ᨶᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ, ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ ᨧ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ ᨧ, ᨶᩮᩅ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ ᨶᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨹᩃᩪᨸᨩᩦᩅᩦ᪨

(᪁᪉) ᨲᨾᩮᩣ ᨲᨾᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ, ᨲᨾᩮᩣ ᨩᩮᩣᨲᩥᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ, ᨩᩮᩣᨲᩥ ᨲᨾᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ, ᨩᩮᩣᨲᩥ ᨩᩮᩣᨲᩥᨸᩁᩣᨿᨱᩮᩣ᪨

(᪂᪀) ᩒᨱᨲᩮᩣᨱᨲᩮᩣ, ᩒᨱᨲᩩᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ, ᩏᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣᨱᨲᩮᩣ, ᩏᨱ᩠ᨱᨲᩩᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ᪨

(᪂᪁) ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩪᨸᨾᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ᪨

(᪂᪂) ᩁᩪᨸᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣ, ᩁᩪᨸᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨥᩮᩣᩈᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣ, ᨥᩮᩣᩈᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

(᪂᪃) ᩃᩪᨡᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣ, ᩃᩪᨡᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ , ᨵᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

(᪂᪄) ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨸᩁᩉᩥᨲᩣᨿ; ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ; ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨧ; ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᨸᩁᩉᩥᨲᩣᨿ᪨

(᪂᪅) ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨲᩣᨸᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ; ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩁᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩁᨸᩁᩥᨲᩣᨸᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ; ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨲᩣᨸᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ , ᨸᩁᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᨧ ᨸᩁᨸᩁᩥᨲᩣᨸᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ; ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨲᩣᨸᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨸᩁᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᨶ ᨸᩁᨸᩁᩥᨲᩣᨸᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᩋᨸᩁᨶ᩠ᨲᨸᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᩮᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩣ ᩈᩦᨲᩥᨽᩪᨲᩮᩣ [ᩈᩦᨲᩦᨽᩪᨲᩮᩣ (ᩈᩦ᪨ ᨠ᪨)] ᩈᩩᨡᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨

(᪂᪆) ᩈᩁᩣᨣᩮᩣ, ᩈᨴᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩈᨾᩮᩣᩉᩮᩣ, ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ᪨

(᪂᪇) ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩃᩣᨽᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩈᨾᨳᩔ, ᨶ ᩃᩣᨽᩦ ᩋᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿ; ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩃᩣᨽᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ

អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ, ន លាភី អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស; ឯកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ចេវ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, លាភី ច អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ; ឯកច្ចោ បុគ្គលោ នេវ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, ន លាភី អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ។

(២៨) អនុសោតគាមី បុគ្គលោ, បដិសោតគាមី បុគ្គលោ, ឋិតត្តោ បុគ្គលោ, តិណ្ណោ បារង្គតោ [បារគតោ (សី។ ស្យា។)] ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ។

(២៩) អប្បស្សុតោ សុតេន អនុបបន្នោ, អប្បស្សុតោ សុតេន ឧបបន្នោ, ពហុស្សុតោ សុតេន អនុបបន្នោ, ពហុស្សុតោ សុតេន ឧបបន្នោ។

(៣០) សមណមចលោ, សមណបទុមោ, សមណបុណ្ឌរីកោ, សមណេសុ សមណសុខុមាលោ។

ចតុក្កំ។

៥. បញ្ចកនិទ្ទេសោ

១១. បញ្ច បុគ្គលា –

(១) ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អារភតិ [អារព្ភតិ (សី។ ស្យា។)] ច វិប្បដិសារី ច ហោតិ, តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ។ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ អារភតិ ន វិប្បដិសារី ច ហោតិ, តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ។ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ នារភតិ វិប្បដិសារី ច ហោតិ, តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ។ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ នារភតិ ន វិប្បដិសារី ហោតិ, តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ។ ឯកច្ចោ បុគ្គលោ នារភតិ ន វិប្បដិសារី ហោតិ, តញ្ច ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ យថាភូតំ បជានាតិ, យត្ថស្ស តេ ឧប្បន្នា បាបកា អកុសលា ធម្មា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ។

(២) ទត្វា អវជានាតិ, សំវាសេន អវជានាតិ, អាធេយ្យមុខោ ហោតិ, លោលោ ហោតិ, មន្ទោ មោមូហោ ហោតិ។

(៣) បញ្ច យោធាជីវូបមា បុគ្គលា។

(᪃) ᨷᨬ᩠ᨧ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩣ

(᪄) ᨷᨬ᩠ᨧ ᨡᩃᩩᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ

(᪅) ᨷᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᩣᩈᨶᩥᨠᩣ

(᪆) ᨷᨬ᩠ᨧ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩥᨠᩣ

(᪇) ᨷᨬ᩠ᨧ ᨲᩮᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩣ

(᪈) ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩣ

(᪁᪀) ᨷᨬ᩠ᨧ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩥᨠᩣ

(᪁᪁) ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩥᨠᩣ

(᪁᪂) ᨷᨬ᩠ᨧ ᨶᩮᩈᨩ᩠ᨩᩥᨠᩣ

(᪁᪂) ᨷᨬ᩠ᨧ ᨿᨳᩣᩈᨶ᩠ᨳᨲᩥᨠᩣ

(᪁᪃) ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩣ

ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩴ·

᪅· ᩑᨠᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

᪁᪂· ᩑᨠᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ –

(᪑) ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᨶᩩᩔᩩᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩣᨲᩥ ᨻᩃᩮᩈᩩ [ᨹᩃᩮᩈᩩ (ᨷᩦ·)] ᨧ

ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᩴ᩺ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᨶᩩᩔᩩᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ ᨶ ᨧ ᨻᩃᩮᩈᩩ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᩴ᩺ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᨶᩩᩔᩩᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨶᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨧᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ᩺ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᨶᩩᩔᩩᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨶᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ , ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᩈᩣᩅᨠᨸᩣᩁᨾᩥᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩣᨲᩥ᩺ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᨶᩩᩔᩩᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨶᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨶᩣᨣᩣᨾᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩣᨣᨶ᩠ᨲᩣ [ᩋᨶᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᩺ ᨠ᩺) ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪓᩺᪑᪗᪑] ᩍᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨶᨶᩩᩔᩩᨲᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᩣᨾᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨶᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔᨶ᩠ᨲᨠᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨣᩣᨾᩦ [ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩈᨠᨴᩣᨣᩣᨾᩦ (ᩈ᩠ᨿᩣ᩺ ᨠ᩺)] ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᨨᨠ᩠ᨠᩴ᩺

᪗᩺ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

᪑᪗᩺ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ –

(᪑) ᩈᨲ᩠ᨲ ᩏᨴᨠᩪᨸᨾᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ᩺ ᩈᨠᩥᩴ ᨶᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨾᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸᩔᨲᩥ ᩅᩥᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲᩁᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨣᩣᨵᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩩᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᩁᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ ᨳᩃᩮ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ᩺

(᪒) ᩏᨽᨲᩮᩣᨽᩣᨣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ , ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩈᨠ᩠ᨡᩦ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩦ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩈᩣᩁᩦ᩺

ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩴ᩺

᪘᩺ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ

᪑᪘᩺ ᩋᨭ᩠ᨮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ –

(᪑) ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨹᩃᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ᩺

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᩴ᩺

໘. ນວກນິທ຺ເທໂສ

໑໓. ນວປຸຄ຺ຄລາ –

(໑) ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ປຈ຺ເຈກສມ຺ພຸທ຺ໂຘ, ອຸພໂຕພາຄວິມຸຕ຺ໂຕ, ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ໂຕ, ກາຍສກ຺ຂີ, ທິຏ຺ຐິປ຺ປຕ຺ໂຕ, ສທ຺ຘາວິມຸຕ຺ໂຕ, ຘມ຺ມານຸສາຣີ, ສທ຺ຘານຸສາຣີ.

ນວກໍ.

໑໐. ທສກນິທ຺ເທໂສ

໑໙. ທສ ປຸຄ຺ຄລາ –

(໑) ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ອິຘ ນິຏ຺ຐາ, ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ອິຘ ວິຫາຍ ນິຏ຺ຐາ.

ທສກໍ.

ປຸຄ຺ຄລປຎ຺ຎຕ຺ຕິປາຬິ ນິຏ຺ຐິຕາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

និទ្ទេសោ

១. ឯកកបុគ្គលបញ្ញត្តិ

១. កតមោ ច បុគ្គលោ សមយវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កាលេន កាលំ សមយេន សមយំ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា [ផស្សិត្វា (សី. បី.)] វិហរតិ, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សមយវិមុត្តោ”.

២. កតមោ ច បុគ្គលោ អសមយវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ កាលេន កាលំ សមយេន សមយំ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អសមយវិមុត្តោ”. សព្ពេបិ អរិយបុគ្គលា អរិយេ វិមោក្ខេ អសមយវិមុត្តា.

៣. កតមោ ច បុគ្គលោ កុប្បធម្មោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ. សោ ច ខោ ន និកាមលាភី ហោតិ ន អកិច្ឆលាភី ន អកសិរលាភី; ន យត្ថិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវតិច្ឆកំ សមាបជ្ជតិបិ វុដ្ឋាតិបិ. ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ, យំ តស្ស បុគ្គលស្ស បមាទមាគម្ម តា សមាបត្តិយោ កុប្បេយ្យុំ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “កុប្បធម្មោ”.

៤. កតមោ ច បុគ្គលោ អកុប្បធម្មោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ. សោ ច ខោ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី; យត្ថិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវតិច្ឆកំ សមាបជ្ជតិបិ វុដ្ឋាតិបិ. អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ តស្ស បុគ្គលស្ស បមាទមាគម្ម តា សមាបត្តិយោ កុប្បេយ្យុំ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អកុប្បធម្មោ”. សព្ពេបិ អរិយបុគ្គលា អរិយេ វិមោក្ខេ អកុប្បធម្មា.

៥. កតមោ ច បុគ្គលោ បរិហានធម្មោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ. សោ ច ខោ ន និកាមលាភី ហោតិ ន អកិច្ឆលាភី ន អកសិរលាភី; ន យត្ថិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវតិច្ឆកំ សមាបជ្ជតិបិ វុដ្ឋាតិបិ. ឋានំ ខោ បនេតំ វិជ្ជតិ, យំ សោ បុគ្គលោ បមាទមាគម្ម តាហិ សមាបត្តីហិ បរិហាយេយ្យ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បរិហានធម្មោ”.

៦. កតមោ ច បុគ្គលោ អបរិហានធម្មោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ. សោ ច ខោ និកាមលាភី ហោតិ អកិច្ឆលាភី អកសិរលាភី; យត្ថិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវតិច្ឆកំ សមាបជ្ជតិបិ វុដ្ឋាតិបិ. អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ សោ បុគ្គលោ បមាទមាគម្ម តាហិ សមាបត្តីហិ បរិហាយេយ្យ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អបរិហានធម្មោ”. សព្ពេបិ អរិយបុគ្គលា អរិយេ វិមោក្ខេ អបរិហានធម្មា.

៧។ កតមោ ច បុគ្គលោ ចេតនាភព្វោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ។ សោ ច ខោ ន និកាមលាភី ហោតិ ន អកិច្ឆលាភី ន អកសិរលាភី; ន យត្ថិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវតិច្ឆកំ សមាបជ្ជតិបិ វុដ្ឋាតិបិ។ សចេ អនុសញ្ចេតេតិ, ន បរិហាយតិ តាហិ សមាបត្តីហិ។ សចេ ន អនុសញ្ចេតេតិ, បរិហាយតិ តាហិ សមាបត្តីហិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ចេតនាភព្វោ”។

៨។ កតមោ ច បុគ្គលោ អនុរក្ខណាភព្វោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ។ សោ ច ខោ ន និកាមលាភី ហោតិ ន អកិច្ឆលាភី ន អកសិរលាភី; ន យត្ថិច្ឆកំ យទិច្ឆកំ យាវតិច្ឆកំ សមាបជ្ជតិបិ វុដ្ឋាតិបិ។ សចេ អនុរក្ខតិ, ន បរិហាយតិ តាហិ សមាបត្តីហិ។ សចេ ន អនុរក្ខតិ, បរិហាយតិ តាហិ សមាបត្តីហិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អនុរក្ខណាភព្វោ”។

៩។ កតមោ ច បុគ្គលោ បុថុជ្ជនោ? យស្ស បុគ្គលស្ស តីណិ សំយោជនានិ អប្បហីនានិ; ន ច តេសំ ធម្មានំ បហានាយ បដិបន្នោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បុថុជ្ជនោ”។

១០។ កតមោ ច បុគ្គលោ គោត្រភូ? យេសំ ធម្មានំ សមនន្តរា អរិយធម្មស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ តេហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “គោត្រភូ”។

១១។ កតមោ ច បុគ្គលោ ភយូបរតោ? សត្ត សេក្ខា ភយូបរតា, យេ ច បុថុជ្ជនា សីលវន្តោ។ អរហា អភយូបរតោ។

១២។ កតមោ ច បុគ្គលោ អភព្វាគមនោ? យេ តេ បុគ្គលា កម្មាវរណេន សមន្នាគតា, កិលេសាវរណេន សមន្នាគតា, វិបាកាវរណេន សមន្នាគតា, អស្សទ្ធា អច្ឆន្ទិកា ទុប្បញ្ញា ជឡា, អភព្វា និយាមំ ឱក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ – ឥមេ វុច្ចន្តិ បុគ្គលា “អភព្វាគមនា”។

១២។ កតមោ ច បុគ្គលោ ភព្វាគមនោ? យេ តេ បុគ្គលា ន កម្មាវរណេន សមន្នាគតា, ន កិលេសាវរណេន សមន្នាគតា, ន វិបាកាវរណេន សមន្នាគតា, សទ្ធា ឆន្ទិកា បញ្ញវន្តោ [បញ្ញវន្តា (សី។)] អជឡា, ភព្វា និយាមំ ឱក្កមិតុំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ – ឥមេ វុច្ចន្តិ បុគ្គលា “ភព្វាគមនា”។

១៣។ កតមោ ច បុគ្គលោ និយតោ? បញ្ច បុគ្គលា អានន្តរិកា, យេ ច មិច្ឆាទិដ្ឋិកា និយតា, អដ្ឋ ច អរិយបុគ្គលា និយតា។ អវសេសា បុគ្គលា អនិយតា។

១៤។ កតមោ ច បុគ្គលោ បដិបន្នកោ? ចត្តារោ មគ្គសមង្គិនោ បុគ្គលា បដិបន្នកា, ចត្តារោ ផលសមង្គិនោ បុគ្គលា ផលេ ឋិតា។

១៦។ កតមោ ច បុគ្គលោ សមសីសី? យស្ស បុគ្គលស្ស អបុព្ពំ អចរិមំ អាសវបរិយាទានញ្ច ហោតិ ជីវិតបរិយាទានញ្ច – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សមសីសី”។

១៧។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឋិតកប្បី? អយញ្ច បុគ្គលោ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ អស្ស, កប្បស្ស ច ឌយ្ហនវេលា អស្ស, នេវ តាវ កប្បោ ឌយ្ហេយ្យ យាវាយំ បុគ្គលោ ន សោតាបត្តិផលំ សច្ឆិករោតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ឋិតកប្បី”។ សព្ពេបិ មគ្គសមង្គិនោ បុគ្គលា ឋិតកប្បិនោ។

១៨។ កតមោ ច បុគ្គលោ អរិយោ? អដ្ឋ អរិយបុគ្គលា អរិយា។ អវសេសា បុគ្គលា អនរិយា។

១៩។ កតមោ ច បុគ្គលោ សេក្ខោ? ចត្តារោ មគ្គសមង្គិនោ តយោ ផលសមង្គិនោ បុគ្គលា “សេក្ខា”។ អរហា អសេក្ខោ។ អវសេសា បុគ្គលា នេវសេក្ខានាសេក្ខា។

២០។ កតមោ ច បុគ្គលោ តេវិជ្ជោ? តីហិ វិជ្ជាហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “តេវិជ្ជោ”។

២១។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឆឡភិញ្ញោ? ឆហិ អភិញ្ញាហិ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “ឆឡភិញ្ញោ”។

២២។ កតមោ ច បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បុព្ពេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ; តត្ថ ច សព្ពញ្ញុតំ បាបុណាតិ, ពលេសុ ច វសីភាវំ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ”។

២៣។ កតមោ ច បុគ្គលោ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បុព្ពេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ; ន ច តត្ថ សព្ពញ្ញុតំ បាបុណាតិ, ន ច ពលេសុ វសីភាវំ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ”។

២៤។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឧភតោភាគវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ; បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ឧភតោភាគវិមុត្តោ”។

២៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ បញ្ញាវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ; បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បញ្ញាវិមុត្តោ”។

១៦៉ ពតយោ ច បុក្កលោ កាយសក្ខី? ឥ្ធេឆកេច្ចា បុក្កលោ អដ្ឋ ចិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា ចិហរតិ ; បញ្ញាយ ចស្ស ឌិស្វា ឲកេច្ចេ អាសចា បរិក្ខីណា ហោន្តិ៉ អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “កាយសក្ខី”៉

១៧៉ ពតយោ ច បុក្កលោ ឌិដ្ឋិប្បត្តោ? ឥ្ធេឆកេច្ចា បុក្កលោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខសមុទយោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខនិរោធោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ៉ តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ វោទិដ្ឋា ហោន្តិ វោចរិតា៉ បញ្ញាយ ចស្ស ឌិស្វា ឲកេច្ចេ អាសចា បរិក្ខីណា ហោន្តិ – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “ឌិដ្ឋិប្បត្តោ”៉

១៨៉ ពតយោ ច បុក្កលោ សទ្ធាចិមុត្តោ? ឥ្ធេឆកេច្ចា បុក្កលោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខសមុទយោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខនិរោធោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ៉ តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ វោទិដ្ឋា ហោន្តិ វោចរិតា៉ បញ្ញាយ ចស្ស ឌិស្វា ឲកេច្ចេ អាសចា បរិក្ខីណា ហោន្តិ, នោ ច ខោ យថា ឌិដ្ឋិប្បត្តស្ស – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “សទ្ធាចិមុត្តោ”៉

១៩៉ ពតយោ ច បុក្កលោ ធម្មានុសារី? យស្ស បុក្កលស្ស សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយំ អធិមត្តំ ហោតិ, បញ្ញាចាហិ បញ្ញាបុព្វង្គមំ អរិយមគ្គំ ភាវេតិ – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “ធម្មានុសារី”៉ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុក្កលោ ធម្មានុសារី ផលេ ឋិតោ ឌិដ្ឋិប្បត្តោ៉

២០៉ ពតយោ ច បុក្កលោ សទ្ធានុសារី? យស្ស បុក្កលស្ស សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ អធិមត្តំ ហោតិ, សទ្ធាចាហិ សទ្ធាបុព្វង្គមំ អរិយមគ្គំ ភាវេតិ – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “សទ្ធានុសារី”៉ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុក្កលោ សទ្ធានុសារី ផលេ ឋិតោ សទ្ធាចិមុត្តោ៉

២១៉ ពតយោ ច បុក្កលោ សត្តក្ខត្តុបរមោ? ឥ្ធេឆកេច្ចា បុក្កលោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ អចិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោ [សម្ពោធិបរាយណោ (សី៉ ក៉)]៉ សោ សត្តក្ខត្តុំ ទេវេ ច មានុសេ ច សន្ធាចិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “សត្តក្ខត្តុបរមោ”៉

២២៉ ពតយោ ច បុក្កលោ កោលង្កោលោ? ឥ្ធេឆកេច្ចា បុក្កលោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ អចិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោ៉ សោ ទ្វេ ចា តីណិ ចា កុលានិ សន្ធាចិត្វា សំសរិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “កោលង្កោលោ”៉

໒໓ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ເອກພີຊີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ຕິຓ຺ຓໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂສຕາປນ຺ໂນ ໂຫຕິ ອວິນິປາຕຘມ຺ໂມ ນິຍໂຕ ສມ຺ໂພຘິປຣາຍໂຓຯ ໂສ ເອກໍເຍວ ມານຸສກໍ ຠວໍ ນິພ຺ພຕ຺ເຕຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕໍ ກໂຣຕິ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ເອກພີຊີ”ຯ

໒໔ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ສກທາຄາມີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ຕິຓ຺ຓໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ຣາຄໂທສໂມຫານໍ ຕນຸຕ຺ຕາ ສກທາຄາມີ ໂຫຕິ , ສກິເທວ ອິມໍ ໂລກໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂສ຺ສນ຺ຕໍ ກໂຣຕິ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ສກທາຄາມີ”ຯ

໒໕ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອນາຄາມີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂອປປາຕິໂກ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຣິນິພ຺ພາຍີ ອນາວຕ຺ຕິຘມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອນາຄາມີ”ຯ

໒໖ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອນ຺ຕຣາປຣິນິພ຺ພາຍີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂອປປາຕິໂກ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຣິນິພ຺ພາຍີ ອນາວຕ຺ຕິຘມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາຯ ໂສ ອຸປປນ຺ນໍ ວາ ສມນນ຺ຕຣາ ອປ຺ປຕ຺ຕໍ ວາ ເວມຊ຺ຌໍອາຍຸປ຺ປມາຓໍ ອຣິຍມຄ຺ຄໍ ສຎ຺ຊເນຕິ ອຸປຣິຏ຺ຐິມານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຫານາຍ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອນ຺ຕຣາປຣິນິພ຺ພາຍີ”ຯ

໒໗ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອຸປຫຈ຺ຈປຣິນິພ຺ພາຍີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂອປປາຕິໂກ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຣິນິພ຺ພາຍີ ອນາວຕ຺ຕິຘມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາຯ ໂສ ອຕິກ຺ກມິຕ຺ວາ ເວມຊ຺ຌໍອາຍຸປ຺ປມາຓໍ ອຸປຫຈ຺ຈ ວາ ກາລກິຣິຍໍ [ກາລໍ ກິຣິຍໍ (ກຯ)] ອຣິຍມຄ຺ຄໍ ສຎ຺ຊເນຕິ ອຸປຣິຏ຺ຐິມານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຫານາຍ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອຸປຫຈ຺ຈປຣິນິພ຺ພາຍີ”ຯ

໒໘ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອສງ຺ຂາຣປຣິນິພ຺ພາຍີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂອປປາຕິໂກ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຣິນິພ຺ພາຍີ ອນາວຕ຺ຕິຘມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາຯ ໂສ ອສງ຺ຂາເຣນ ອຣິຍມຄ຺ຄໍ ສຎ຺ຊເນຕິ ອຸປຣິຏ຺ຐິມານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຫານາຍ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອສງ຺ຂາຣປຣິນິພ຺ພາຍີ”ຯ

໒໙ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ສສງ຺ຂາຣປຣິນິພ຺ພາຍີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂອປປາຕິໂກ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຣິນິພ຺ພາຍີ ອນາວຕ຺ຕິຘມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາຯ ໂສ ສສງ຺ຂາເຣນ ອຣິຍມຄ຺ຄໍ ສຎ຺ຊເນຕິ ອຸປຣິຏ຺ຐິມານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຫານາຍ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ສສງ຺ຂາຣປຣິນິພ຺ພາຍີ”ຯ

໓໐ຯ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອຸທ຺ຘໍໂສໂຕ ອກນິຏ຺ຐຄາມີ? ອິເຘກ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຎ຺ຈນ຺ນໍ ໂອຣມ຺ຠາຄິຍານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຣິກ຺ຂຍາ ໂອປປາຕິໂກ ໂຫຕິ, ຕຕ຺ຖ ປຣິນິພ຺ພາຍີ ອນາວຕ຺ຕິຘມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາຯ ໂສ ອວິຫາ ຈຸໂຕ ອຕປ຺ປໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ອຕປ຺ປາ ຈຸໂຕ ສຸທສ຺ສໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ສຸທສ຺ສາ ຈຸໂຕ ສຸທສ຺ສິໍ ຄຈ຺ຉຕິ, ສຸທສ຺ສີຍາ ຈຸໂຕ ອກນິຏ຺ຐໍ ຄຈ຺ຉຕິ; ອກນິເຏ຺ຐ ອຣິຍມຄ຺ຄໍ ສຎ຺ຊເນຕິ ອຸປຣິຏ຺ຐິມານໍ ສໍໂຍຊນານໍ ປຫານາຍ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອຸທ຺ຘໍໂສໂຕ ອກນິຏ຺ຐຄາມີ”ຯ

៣០។ កតមោ ច បុគ្គលោ សោតាបន្នោ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ? តិណ្ណំ សំយោជនានំ បហានាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស តីណិ សំយោជនានិ បហីនានិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សោតាបន្នោ”។

៣១។ កាមរាគព្យាបាទានំ តនុភាវាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សកទាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ ។ យស្ស បុគ្គលស្ស កាមរាគព្យាបាទា តនុភូតា – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សកទាគាមី”។

៣២។ កាមរាគព្យាបាទានំ អនវសេសប្បហានាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អនាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស កាមរាគព្យាបាទា អនវសេសា បហីនា – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អនាគាមី”។

៣៣។ រូបរាគអរូបរាគមានុទ្ធច្ចអវិជ្ជាយ អនវសេសប្បហានាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ អរហត្តផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស រូបរាគោ អរូបរាគោ មានោ ឧទ្ធច្ចំ អវិជ្ជា អនវសេសា បហីនា – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អរហា”។

ឯកកនិទ្ទេសោ។

២។ ទុកបុគ្គលបញ្ញត្តិ

៣៤។ កតមោ ច បុគ្គលោ កោធនោ? តត្ថ កតមោ កោធោ? យោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ [ទូសនា ទូសិតត្តំ (ស្យា។)] ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ កោធោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ កោធោ អប្បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “កោធនោ”។

៣៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឧបនាហី? តត្ថ កតមោ ឧបនាហោ? បុព្ពកាលំ កោធោ អបរកាលំ ឧបនាហោ។ យោ ឯវរូបោ ឧបនាហោ ឧបនយ្ហនា ឧបនយ្ហិតត្តំ អដ្ឋបនា [អាឋបនា (ក។) ដីក។ ប័ឆ័១] ឋបនា សណ្ឋបនា អនុសំសន្ទនា អនុប្បពន្ធនា ទឡ្ហីកម្មំ កោធស្ស – អយំ វុច្ចតិ ឧបនាហោ ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ ឧបនាហោ អប្បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ឧបនាហី”។

៣៦។ កតមោ ច បុគ្គលោ មក្ខី? តត្ថ កតមោ មក្ខោ? យោ មក្ខោ មក្ខាយនា មក្ខាយិតត្តំ [មក្ខិយនា មក្ខិយិតត្តំ (សី។), មក្ខិយនា មក្ខិយិតត្តំ (ក។)] និដ្ឋុរិយំ និដ្ឋុរិយកម្មំ – អយំ វុច្ចតិ មក្ខោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ មក្ខោ អប្បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “មក្ខី”។

៣៧។ កតមោ ច បុគ្គលោ បឡាសី? តត្ថ កតមោ បឡាសោ? យោ បឡាសោ បឡាសាយនា បឡាសាយិតត្តំ បឡាសាហារោ

វិវាទដ្ឋានំ យុគគ្គាហោ អប្បដិនិស្សគ្គោ – អយំ វុច្ចតិ បឡាសោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ បឡាសោ អប្បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បឡាសី”។

៣៩។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឥស្សុកី? តត្ថ កតមា ឥស្សា? យា បរលាភសក្ការគរុការមាននវន្ទនបូជនាសុ ឥស្សា ឥស្សាយនា ឥស្សាយិតត្តំ ឧសូយា ឧសូយនា [ឧស្សុយា ឧស្សុយនា (ក.) ធ. ស. ១១២១] ឧសូយិតត្តំ – អយំ វុច្ចតិ ឥស្សា។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ ឥស្សា អប្បហីនា – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ឥស្សុកី”។

៤០។ កតមោ ច បុគ្គលោ មច្ឆរី? តត្ថ កតមំ មច្ឆរិយំ? បញ្ច មច្ឆរិយានិ – អាវាសមច្ឆរិយំ, កុលមច្ឆរិយំ, លាភមច្ឆរិយំ, វណ្ណមច្ឆរិយំ, ធម្មមច្ឆរិយំ។ យំ ឯវរូបំ មច្ឆេរំ មច្ឆរាយនា មច្ឆរាយិតត្តំ វេវិច្ឆំ កទរិយំ កដុកញ្ចុកតា អគ្គហិតត្តំ ចិត្តស្ស – ឥទំ វុច្ចតិ មច្ឆរិយំ។ យស្ស បុគ្គលស្ស ឥទំ មច្ឆរិយំ អប្បហីនំ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “មច្ឆរី”។

៤១។ កតមោ ច បុគ្គលោ សឋោ? តត្ថ កតមំ សាឋេយ្យំ? ឥធេកច្ចោ សឋោ ហោតិ បរិសឋោ។ យំ តត្ថ សឋំ សឋតា សាឋេយ្យំ កក្ករតា កក្ករិយំ [កក្ខឡតា កក្ខឡិយំ (ស្យា.) ឯវំ វិភង្គដ្ឋកថាយម្បិ] បរិក្ខត្តតា បារិក្ខត្តិយំ – ឥទំ វុច្ចតិ សាឋេយ្យំ។ យស្ស បុគ្គលស្ស ឥទំ សាឋេយ្យំ អប្បហីនំ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សឋោ”។

៤២។ កតមោ ច បុគ្គលោ មាយាវី? តត្ថ កតមា មាយា? ឥធេកច្ចោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា តស្ស បដិច្ឆាទនហេតុ បាបិកំ ឥច្ឆំ បណិទហតិ – “មា មំ ជញ្ញា”តិ ឥច្ឆតិ, “មា មំ ជញ្ញា”តិ សង្កប្បេតិ “មា មំ ជញ្ញា”តិ វាចំ ភាសតិ, “មា មំ ជញ្ញា”តិ កាយេន បរក្កមតិ។ យា ឯវរូបា មាយា មាយាវិតា អច្ចាសរា វញ្ចនា និកតិ និកិរណា បរិហរណា គូហនា បរិគូហនា ឆាទនា បដិច្ឆាទនា អនុត្តានីកម្មំ អនាវិកម្មំ វោច្ឆាទនា បាបកិរិយា – អយំ វុច្ចតិ មាយា។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ មាយា អប្បហីនា – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “មាយាវី”។

៤៣។ កតមោ ច បុគ្គលោ អហិរិកោ? តត្ថ កតមំ អហិរិកំ? យំ ន ហិរីយតិ ហិរីយិតព្ពេន ន ហិរីយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា – ឥទំ វុច្ចតិ អហិរិកំ។ ឥមិនា អហិរិកេន សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “អហិរិកោ”។

៤៤។ កតមោ ច បុគ្គលោ អនោត្តប្បី? តត្ថ កតមំ អនោត្តប្បំ? យំ ន ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្ពេន ន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា – ឥទំ វុច្ចតិ អនោត្តប្បំ។ ឥមិនា អនោត្តប្បេន សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “អនោត្តប្បី”។

៤៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ ទុព្ពចោ? តត្ថ កតមា ទោវចស្សតា? សហធម្មិកេ វុច្ចមានេ ទោវចស្សាយំ ទោវចស្សិយំ ទោវចស្សតា វិប្បដិកុលគ្គាហិតា វិបច្ចនីកសាតតា អនាទរិយំ អនាទរិយតា អគារវតា អប្បតិស្សវតា – អយំ វុច្ចតិ ទោវចស្សតា។ ឥមាយ

ໂທວຈສ຺ສຕາຍ ສມນ຺ນາຄໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ “ທຸພ຺ພໂຈ”.

໓໖. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປາປມິຕ຺ໂຕ? ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ປາປມິຕ຺ຕຕາ? ເຍ ເຕ ປຸຄ຺ຄລາ ອສ຺ສທ຺ຘາ ທຸສ຺ສີລາ ອປ຺ປສ຺ສຸຕາ ມຈ຺ຉຣິໂນ ທຸປ຺ປຎ຺ຎາ, ຍາ ເຕສໍ ເສວນາ ນິເສວນາ ສໍເສວນາ ຠຊນາ ສມ຺ຠຊນາ ຠຕ຺ຕິ ສມ຺ຠຕ຺ຕິ ຕໍສມ຺ປວງ຺ກຕາ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປາປມິຕ຺ຕຕາ. ອິມາຍ ປາປມິຕ຺ຕຕາຍ ສມນ຺ນາຄໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ “ປາປມິຕ຺ໂຕ”.

໓໗. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ອຄຸຕ຺ຕທ຺ວາໂຣ? ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ອຄຸຕ຺ຕທ຺ວາຣຕາ? ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ຈກ຺ຂຸນາ ຣູປໍ ທິສ຺ວາ ນິມິຕ຺ຕຄ຺ຄາຫີ ໂຫຕິ ອນຸພ຺ຍຎ຺ຊນຄ຺ຄາຫີ; ຍຕ຺ວາຘິກຣຓເມນໍ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍໍ ອສໍວຸຕໍ ວິຫຣນ຺ຕໍ ອຠິຊ຺ຌາໂທມນສ຺ສາ ປາປກາ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອນ຺ວາສ຺ສເວຍ຺ຍຸໍ, ຕສ຺ສ ສໍວຣາຍ ນ ປຏິປຊ຺ຊຕິ, ນ ຣກ຺ຂຕິ ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ຈກ຺ຂຸນ຺ທ຺ຣິເຍ ນ ສໍວຣໍ ອາປຊ຺ຊຕິ. ໂສເຕນ ສທ຺ທໍ ສຸຕ຺ວາ...ເປ... ຆາເນນ ຄນ຺ຘໍ ຆາຍິຕ຺ວາ...ເປ... ຊິວ຺ຫາຍ ຣສໍ ສາຍິຕ຺ວາ...ເປ... ກາເຍນ ໂຜຏ຺ຐພ຺ພໍ ຜຸສິຕ຺ວາ...ເປ... ມນສາ ຘມ຺ມໍ ວິຎ຺ຎາຍ ນິມິຕ຺ຕຄ຺ຄາຫີ ໂຫຕິ ອນຸພ຺ຍຎ຺ຊນຄ຺ຄາຫີ; ຍຕ຺ວາຘິກຣຓເມນໍ ມນິນ຺ທ຺ຣິຍໍ ອສໍວຸຕໍ ວິຫຣນ຺ຕໍ ອຠິຊ຺ຌາໂທມນສ຺ສາ ປາປກາ ອກຸສລາ ຘມ຺ມາ ອນ຺ວາສ຺ສເວຍ຺ຍຸໍ, ຕສ຺ສ ສໍວຣາຍ ນ ປຏິປຊ຺ຊຕິ, ນ ຣກ຺ຂຕິ ມນິນ຺ທ຺ຣິຍໍ, ມນິນ຺ທ຺ຣິເຍ ນ ສໍວຣໍ ອາປຊ຺ຊຕິ. ຍາ ອິເມສໍ ຉນ຺ນໍ ອິນ຺ທ຺ຣິຍານໍ ອຄຸຕ຺ຕິ ອໂຄປນາ ອນາຣກ຺ໂຂ ອສໍວໂຣ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ອຄຸຕ຺ຕທ຺ວາຣຕາ. ອິມາຍ ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ອຄຸຕ຺ຕທ຺ວາຣຕາຍ ສມນ຺ນາຄໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອິນ຺ທ຺ຣິເຍສຸ ອຄຸຕ຺ຕທ຺ວາໂຣ”.

໓໘. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ໂຠຊເນ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎູ? ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ໂຠຊເນ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາ? ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອປ຺ປຏິສງ຺ຂາ ອໂຍນິໂສ ອາຫາຣໍ ອາຫາເຣຕິ ທວາຍ ມທາຍ ມຓ຺ຑນາຍ ວິຠູສນາຍ, ຍາ ຕຕ຺ຖ ອສນ຺ຕຸຏ຺ຐິຕາ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາ ອປ຺ປຏິສງ຺ຂາ ໂຠຊເນ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ໂຠຊເນ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາ. ອິມາຍ ໂຠຊເນ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎຸຕາຍ ສມນ຺ນາຄໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ “ໂຠຊເນ ອມຕ຺ຕຎ຺ຎູ”.

໓໙. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ມຸຏ຺ຐສ຺ສຕິ? ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ມຸຏ຺ຐສ຺ສຈ຺ຈໍ? ຍາ ອສ຺ສຕິ ອນນຸສ຺ສຕິ ອປ຺ປຏິສ຺ສຕິ ອສ຺ສຕິ ອສ຺ສຣຓຕາ ອຘາຣຓຕາ ປິລາປນຕາ ສມ຺ມຸສ຺ສນຕາ – ອິທໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ມຸຏ຺ຐສ຺ສຈ຺ຈໍ. ອິມິນາ ມຸຏ຺ຐສ຺ສຈ຺ເຈນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ “ມຸຏ຺ຐສ຺ສຕິ”.

໔໐. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອສມ຺ປຊາໂນ? ຕຕ຺ຖ ກຕມໍ ອສມ຺ປຊຎ຺ຎໍ? ຍໍ ອຎ຺ຎາຓໍ ອທສ຺ສນໍ ອນຠິສມໂຍ ອນນຸໂພໂຘ ອສມ຺ໂພໂຘ ອປ຺ປຏິເວໂຘ ອສງ຺ຄາຫຓາ ອປຣິໂຍຄາຫຓາ [ອສໍຄາຫນາ ອປຣິໂຍຄາຫນາ (ສີ. ສ຺ຍາ. ກ.)] ອສມເປກ຺ຂຓາ ອປຈ຺ຈເວກ຺ຂຓາ ອປຈ຺ຈກ຺ຂກມ຺ມໍ ທຸມ຺ເມຊ຺ຌໍ ພາລ຺ຍໍ ອສມ຺ປຊຎ຺ຎໍ ໂມໂຫ ປໂມໂຫ ສມ຺ໂມໂຫ ອວິຊ຺ຊາ ອວິຊ຺ໂຊໂຆ ອວິຊ຺ຊາໂຍໂຄ ອວິຊ຺ຊານຸສໂຍ ອວິຊ຺ຊາປຣິຍຸຏ຺ຐານໍ ອວິຊ຺ຊາລງ຺ຄີ ໂມໂຫ ອກຸສລມູລໍ – ອິທໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ອສມ຺ປຊຎ຺ຎໍ. ອິມິນາ ອສມ຺ປຊຎ຺ເຎນ ສມນ຺ນາຄໂຕ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອສມ຺ປຊາໂນ”.

໔໑. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ສີລວິປນ຺ໂນ? ຕຕ຺ຖ ກຕມາ ສີລວິປຕ຺ຕິ? ກາຍິໂກ ວີຕິກ຺ກໂມ ວາຈສິໂກ ວີຕິກ຺ກໂມ ກາຍິກວາຈສິໂກ

វិតិក្កមោ – អយំ វុច្ចតិ សីលវិបត្តិ។ សព្ពម្បិ ទុស្សីល្យំ សីលវិបត្តិ។ ឥមាយ សីលវិបត្តិយា សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “សីលវិបន្នោ”។

៤០។ កតមោ ច បុគ្គលោ ទិដ្ឋិវិបន្នោ? តត្ថ កតមា ទិដ្ឋិវិបត្តិ? “នត្ថិ ទិន្នំ, នត្ថិ យិដ្ឋំ, នត្ថិ ហុតំ, នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ [សុកដទុក្កដានំ (សី។)] កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, នត្ថិ អយំ លោកោ , នត្ថិ បរោ លោកោ , នត្ថិ មាតា, នត្ថិ បិតា, នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា [សមគ្គតា (ក។)] សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី”តិ។ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសំយោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយាសគ្គាហោ [វិបរិយេសគ្គាហោ (សព្ពត្ថ) បដិសិទ្ធំ វិនយដ្ឋកថា], អយំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋិវិបត្តិ។ សព្ពាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិវិបត្តិ។ ឥមាយ ទិដ្ឋិវិបត្តិយា សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “ទិដ្ឋិវិបន្នោ”។

៤១។ កតមោ ច បុគ្គលោ អជ្ឈត្តសំយោជនោ? យស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចោរម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ អប្បហីនានិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អជ្ឈត្តសំយោជនោ”។

៤២។ កតមោ ច បុគ្គលោ ពហិទ្ធាសំយោជនោ? យស្ស បុគ្គលស្ស បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយានិ សំយោជនានិ អប្បហីនានិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ពហិទ្ធាសំយោជនោ”។

៤៣។ កតមោ ច បុគ្គលោ អក្កោធនោ? តត្ថ កតមោ កោធោ? យោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស – អយំ វុច្ចតិ កោធោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ កោធោ បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អក្កោធនោ”។

៤៤។ កតមោ ច បុគ្គលោ អនុបនាហី? តត្ថ កតមោ ឧបនាហោ? បុព្ពកាលំ កោធោ អបរកាលំ ឧបនាហោ។ យោ ឯវរូបោ ឧបនាហោ ឧបនយ្ហនា ឧបនយ្ហិតត្តំ អដ្ឋបនា ឋបនា សណ្ឋបនា អនុសំសន្ទនា អនុប្បពន្ធនា ទឡ្ហីកម្មំ កោធស្ស – អយំ វុច្ចតិ ឧបនាហោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ ឧបនាហោ បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អនុបនាហី”។

៤៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ អមក្ខី? តត្ថ កតមោ មក្ខោ? យោ មក្ខោ មក្ខាយនា មក្ខាយិតត្តំ និដ្ឋុរិយំ និដ្ឋុរិយកម្មំ – អយំ វុច្ចតិ មក្ខោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ មក្ខោ បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អមក្ខី”។

៤៦។ កតមោ ច បុគ្គលោ អបឡាសី? តត្ថ កតមោ បឡាសោ? យោ បឡាសោ បឡាសាយនា បឡាសាយិតត្តំ បឡាសាហារោ វិវាទដ្ឋានំ យុគគ្គាហោ អប្បដិនិស្សគ្គោ – អយំ វុច្ចតិ បឡាសោ។ យស្ស បុគ្គលស្ស អយំ បឡាសោ បហីនោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អបឡាសី”។

᪘᪙᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨶᩥᩔᩩᨠᩦ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᩍᩔᩣ? ᨿᩣ ᨷᩁᩃᩣᨽᩈᨠ᩠ᨠᩤᩁᨣᩁᩩᨠᩤᩁᨾᩣᨶᨶᩅᨶ᩠ᨴᨶᨷᩪᨩᨶᩣᩈᩩ ᩍᩔᩣ ᩍᩔᩣᨿᨶᩣ ᩍᩔᩣᨿᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩈᩪᨿᩣ ᩏᩈᩪᨿᨶᩣ ᩏᩈᩪᨿᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩍᩔᩣ᪨ ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩋᨿᩴ ᩍᩔᩣ ᨷᩉᩦᨶᩣ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ "ᩋᨶᩥᩔᩩᨠᩦ"᪨

᪙᪐᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣᩃᩮᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨨᩁᩦ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ? ᨷᨬ᩠ᨧ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩣᨶᩥ – ᩋᩣᩅᩣᩈᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ, ᨠᩩᩃᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ, ᩃᩣᨽᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ, ᩅᨱ᩠ᨱᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨿᩴ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩮᩁᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩣᨿᨶᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩣᨿᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᩅᩥᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᨴᩁᩥᨿᩴ ᨠᨭᩩᨠᨬ᩠ᨧᩩᨠᨲᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ – ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ᪨ ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩍᨴᩴ ᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᨷᩉᩦᨶᩴ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ "ᩋᨾᨧ᩠ᨨᩁᩦ"᪨

᪙᪑᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩈᨮᩮᩣ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᩈᩣᨮᩮᨿ᩠ᨿᩴ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩈᨮᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᩈᨮᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨮᩴ ᩈᨮᨲᩣ ᩈᩣᨮᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨠ᩠ᨠᩁᨲᩣ ᨠᨠ᩠ᨠᩁᩥᨿᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨷᩣᩁᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ – ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩈᩣᨮᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨ ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩍᨴᩴ ᩈᩣᨮᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᩉᩦᨶᩴ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ "ᩋᩈᨮᩮᩣ"᪨

᪙᪒᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨾᩣᨿᩣᩅᩦ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᨾᩣᨿᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩈᩣ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩉᩮᨲᩩ ᨷᩣᨷᩥᨠᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩴ ᨷᨱᩥᨴᩉᨲᩥ – "ᨾᩣ ᨾᩴ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ"ᨲᩥ ᩍᨧ᩠ᨨᨲᩥ, "ᨾᩣ ᨾᩴ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ"ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ, "ᨾᩣ ᨾᩴ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ"ᨲᩥ ᩅᩣᨧᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ, "ᨾᩣ ᨾᩴ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ"ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ᪨ ᨿᩣ ᩑᩅᩁᩪᨷᩦ ᨾᩣᨿᩣ ᨾᩣᨿᩣᩅᩥᨲᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᩈᩁᩣ ᩅᨬ᩠ᨧᨶᩣ ᨶᩥᨠᨲᩥ ᨶᩥᨠᩥᩁᨱᩣ ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᩣ ᨣᩪᩉᨶᩣ ᨷᩁᩥᨣᩪᩉᨶᩣ ᨨᩣᨴᨶᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩣ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩣᩅᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩮᩣᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩣ ᨷᩣᨷᨠᩥᩁᩥᨿᩣ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨾᩣᨿᩣ᪨ ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩋᨿᩴ ᨾᩣᨿᩣ ᨷᩉᩦᨶᩣ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ "ᩋᨾᩣᨿᩣᩅᩦ"᪨

᪙᪓᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩉᩥᩁᩥᨾᩣ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᩉᩥᩁᩦ? ᨿᩴ ᩉᩥᩁᩦᨿᨲᩥ ᩉᩥᩁᩥᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩉᩥᩁᩦᨿᨲᩥ ᨷᩣᨷᨠᩣᨶᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩉᩥᩁᩦ᪨ ᩍᨾᩣᨿ ᩉᩥᩁᩥᨿᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ "ᩉᩥᩁᩥᨾᩣ"᪨

᪙᪔᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩦ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩴ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩴ? ᨿᩴ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨲᩥ ᨷᩣᨷᨠᩣᨶᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ – ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩴ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ "ᩒᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩦ"᪨

᪙᪕᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩩᩅᨧᩮᩣ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᩈᩮᩣᩅᨧᩔᨲᩣ? ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮ ᩈᩮᩣᩅᨧᩔᩣᨿᩴ ᩈᩮᩣᩅᨧᩔᩥᨿᩴ ᩈᩮᩣᩅᨧᩔᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᨠᩪᩃᨣ᩠ᨣᩣᩉᩥᨲᩣ ᩋᩅᩥᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᩈᩣᨲᨲᩣ ᩈᩣᨴᩁᩥᨿᩴ ᩈᩣᨴᩁᩥᨿᨲᩣ ᩈᨣᩣᩁᩅᨲᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᨲᩥᩔᩅᨲᩣ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩈᩮᩣᩅᨧᩔᨲᩣ᪨ ᩍᨾᩣᨿ ᩈᩮᩣᩅᨧᩔᨲᩣᨿ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ "ᩈᩩᩅᨧᩮᩣ"᪨

᪙᪖᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ? ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ? ᨿᩮ ᨲᩮ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩣ ᨧᩣᨣᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ

បញ្ញវន្តោ, យា តេសំ សេវនា និសេវនា សំសេវនា ភជនា សម្ភជនា ភត្តិ សម្ភត្តិ តំសម្បវង្កតា – អយំ វុច្ចតិ កល្យាណមិត្តតា។ ឥមាយ កល្យាណមិត្តតាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “កល្យាណមិត្តោ”។

៤៤។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ? តត្ថ កតមា ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ, រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ។ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា...បេ... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ... កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា...បេ... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី; យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ, រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ។ យា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ គុត្តិ គោបនា អារក្ខា សំវរោ – អយំ វុច្ចតិ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា។ ឥមាយ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារោ”។

៤៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ ភោជនេ មត្តញ្ញូ? តត្ថ កតមា ភោជនេ មត្តញ្ញុតា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ – “នេវ ទវាយ, ន មទាយ, ន មណ្ឌនាយ, ន វិភូសនាយ; យាវទេវ ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាបនាយ វិហិំសូបរតិយា ព្រហ្មចរិយានុគ្គហាយ។ ឥតិ បុរាណញ្ច វេទនំ បដិហង្ខាមិ, នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមិ, យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ផាសុវិហារោ ចា”តិ។ យា តត្ថ សន្តុដ្ឋិតា មត្តញ្ញុតា បដិសង្ខា ភោជនេ – អយំ វុច្ចតិ ភោជនេ មត្តញ្ញុតា។ ឥមាយ ភោជនេ មត្តញ្ញុតាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “ភោជនេ មត្តញ្ញូ”។

៤៦។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឧបដ្ឋិតស្សតិ? តត្ថ កតមា សតិ? យា សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុស្សនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ – អយំ វុច្ចតិ សតិ។ ឥមាយ សតិយា សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “ឧបដ្ឋិតស្សតិ”។

៥០។ កតមោ ច បុគ្គលោ សម្បជានោ? តត្ថ កតមំ សម្បជញ្ញំ? យា បញ្ញា បជានានា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – ឥទំ វុច្ចតិ សម្បជញ្ញំ។ ឥមិនា សម្បជញ្ញេន សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “សម្បជានោ”។

៥១។ កតមោ ច បុគ្គលោ សីលសម្បន្នោ? តត្ថ កតមា សីលសម្បទា? កាយិកោ អវីតិក្កមោ វាចសិកោ អវីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ អវីតិក្កមោ – អយំ វុច្ចតិ សីលសម្បទា។ សព្ពោបិ សីលសំវរោ សីលសម្បទា។ ឥមាយ សីលសម្បទាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “សីលសម្បន្នោ”។

៧១។ កតមោ ច បុគ្គលោ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ? តត្ថ កតមា ទិដ្ឋិសម្បទា? “អត្ថិ ទិន្នំ, អត្ថិ យិដ្ឋំ, អត្ថិ ហុតំ, អត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិបាកោ, អត្ថិ អយំ លោកោ, អត្ថិ បរោ លោកោ, អត្ថិ មាតា, អត្ថិ បិតា, អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា, អត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តី”តិ។ យា ឯវរូបា បញ្ញា បជាននា...បេ... អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ – អយំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋិសម្បទា។ សព្វាបិ សម្មាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិសម្បទា។ ឥមាយ ទិដ្ឋិសម្បទាយ សមន្នាគតោ បុគ្គលោ “ទិដ្ឋិសម្បន្នោ”។

៧២។ កតមេ ទ្វេ បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិំ? យោ ច បុព្វការី, យោ ច កតញ្ញូ កតវេទី – ឥមេ ទ្វេ បុគ្គលា ទុល្លភា លោកស្មិំ។

៧៣។ កតមេ ទ្វេ បុគ្គលា ទុត្តប្បយា? យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ និក្ខិបតិ, យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ វិស្សជ្ជេតិ – ឥមេ ទ្វេ បុគ្គលា “ទុត្តប្បយា”។

៧៤។ កតមេ ទ្វេ បុគ្គលា សុតប្បយា? យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ ន និក្ខិបតិ, យោ ច លទ្ធំ លទ្ធំ ន វិស្សជ្ជេតិ – ឥមេ ទ្វេ បុគ្គលា “សុតប្បយា”។

៧៥។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ? យោ ច ន កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ កុក្កុច្ចាយតិ, យោ ច កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន កុក្កុច្ចាយតិ – ឥមេសំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា វឌ្ឍន្តិ។

៧៦។ កតមេសំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ? យោ ច ន កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ ន កុក្កុច្ចាយតិ, យោ ច កុក្កុច្ចាយិតព្ពំ កុក្កុច្ចាយតិ – ឥមេសំ ទ្វិន្នំ បុគ្គលានំ អាសវា ន វឌ្ឍន្តិ។

៧៧។ កតមោ ច បុគ្គលោ ហីនាធិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ហោតិ បាបធម្មោ, សោ អញ្ញំ ទុស្សីលំ បាបធម្មំ សេវតិ ភជតិ បយិរុបាសតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ហីនាធិមុត្តោ”។

៧៨។ កតមោ ច បុគ្គលោ បណីតាធិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ, សោ អញ្ញំ សីលវន្តំ កល្យាណធម្មំ សេវតិ ភជតិ បយិរុបាសតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បណីតាធិមុត្តោ”។

៨០។ កតមោ ច បុគ្គលោ តិត្តោ? បច្ចេកសម្ពុទ្ធា [បច្ចេកពុទ្ធា (សី។)] យេ ច តថាគតស្ស សាវកា អរហន្តោ តិត្តា។ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តិត្តោ ច តប្បេតា ច [តប្បេតា ច, អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ តិត្តោ (សី។)]។

ទុកនិទ្ទេសោ។

᪓᪨ ᨲᩥᨠᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ

᪙᪑᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩥᩁᩣᩈᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᩈᩩᨧᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩔᩁᩈᨾᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩔᨾᨱᩮᩣ ᩈᨾᨱᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩥᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩪᨲᩥ ᩋᩅᩔᩩᨲᩮᩣ ᨠᩈᨾ᩠ᨻᩩᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ – “ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨶ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᨠᩩᨴᩣᩔᩩ ᨶᩣᨾᩣᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨶᩥᩁᩣᩈᩮᩣ”᪨

᪙᪒᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩣᩈᩴᩈᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩦᩃᩅᩤ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ – “ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᨠᩩᨴᩣᩔᩩ ᨶᩣᨾᩣᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩋᩣᩈᩴᩈᩮᩣ”᪨

᪙᪓᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨣᨲᩣᩈᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ – “ᩍᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨶ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – “ᨠᩩᨴᩣᩔᩩ ᨶᩣᨾᩣᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᨿᩣ ᩉᩥᩔ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᩈᩣ, ᩈᩣ ᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩅᩥᨣᨲᩣᩈᩮᩣ”᪨

᪙᪔᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩪᨸᨾᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ? ᨲᨿᩮᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣ – ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ, ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ, ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ, ᨶᩮᩅ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᩣᨻᩤᨵᩣ᪨ (᪑)

ᩍᨵ ᨸᨶᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ, ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ, ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩤ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᩣᨻᩤᨵᩣ᪨ (᪒)

ᩍᨵ ᨸᨶᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩮᩣ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩥ ᨶᩮᩣ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩣᨿᩣᨶᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥ ᨶᩮᩣ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨲᩥᩁᩪᨸᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨠᩴ ᨶᩮᩣ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᩣᨻᩤᨵᩣ᪨ (᪓)

តត្រ យ្វាយំ គិលានោ លភន្តោ សប្បាយានិ ភោជនានិ នោ អលភន្តោ, លភន្តោ សប្បាយានិ ភេសជ្ជានិ នោ អលភន្តោ, លភន្តោ បតិរូបំ ឧបដ្ឋាកំ នោ អលភន្តោ, វុដ្ឋាតិ តម្ហា អាពាធា, ឥមំ គិលានំ បដិច្ច គិលានភត្តំ អនុញ្ញាតំ គិលានភេសជ្ជំ អនុញ្ញាតំ គិលានុបដ្ឋាកោ អនុញ្ញាតោ។ ឥមញ្ច បន គិលានំ បដិច្ច អញ្ញេបិ គិលានា ឧបដ្ឋាតព្វា។

ឯវមេវំ [ឯវមេវ (សី.)] តយោមេ គិលានូបមា ពុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។ កតមេ តយោ? ឥធេកច្ចោ ពុគ្គលោ លភន្តោ វា តថាគតំ ទស្សនាយ អលភន្តោ វា តថាគតំ ទស្សនាយ, លភន្តោ វា តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ អលភន្តោ វា តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ, នេវ ឱក្កមតិ និយាមំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ (១)។

ឥធ បនេកច្ចោ ពុគ្គលោ លភន្តោ វា តថាគតំ ទស្សនាយ អលភន្តោ វា តថាគតំ ទស្សនាយ, លភន្តោ វា តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ អលភន្តោ វា តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ, ឱក្កមតិ និយាមំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ (២)។

ឥធ បនេកច្ចោ ពុគ្គលោ លភន្តោ តថាគតំ ទស្សនាយ នោ អលភន្តោ, លភន្តោ តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ នោ អលភន្តោ, ឱក្កមតិ និយាមំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ (៣)។

តត្រ យ្វាយំ ពុគ្គលោ លភន្តោ តថាគតំ ទស្សនាយ នោ អលភន្តោ, លភន្តោ តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិនយំ សវនាយ នោ អលភន្តោ , ឱក្កមតិ និយាមំ កុសលេសុ ធម្មេសុ សម្មត្តំ, ឥមំ ពុគ្គលំ បដិច្ច ធម្មទេសនា អនុញ្ញាតា, ឥមញ្ច ពុគ្គលំ បដិច្ច អញ្ញេសម្បិ ធម្មោ ទេសេតព្វោ។ ឥមេ តយោ គិលានូបមា ពុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។

៩៣។ កតមោ ច ពុគ្គលោ កាយសក្ខី? ឥធេកច្ចោ ពុគ្គលោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ – អយំ វុច្ចតិ ពុគ្គលោ “កាយសក្ខី”។

៩៤។ កតមោ ច ពុគ្គលោ ទិដ្ឋិប្បត្តោ? ឥធេកច្ចោ ពុគ្គលោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខសមុទយោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខនិរោធោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ វោទិដ្ឋា ហោន្តិ វោចរិតា, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ – អយំ វុច្ចតិ ពុគ្គលោ “ទិដ្ឋិប្បត្តោ”។

៩៥។ កតមោ ច ពុគ្គលោ សទ្ធាវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ ពុគ្គលោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ…បេ… តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ វោទិដ្ឋា ហោន្តិ វោចរិតា, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ, នោ ច ខោ យថា ទិដ្ឋិប្បត្តស្ស – អយំ

ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ສທ຺ຘາວິມຸຕ຺ໂຕ”.

໙໘. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ຄູຖຠາຓີ? ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ມຸສາວາທີ ໂຫຕິ ສຠຄ຺ຄໂຕ ວາ ປຣິສຄ຺ຄໂຕ ວາ ຎາຕິມຊ຺ຌຄໂຕ ວາ ປູຄມຊ຺ຌຄໂຕ ວາ ຣາຊກຸລມຊ຺ຌຄໂຕ ວາ ອຠິນີໂຕ ສກ຺ຂິປຸຏ຺ໂຐ – “ເອຫມ຺ໂຠ [ເອຫິ ໂຠ (ສ຺ຍາ. ກ.) ມ. ນິ. ໑.໔໔໐; ອ. ນິ. ໓.໒໘], ປຸຣິສ, ຍໍ ຊານາສິ ຕໍ ວເທຫີ”ຕິ, ໂສ ອຊານໍ ວາ ອາຫ – “ຊານາມີ”ຕິ, ຊານໍ ວາ ອາຫ – “ນ ຊານາມີ”ຕິ, ອປສ຺ສໍ ວາ ອາຫ – “ປສ຺ສາມີ”ຕິ, ປສ຺ສໍ ວາ ອາຫ – “ນ ປສ຺ສາມີ”ຕິ. ອິຕິ ອຕ຺ຕເຫຕຸ ວາ ປຣເຫຕຸ ວາ ອາມິສກິຎ຺ຈິກ຺ຂເຫຕຸ ວາ ສມ຺ປຊານມຸສາ ຠາສິຕາ ໂຫຕິ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ຄູຖຠາຓີ”.

໙໙. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ປຸປ຺ຜຠາຓີ? ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ມຸສາວາທໍ ປຫາຍ ມຸສາວາທາ ປຏິວິຣໂຕ ໂຫຕິ ສຠຄ຺ຄໂຕ ວາ ປຣິສຄ຺ຄໂຕ ວາ ຎາຕິມຊ຺ຌຄໂຕ ວາ ປູຄມຊ຺ຌຄໂຕ ວາ ຣາຊກຸລມຊ຺ຌຄໂຕ ວາ ອຠິນີໂຕ ສກ຺ຂິປຸຏ຺ໂຐ – “ເອຫມ຺ໂຠ, ປຸຣິສ, ຍໍ ຊານາສິ ຕໍ ວເທຫີ”ຕິ, ໂສ ອຊານໍ ວາ ອາຫ – “ນ ຊານາມີ”ຕິ, ຊານໍ ວາ ອາຫ – “ຊານາມີ”ຕິ, ອປສ຺ສໍ ວາ ອາຫ – “ນ ປສ຺ສາມີ”ຕິ, ປສ຺ສໍ ວາ ອາຫ – “ປສ຺ສາມີ”ຕິ. ອິຕິ ອຕ຺ຕເຫຕຸ ວາ ປຣເຫຕຸ ວາ ອາມິສກິຎ຺ຈິກ຺ຂເຫຕຸ ວາ ນ ສມ຺ປຊານມຸສາ ຠາສິຕາ ໂຫຕິ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ປຸປ຺ຜຠາຓີ”.

໑໐໐. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ມຘຸຠາຓີ? ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ຍາ ສາ ວາຈາ ເນລາ ກຓ຺ຓສຸຂາ ເປມນີຍາ ຫທຍງ຺ຄມາ ໂປຣີ ພຫຸຊນກນ຺ຕາ ພຫຸຊນມນາປາ, ຕຖາຣູປິໍ ວາຈໍ ຠາສິຕາ ໂຫຕິ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ມຘຸຠາຓີ”.

໑໐໑. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ອຣຸກູປມຈິຕ຺ໂຕ? ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ໂກຘໂນ ໂຫຕິ ອຸປາຍາສພຫຸໂລ, ອປ຺ປມ຺ປິ ວຸຕ຺ໂຕ ສມາໂນ ອຠິສຊ຺ຊຕິ ກຸປ຺ປຕິ ພ຺ຍາປຊ຺ຊຕິ ປຕິຏ຺ຐີຍຕິ [ປຕິຕ຺ຐີຍຕິ (ສ຺ຍາ. ກ.) ອ. ນິ. ໓.໒໕], ໂກປນ຺ຈ ໂທສນ຺ຈ ອປ຺ປຈ຺ຈຍນ຺ຈ ປາຕຸກໂຣຕິ. ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ທຸຏ຺ຐາຣຸໂກ ກຏ຺ເຐນ ວາ ກຐລາຍ [ກຐລິຍ (ກ.), ກຐເລນ (ອຏ຺ຐກຖາ) ອ. ນິ. ໓.໒໕] ວາ ຆຏ຺ຏິໂຕ ຠິຍ຺ໂຍໂສ ມຕ຺ຕາຍ ອາສວໍ ເທຕິ [ອສ຺ສວໂຕຕິ (ສີ.)], ເອວເມວ ໂຂ ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ໂກຘໂນ ໂຫຕິ ອຸປາຍາສພຫຸໂລ, ອປ຺ປມ຺ປິ ວຸຕ຺ໂຕ ສມາໂນ ອຠິສຊ຺ຊຕິ ກຸປ຺ປຕິ ພ຺ຍາປຊ຺ຊຕິ ປຕິຏ຺ຐີຍຕິ, ໂກປນ຺ຈ ໂທສນ຺ຈ ອປ຺ປຈ຺ຈຍນ຺ຈ ປາຕຸກໂຣຕິ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອຣຸກູປມຈິຕ຺ໂຕ”.

໑໐໒. ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ວິຊ຺ຊູປມຈິຕ຺ໂຕ? ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອິທໍ ທຸກ຺ຂ”ນ຺ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂສມຸທໂຍ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂນິໂຣໂຘ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂນິໂຣຘຄາມິນີ ປຏິປທາ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ. ເສຍ຺ຍຖາປິ ນາມ ຈກ຺ຂຸມາ ປຸຣິໂສ ຣຕ຺ຕນ຺ຘກາຣຕິມິສາຍ ວິຊ຺ຊນ຺ຕຣິກາຍ ຣູປານິ ປສ຺ເສຍ຺ຍ, ເອວເມວ ໂຂ ອິເຘກຈ຺ໂຈ ປຸຄ຺ຄໂລ “ອິທໍ ທຸກ຺ຂ”ນ຺ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂສມຸທໂຍ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂນິໂຣໂຘ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ , “ອຍໍ ທຸກ຺ຂນິໂຣຘຄາມິນີ ປຏິປທາ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ – ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ວິຊ຺ຊູປມຈິຕ຺ໂຕ”.

᪁᪀᪂᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩅᨩᩥᩁᩪᨷᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨶᩣᨾ ᩅᨩᩥᩁᩔ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨽᩮᨩ᩠ᨩᩴ ᨾᨱᩥ ᩅᩣ ᨷᩣᩈᩣᨱᩮᩣ ᩅᩣ, ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩣᩈᩅᩣᨶᩴ ᨡᨿᩣ ᩋᨶᩣᩈᩅᩴ ᨧᩮᨲᩮᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩈᨿᩴ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨧ᩠ᨨᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩅᨩᩥᩁᩪᨷᨾᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ”᪨

᪁᪀᪃᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨵᩥᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨹᩣᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ; ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩉᩦᨶᨷ᩠ᨷᨱᩦᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩋᨶ᩠ᨵᩮᩣ”᪨

᪁᪀᪄᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩑᨠᨧᨠ᩠ᨡᩩ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ , ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨵᩥᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨹᩣᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ; ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩉᩦᨶᨷ᩠ᨷᨱᩦᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩑᨠᨧᨠ᩠ᨡᩩ”᪨

᪁᪀᪅᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᩩ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩋᨶᨵᩥᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᩋᨵᩥᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨵᩥᨣᨲᩴ ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨹᩣᨲᩥᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ; ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᨾ᩠ᨷᩥᩔ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩮᨶ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᩉᩦᨶᨷ᩠ᨷᨱᩦᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᨱ᩠ᩉᩈᩩᨠ᩠ᨠᩈᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨣᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨴ᩠ᩅᩥᨧᨠ᩠ᨡᩩ”᪨

᪁᪀᪆᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩅᨠᩩᨩ᩠ᨩᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩣ [ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ (ᩈᩦ᪨), ᨣᨶ᩠ᨲᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)] ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨱᩣᨿ [ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨿ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨)]᪨ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨠᩮᩅᩃᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᨶᩮᩅ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᨷᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᨶᩮᩅ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨶᩣᨾ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮᩣ [ᨶᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨) ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪃᪨᪃᪀] ᨲᨲᩕ ᩏᨴᨠᩴ ᩋᩣᩈᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨱᩣᨿ ᪨ ᨲᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨠᩮᩅᩃᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᨶᩮᩅ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᨷᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩣᨿ ᨶᩮᩅ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩋᩅᨠᩩᨩ᩠ᨩᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ”᪨

១០៨។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឧច្ឆង្គបញ្ញោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អារាមំ គន្តា ហោតិ អភិក្ខណំ ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ធម្មស្សវណាយ។ តស្ស ភិក្ខូ ធម្មំ ទេសេន្តិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេន្តិ។ សោ តស្មិំ អាសនេ និសិន្នោ តស្សា កថាយ អាទិម្បិ មនសិ ករោតិ, មជ្ឈម្បិ មនសិ ករោតិ, បរិយោសានម្បិ មនសិ ករោតិ។ វុដ្ឋិតោ ច ខោ តម្ហា អាសនា តស្សា កថាយ នេវ អាទិំ មនសិ ករោតិ, ន មជ្ឈំមនសិ ករោតិ, ន បរិយោសានំ មនសិ ករោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម បុរិសស្ស ឧច្ឆង្គេ នានាខជ្ជកានិ អាកិណ្ណានិ – តិលា តណ្ឌុលា [តិលតណ្ឌុលា (ក.) អ. និ. ៣.៣០] មោទកា ពទរា។ សោ តម្ហា អាសនា វុដ្ឋហន្តោ សតិសម្មោសា បកិរេយ្យ។ ឯវមេវំ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អារាមំ គន្តា ហោតិ អភិក្ខណំ ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ធម្មស្សវណាយ។ តស្ស ភិក្ខូ ធម្មំ ទេសេន្តិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេន្តិ។ សោ តស្មិំ អាសនេ និសិន្នោ តស្សា កថាយ អាទិម្បិ មនសិ ករោតិ, មជ្ឈម្បិ មនសិ ករោតិ, បរិយោសានម្បិ មនសិ ករោតិ។ វុដ្ឋិតោ ច ខោ តម្ហា អាសនា តស្សា កថាយ នេវ អាទិម្បិ មនសិ ករោតិ, ន មជ្ឈម្បិ មនសិ ករោតិ, ន បរិយោសានម្បិ មនសិ ករោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "ឧច្ឆង្គបញ្ញោ"។

១០៩។ កតមោ ច បុគ្គលោ បុថុបញ្ញោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អារាមំ គន្តា ហោតិ អភិក្ខណំ ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ធម្មស្សវណាយ។ តស្ស ភិក្ខូ ធម្មំ ទេសេន្តិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេន្តិ។ សោ តស្មិំ អាសនេ និសិន្នោ តស្សា កថាយ អាទិម្បិ មនសិ ករោតិ, មជ្ឈម្បិ មនសិ ករោតិ, បរិយោសានម្បិ មនសិ ករោតិ។ វុដ្ឋិតោបិ តម្ហា អាសនា តស្សា កថាយ អាទិម្បិ មនសិ ករោតិ, មជ្ឈម្បិ មនសិ ករោតិ, បរិយោសានម្បិ មនសិ ករោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម កុម្ភោ ឧក្កុជ្ជោ តត្រ ឧទកំ អាសិត្តំ សណ្ឋាតិ, នោ វិវដ្ដតិ; ឯវមេវំ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អារាមំ គន្តា ហោត្តិ អភិក្ខណំ ភិក្ខូនំ សន្តិកេ ធម្មស្សវណាយ។ តស្ស ភិក្ខូ ធម្មំ ទេសេន្តិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេន្តិ។ សោ តស្មិំ អាសនេ និសិន្នោ តស្សា កថាយ អាទិម្បិ មនសិ ករោតិ, មជ្ឈម្បិ មនសិ ករោតិ, បរិយោសានម្បិ មនសិ ករោតិ។ វុដ្ឋិតោបិ តម្ហា អាសនា តស្សា កថាយ អាទិម្បិ មនសិ ករោតិ, មជ្ឈម្បិ មនសិ ករោតិ, បរិយោសានម្បិ មនសិ ករោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "បុថុបញ្ញោ"។

១១០។ កតមោ ច បុគ្គលោ កាមេសុ ច ភវេសុ ច អវីតរាគោ? សោតាបន្នសកទាគាមិនោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ បុគ្គលា "កាមេសុ ច ភវេសុ ច អវីតរាគា"។

១១១។ កតមោ ច បុគ្គលោ កាមេសុ វីតរាគោ, ភវេសុ អវីតរាគោ? អនាគាមី – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "កាមេសុ វីតរាគោ, ភវេសុ អវីតរាគោ"។

១១២។ កតមោ ច បុគ្គលោ កាមេសុ ច ភវេសុ ច វីតរាគោ? អរហា – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "កាមេសុ ច ភវេសុ ច វីតរាគោ"។

១០៦។ កតមោ ច បុគ្គលោ បាសាណលេខូបមោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ទីឃរត្តំ អនុសេតិ។ សេយ្យថាបិ នាម បាសាណេ លេខា ន ខិប្បំ លុជ្ជតិ វាតេន វា ឧទកេន វា, ចិរដ្ឋិតិកា ហោតិ; ឯវមេវ ខោ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ទីឃរត្តំ អនុសេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បាសាណលេខូបមោ”។

១០៧។ កតមោ ច បុគ្គលោ បថវិលេខូបមោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ន ទីឃរត្តំ អនុសេតិ។ សេយ្យថាបិ នាម បថវិយា [បឋវិយា (សី។ ស្យា។)] លេខា ខិប្បំ លុជ្ជតិ វាតេន វា ឧទកេន វា, ន ចិរដ្ឋិតិកា ហោតិ; ឯវមេវ ខោ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ន ទីឃរត្តំ អនុសេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បថវិលេខូបមោ”។

១០៨។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឧទកលេខូបមោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អាគាឡ្ហេនបិ វុច្ចមានោ ផរុសេនបិ វុច្ចមានោ អមនាបេនបិ វុច្ចមានោ សំសន្ទតិយេវ [... ចេវ (ស្យា។) អ។ និ។ ៣.១៣៣] សន្ធិយតិយេវ [... ចេវ (ស្យា។) អ។ និ។ ៣.១៣៣] សម្មោទតិយេវ [... ចេវ (ស្យា។) អ។ និ។ ៣.១៣៣]។ សេយ្យថាបិ នាម ឧទកេ លេខា ខិប្បំ លុជ្ជតិ, ន ចិរដ្ឋិតិកា ហោតិ; ឯវមេវ ខោ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អាគាឡ្ហេនបិ វុច្ចមានោ ផរុសេនបិ វុច្ចមានោ អមនាបេនបិ វុច្ចមានោ សំសន្ទតិយេវ សន្ធិយតិយេវ សម្មោទតិយេវ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ឧទកលេខូបមោ”។

១០៩។ តត្ថ កតមេ តយោ បោត្ថកូបមា បុគ្គលា? តយោ បោត្ថកា – នវោបិ បោត្ថកោ ទុព្ពណ្ណោ ចេវ ហោតិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ច អប្បគ្ឃោ ច, មជ្ឈិមោបិ បោត្ថកោ ទុព្ពណ្ណោ ចេវ ហោតិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ច អប្បគ្ឃោ ច, ជិណ្ណោបិ បោត្ថកោ ទុព្ពណ្ណោ ចេវ ហោតិ ទុក្ខសម្ផស្សោ ច អប្បគ្ឃោ ច។ ជិណ្ណម្បិ បោត្ថកំ ឧក្ខលិបរិបុញ្ឆនំ វា ករោន្តិ សង្ការកូដេ វា នំ ឆឌ្ឌេន្តិ។ ឯវមេវំ តយោមេ បោត្ថកូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា ភិក្ខូសុ។ កតមេ តយោ? នវោ ចេបិ ភិក្ខុ ហោតិ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ, ឥទមស្ស ទុព្ពណ្ណតាយ។ សេយ្យថាបិ សោ បោត្ថកោ ទុព្ពណ្ណោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេ ខោ បនស្ស សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជន្តិ, តេសំ តំ ហោតិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ។ ឥទមស្ស ទុក្ខសម្ផស្សតាយ។ សេយ្យថាបិ សោ បោត្ថកោ ទុក្ខសម្ផស្សោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេសំ ខោ បន សោ បដិគ្គណ្ហាតិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ , តេសំ តំ ន មហប្ផលំ ហោតិ ន មហានិសំសំ។ ឥទមស្ស អប្បគ្ឃតាយ។ សេយ្យថាបិ សោ បោត្ថកោ អប្បគ្ឃោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

មជ្ឈិមោ ចេបិ ភិក្ខុ ហោតិ…បេ… ថេរោ ចេបិ ភិក្ខុ ហោតិ ទុស្សីលោ បាបធម្មោ, ឥទមស្ស ទុព្ពណ្ណតាយ។ សេយ្យថាបិ សោ បោត្ថកោ ទុព្ពណ្ណោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេ ខោ បនស្ស សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជន្តិ, តេសំ តំ ហោតិ ទីឃរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ។ ឥទមស្ស ទុក្ខសម្ផស្សតាយ។ សេយ្យថាបិ សោ បោត្ថកោ ទុក្ខសម្ផស្សោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេសំ ខោ បន សោ បដិគ្គណ្ហាតិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ, តេសំ តំ ន មហប្ផលំ ហោតិ ន មហានិសំសំ។ ឥទមស្ស អប្បគ្ឃតាយ។ សេយ្យថាបិ សោ បោត្ថកោ អប្បគ្ឃោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

ឯវរូបោបិ ចេ ថេរោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ ភណតិ។ តមេនំ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – "កិំ នុ ខោ តុយ្ហំ ពាលស្ស អព្យត្តស្ស ភណិតេន, ត្វម្បិ នាម ភណិតព្ពំ មញ្ញសី"តិ! សោ កុបិតោ អនត្តមនោ តថារូបិំ វាចំ និច្ឆារេតិ យថារូបាយ វាចាយ សង្ឃោ តំ ឧក្ខិបតិ, សង្ការកូដេវ នំ បោត្ថកំ។ ឥមេ តយោ បោត្ថកូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា ភិក្ខូសុ។

១១៤. តត្ថ កតមេ តយោ កាសិកវត្ថូបមា បុគ្គលា? តីណិ កាសិកវត្ថានិ – នវម្បិ កាសិកវត្ថំ វណ្ណវន្តញ្ចេវ ហោតិ សុខសម្ផស្សញ្ច មហគ្ឃញ្ច, មជ្ឈិមម្បិ កាសិកវត្ថំ វណ្ណវន្តញ្ចេវ ហោតិ សុខសម្ផស្សញ្ច មហគ្ឃញ្ច, ជិណ្ណម្បិ កាសិកវត្ថំ វណ្ណវន្តញ្ចេវ ហោតិ សុខសម្ផស្សញ្ច មហគ្ឃញ្ច។ ជិណ្ណម្បិ កាសិកវត្ថំ រតនបលិវេឋនំ វា ករោន្តិ គន្ធករណ្ឌកេ វា នំ និក្ខិបន្តិ។

ឯវមេវំ តយោមេ កាសិកវត្ថូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា ភិក្ខូសុ។ កតមេ តយោ? នវោ ចេបិ ភិក្ខុ ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ, ឥទមស្ស វណ្ណវន្តតាយ។ សេយ្យថាបិ តំ កាសិកវត្ថំ វណ្ណវន្តំ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេ ខោ បនស្ស សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជន្តិ, តេសំ តំ ហោតិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ។ ឥទមស្ស សុខសម្ផស្សតាយ។ សេយ្យថាបិ តំ កាសិកវត្ថំ សុខសម្ផស្សំ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេសំ ខោ បន សោ [យេសំ ខោ បន (សព្ពត្ថ) អ. និ. ៣.១០០] បដិគ្គណ្ហាតិ [បតិគណ្ហាតិ (សី.) រូបសិទ្ធិដីកាយ បន សមេតិ] ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ, តេសំ តំ មហប្ផលំ ហោតិ មហានិសំសំ។ ឥទមស្ស មហគ្ឃតាយ។ សេយ្យថាបិ តំ កាសិកវត្ថំ មហគ្ឃំ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

មជ្ឈិមោ ចេបិ ភិក្ខុ…បេ… ថេរោ ចេបិ ភិក្ខុ ហោតិ សីលវា កល្យាណធម្មោ, ឥទមស្ស វណ្ណវន្តតាយ។ សេយ្យថាបិ តំ កាសិកវត្ថំ វណ្ណវន្តំ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេ ខោ បនស្ស សេវន្តិ ភជន្តិ បយិរុបាសន្តិ ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជន្តិ, តេសំ តំ ហោតិ ទីឃរត្តំ ហិតាយ សុខាយ។ ឥទមស្ស សុខសម្ផស្សតាយ។ សេយ្យថាបិ តំ កាសិកវត្ថំ សុខសម្ផស្សំ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ យេសំ ខោ បន សោ បដិគ្គណ្ហាតិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ, តេសំ តំ មហប្ផលំ ហោតិ មហានិសំសំ។ ឥទមស្ស មហគ្ឃតាយ។ សេយ្យថាបិ តំ កាសិកវត្ថំ មហគ្ឃំ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

ឯវរូបោបិ ចេ ថេរោ ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ ភណតិ, តមេនំ ភិក្ខូ ឯវមាហំសុ – "អប្បសទ្ទា អាយស្មន្តោ ហោថ, ថេរោ ភិក្ខុ ធម្មញ្ច វិនយញ្ច ភាសតី"តិ។ តស្ស តំ វចនំ អាទេយ្យំ គច្ឆតិ, គន្ធករណ្ឌកេ ច នំ កាសិកវត្ថំ។ ឥមេ តយោ កាសិកវត្ថូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា ភិក្ខូសុ។

១១៥. កតមោ ច បុគ្គលោ សុប្បមេយ្យោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧទ្ធតោ ហោតិ ឧន្នឡោ ចបលោ មុខរោ វិកិណ្ណវាចោ មុដ្ឋស្សតិ អសម្បជានោ អសមាហិតោ វិព្ភន្តចិត្តោ បាកតិន្ទ្រិយោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "សុប្បមេយ្យោ"។

១១៦. កតមោ ច បុគ្គលោ ទុប្បមេយ្យោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អនុទ្ធតោ ហោតិ អនុន្នឡោ អចបលោ អមុខរោ អវិកិណ្ណវាចោ

ឧបដ្ឋិតស្សតិ សម្បជានោ សមាហិតោ ឯកគ្គចិត្តោ សំវុតិន្ទ្រិយោ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ទុប្បសេយ្យោ”។

១១០. កតមោ ច បុគ្គលោ អប្បសេយ្យោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អប្បសេយ្យោ”។

១១១. កតមោ ច បុគ្គលោ ន សេវិតព្ពោ ន ភជិតព្ពោ ន បយិរុបាសិតព្ពោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ហីនោ ហោតិ សីលេន សមាធិនា បញ្ញាយ។ ឯវរូបោ បុគ្គលោ ន សេវិតព្ពោ ន ភជិតព្ពោ ន បយិរុបាសិតព្ពោ, អញ្ញត្រ អនុទ្ទយា អញ្ញត្រ អនុកម្បា។

១១២. កតមោ ច បុគ្គលោ សេវិតព្ពោ ភជិតព្ពោ បយិរុបាសិតព្ពោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សទិសោ ហោតិ សីលេន សមាធិនា បញ្ញាយ។ ឯវរូបោ បុគ្គលោ សេវិតព្ពោ ភជិតព្ពោ បយិរុបាសិតព្ពោ។ តំ កិស្ស ហេតុ? “សីលសាមញ្ញគតានំ សតំ សីលកថា ច នោ ភវិស្សតិ, សា ច នោ ផាសុ ភវិស្សតិ, សា ច នោ បវត្តិនី ភវិស្សតិ; សមាធិសាមញ្ញគតានំ សតំ សមាធិកថា ច នោ ភវិស្សតិ, សា ច នោ ផាសុ ភវិស្សតិ, សា ច នោ បវត្តិនី [បវត្តនី (សី.) អ. និ. ៣.១៩] ភវិស្សតិ; បញ្ញាសាមញ្ញគតានំ សតំ បញ្ញាកថា ច នោ ភវិស្សតិ, សា ច នោ ផាសុ ភវិស្សតិ, សា ច នោ បវត្តិនី ភវិស្សតី”តិ។ តស្មា ឯវរូបោ បុគ្គលោ សេវិតព្ពោ ភជិតព្ពោ បយិរុបាសិតព្ពោ។

១១៣. កតមោ ច បុគ្គលោ សក្កត្វា គរុំ កត្វា សេវិតព្ពោ ភជិតព្ពោ បយិរុបាសិតព្ពោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អធិកោ ហោតិ សីលេន សមាធិនា បញ្ញាយ។ ឯវរូបោ បុគ្គលោ សក្កត្វា គរុំ កត្វា សេវិតព្ពោ ភជិតព្ពោ បយិរុបាសិតព្ពោ។ តំ កិស្ស ហេតុ? “អបរិបូរំ វា សីលក្ខន្ធំ បរិបូរេស្សាមិ, បរិបូរំ វា សីលក្ខន្ធំ តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ អនុគ្គហេស្សាមិ; អបរិបូរំ វា សមាធិក្ខន្ធំ បរិបូរេស្សាមិ, បរិបូរំ វា សមាធិក្ខន្ធំ តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ អនុគ្គហេស្សាមិ; អបរិបូរំ វា បញ្ញាក្ខន្ធំ បរិបូរេស្សាមិ, បរិបូរំ វា បញ្ញាក្ខន្ធំ តត្ថ តត្ថ បញ្ញាយ អនុគ្គហេស្សាមី”តិ។ តស្មា ឯវរូបោ បុគ្គលោ សក្កត្វា គរុំ កត្វា សេវិតព្ពោ ភជិតព្ពោ បយិរុបាសិតព្ពោ។

១១៤. កតមោ ច បុគ្គលោ ជិគុច្ឆិតព្ពោ ន សេវិតព្ពោ ន ភជិតព្ពោ ន បយិរុបាសិតព្ពោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ហោតិ បាបធម្មោ អសុចិ សង្កស្សរសមាចារោ បដិច្ឆន្នកម្មន្តោ អស្សមណោ សមណបដិញ្ញោ អព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារិបដិញ្ញោ អន្តោបូតិ អវស្សុតោ កសម្ពុជាតោ។ ឯវរូបោ បុគ្គលោ ជិគុច្ឆិតព្ពោ ន សេវិតព្ពោ ន ភជិតព្ពោ ន បយិរុបាសិតព្ពោ។ តំ កិស្ស ហេតុ? កិញ្ចាបិ ឯវរូបស្ស បុគ្គលស្ស ន ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ, អថ ខោ នំ បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ – “បាបមិត្តោ បុរិសបុគ្គលោ បាបសហាយោ បាបសម្បវង្កោ”តិ។ សេយ្យថាបិ នាម អហិ គូថគតោ កិញ្ចាបិ ន ឌំសតិ, អថ ខោ នំ មក្ខេតិ; ឯវមេវំ កិញ្ចាបិ ឯវរូបស្ស បុគ្គលស្ស ន ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ, អថ ខោ នំ បាបកោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ – “បាបមិត្តោ បុរិសបុគ្គលោ បាបសហាយោ បាបសម្បវង្កោ”តិ! តស្មា ឯវរូបោ បុគ្គលោ ជិគុច្ឆិតព្ពោ ន សេវិតព្ពោ ន ភជិតព្ពោ ន បយិរុបាសិតព្ពោ។

១២៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វោ ន សេវិតព្វោ ន ភជិតព្វោ ន បយិរុបាសិតព្វោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កោធនោ ហោតិ ឧបាយាសពហុលោ, អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ អភិសជ្ជតិ កុប្បតិ ព្យាបជ្ជតិ បតិត្ថីយតិ, កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម ទុដ្ឋារុកោ កដ្ឋេន វា កឋលាយ វា ឃដ្ដិតោ ភិយ្យោសោ មត្តាយ អាសវំ ទេតិ, ឯវមេវំ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កោធនោ ហោតិ ឧបាយាសពហុលោ, អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ អភិសជ្ជតិ កុប្បតិ ព្យាបជ្ជតិ បតិត្ថីយតិ, កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម តិន្ទុកាលាតំ កដ្ឋេន វា កឋលាយ វា ឃដ្ដិតំ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ចិច្ចិដាយតិ ចិដិចិដាយតិ, ឯវមេវំ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កោធនោ ហោតិ ឧបាយាសពហុលោ, អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ អភិសជ្ជតិ កុប្បតិ ព្យាបជ្ជតិ បតិត្ថីយតិ, កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ។ សេយ្យថាបិ នាម គូថកូបោ កដ្ឋេន វា កឋលាយ វា ឃដ្ដិតោ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ទុគ្គន្ធោ ហោតិ, ឯវមេវំ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កោធនោ ហោតិ ឧបាយាសពហុលោ, អប្បម្បិ វុត្តោ សមានោ អភិសជ្ជតិ កុប្បតិ ព្យាបជ្ជតិ បតិត្ថីយតិ, កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច បាតុករោតិ; ឯវរូបោ បុគ្គលោ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វោ ន សេវិតព្វោ ន ភជិតព្វោ ន បយិរុបាសិតព្វោ។ តំ កិស្ស ហេតុ? “អក្កោសេយ្យបិ មំ បរិភាសេយ្យបិ មំ អនត្ថម្បិ មេ ករេយ្យា”តិ! តស្មា ឯវរូបោ បុគ្គលោ អជ្ឈុបេក្ខិតព្វោ ន សេវិតព្វោ ន ភជិតព្វោ ន បយិរុបាសិតព្វោ។

១២៦។ កតមោ ច បុគ្គលោ សេវិតព្វោ ភជិតព្វោ បយិរុបាសិតព្វោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ – ឯវរូបោ បុគ្គលោ សេវិតព្វោ ភជិតព្វោ បយិរុបាសិតព្វោ។ តំ កិស្ស ហេតុ? កិញ្ចាបិ ឯវរូបស្ស បុគ្គលស្ស ន ទិដ្ឋានុគតិំ អាបជ្ជតិ, អថ ខោ នំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតិ – “កល្យាណមិត្តោ បុរិសបុគ្គលោ កល្យាណសហាយោ កល្យាណសម្បវង្កោ”តិ! តស្មា ឯវរូបោ បុគ្គលោ សេវិតព្វោ ភជិតព្វោ បយិរុបាសិតព្វោ។

១២៧។ កតមោ ច បុគ្គលោ សីលេសុ បរិបូរការី, សមាធិស្មិំ មត្តសោ ការី, បញ្ញាយ មត្តសោ ការី? សោតាបន្នសកទាគាមិនោ – ឥមេ វុច្ចន្តិ បុគ្គលា សីលេសុ បរិបូរការិនោ, សមាធិស្មិំ មត្តសោ ការិនោ, បញ្ញាយ មត្តសោ ការិនោ។

១២៨។ កតមោ ច បុគ្គលោ សីលេសុ ច បរិបូរការី, សមាធិស្មិញ្ច បរិបូរការី, បញ្ញាយ មត្តសោ ការី? អនាគាមី – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ សីលេសុ ច បរិបូរការី, សមាធិស្មិញ្ច បរិបូរការី, បញ្ញាយ មត្តសោ ការី។

១២៩។ កតមោ ច បុគ្គលោ សីលេសុ ច បរិបូរការី, សមាធិស្មិញ្ច បរិបូរការី, បញ្ញាយ ច បរិបូរការី? អរហា – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ សីលេសុ ច បរិបូរការី, សមាធិស្មិញ្ច បរិបូរការី, បញ្ញាយ ច បរិបូរការី។

១៣០។ តត្ថ កតមេ តយោ សត្ថារោ? ឥធេកច្ចោ សត្ថា កាមានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ [បញ្ញាបេតិ (សី។ ស្យា។)], ន រូបានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, ន វេទនានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ។ ឥធ បនេកច្ចោ សត្ថា កាមានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, រូបានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, ន វេទនានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ។ ឥធ បនេកច្ចោ សត្ថា កាមានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, រូបានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, វេទនានញ្ច បរិញ្ញំ

បញ្ញបេតិ។

តត្រ យ្វាយំ សត្ថា កាមានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, ន រូបានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, ន វេទនានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, រូបាវចរសមាបត្តិយា លាភី សត្ថា តេន ទដ្ឋព្វោ។ តត្រ យ្វាយំ សត្ថា កាមានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, រូបានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, ន វេទនានំ បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, អរូបាវចរសមាបត្តិយា លាភី សត្ថា តេន ទដ្ឋព្វោ។ តត្រ យ្វាយំ សត្ថា កាមានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, រូបានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, វេទនានញ្ច បរិញ្ញំ បញ្ញបេតិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ សត្ថា តេន ទដ្ឋព្វោ។ ឥមេ តយោ សត្ថារោ។

១២៧។ តត្ថ កតមេ អបរេបិ តយោ សត្ថារោ? ឥធេកច្ចោ សត្ថា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ, អភិសម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ។ ឥធ បនេកច្ចោ សត្ថា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ, នោ ច ខោ អភិសម្បរាយំ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ។ ឥធ បនេកច្ចោ សត្ថា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ ន បញ្ញបេតិ, អភិសម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ ន បញ្ញបេតិ។

តត្រ យ្វាយំ សត្ថា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ, អភិសម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ, សស្សតវាទោ សត្ថា តេន ទដ្ឋព្វោ។ តត្រ យ្វាយំ សត្ថា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ, នោ ច ខោ អភិសម្បរាយំ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ បញ្ញបេតិ, ឧច្ឆេទវាទោ សត្ថា តេន ទដ្ឋព្វោ។ តត្រ យ្វាយំ សត្ថា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ ន បញ្ញបេតិ, អភិសម្បរាយញ្ច អត្តានំ សច្ចតោ ថេតតោ ន បញ្ញបេតិ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ សត្ថា តេន ទដ្ឋព្វោ។ ឥមេ អបរេបិ តយោ សត្ថារោ។

តិកនិទ្ទេសោ។

៤. ចតុក្កបុគ្គលបញ្ញត្តិ

១២៨។ កតមោ ច បុគ្គលោ អសប្បុរិសោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បាណាតិបាតី ហោតិ, អទិន្នាទាយី ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារី ហោតិ, មុសាវាទី ហោតិ, សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អសប្បុរិសោ”។

១២៩។ កតមោ ច បុគ្គលោ អសប្បុរិសេន អសប្បុរិសតរោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តនា ច បាណាតិបាតី ហោតិ បរញ្ច បាណាតិបាតេ សមាទបេតិ , អត្តនា ច អទិន្នាទាយី ហោតិ បរញ្ច អទិន្នាទានេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច កាមេសុមិច្ឆាចារី ហោតិ បរញ្ច កាមេសុមិច្ឆាចារេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច មុសាវាទី ហោតិ បរញ្ច មុសាវាទេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី ហោតិ បរញ្ច សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានេ សមាទបេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អសប្បុរិសេន អសប្បុរិសតរោ”។

១៦៣. កតមោ ច បុគ្គលោ សប្បុរិសោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ , អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ, មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ, សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សប្បុរិសោ”.

១៦៤. កតមោ ច បុគ្គលោ សប្បុរិសេន សប្បុរិសតរោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តនា ច បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច បាណាតិបាតា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច អទិន្នាទានា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច មុសាវាទា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានា វេរមណិយា សមាទបេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សប្បុរិសេន សប្បុរិសតរោ”.

១៦៥. កតមោ ច បុគ្គលោ បាបោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បាណាតិបាតី ហោតិ, អទិន្នាទាយី ហោតិ, កាមេសុមិច្ឆាចារី ហោតិ, មុសាវាទី ហោតិ, បិសុណវាចោ [បិសុណាវាចោ] ហោតិ, ផរុសវាចោ [ផរុសាវាចោ (សី.) ទី. និ. ៣.១១៧] ហោតិ, សម្ផប្បលាបី ហោតិ, អភិជ្ឈាលុ ហោតិ, ព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ [មិច្ឆាទិដ្ឋី (ក.)] ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បាបោ”.

១៦៦. កតមោ ច បុគ្គលោ បាបេន បាបតរោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តនា ច បាណាតិបាតី ហោតិ បរញ្ច បាណាតិបាតេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច អទិន្នាទាយី ហោតិ បរញ្ច អទិន្នាទានេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច កាមេសុមិច្ឆាចារី ហោតិ បរញ្ច កាមេសុមិច្ឆាចារេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច មុសាវាទី ហោតិ បរញ្ច មុសាវាទេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច បិសុណវាចោ ហោតិ បរញ្ច បិសុណាយ វាចាយ សមាទបេតិ, អត្តនា ច ផរុសវាចោ ហោតិ បរញ្ច ផរុសាយ វាចាយ សមាទបេតិ, អត្តនា ច សម្ផប្បលាបី ហោតិ បរញ្ច សម្ផប្បលាបេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច អភិជ្ឈាលុ ហោតិ បរញ្ច អភិជ្ឈាយ សមាទបេតិ, អត្តនា ច ព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ បរញ្ច ព្យាបាទេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បាបេន បាបតរោ”.

១៦៧. កតមោ ច បុគ្គលោ កល្យាណោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ, អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ , កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ, មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ, បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ, ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ, សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ ហោតិ, អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ, អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ, សម្មាទិដ្ឋិ [សម្មាទិដ្ឋី (ក.)] ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “កល្យាណោ”.

១៦៨. កតមោ ច បុគ្គលោ កល្យាណេន កល្យាណតរោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តនា ច បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច បាណាតិបាតា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច អទិន្នាទានា វេរមណិយា សមាទបេតិ,

អត្តនា ច កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច កាមេសុមិច្ឆាចារា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច មុសាវាទា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច បិសុណាយ វាចាយ វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច ផរុសាយ វាចាយ វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច សម្ផប្បលាបា វេរមណិយា សមាទបេតិ, អត្តនា ច អនភិជ្ឈាលុ ហោតិ បរញ្ច អនភិជ្ឈាយ សមាទបេតិ, អត្តនា ច អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ បរញ្ច អព្យាបាទេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ បរញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "កល្យាណោច កល្យាណតរោ"។

១៣០។ កតមោ ច បុគ្គលោ បាបធម្មោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បាណាតិបាតី ហោតិ, អទិន្នាទាយី ហោតិ...បេ... មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "បាបធម្មោ"។

១៣១។ កតមោ ច បុគ្គលោ បាបធម្មោច បាបធម្មតរោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តនា ច បាណាតិបាតី ហោតិ បរញ្ច បាណាតិបាតេ សមាទបេតិ, អត្តនា ច អទិន្នាទាយី ហោតិ បរញ្ច អទិន្នាទានេ សមាទបេតិ...បេ... អត្តនា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ បរញ្ច មិច្ឆាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "បាបធម្មោច បាបធម្មតរោ"។

១៣២។ កតមោ ច បុគ្គលោ កល្យាណធម្មោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ, អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ...បេ... សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "កល្យាណធម្មោ"។

១៣២។ កតមោ ច បុគ្គលោ កល្យាណធម្មោច កល្យាណធម្មតរោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អត្តនា ច បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ បរញ្ច បាណាតិបាតា វេរមណិយា សមាទបេតិ...បេ... អត្តនា ច សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ បរញ្ច សម្មាទិដ្ឋិយា សមាទបេតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "កល្យាណធម្មោច កល្យាណធម្មតរោ"។

១៣៣។ កតមោ ច បុគ្គលោ សាវជ្ជោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សាវជ្ជេន កាយកម្មេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សាវជ្ជេន វចីកម្មេន សមន្នាគតោ ហោតិ, សាវជ្ជេន មនោកម្មេន សមន្នាគតោ ហោតិ – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "សាវជ្ជោ"។

១៣៤។ កតមោ ច បុគ្គលោ វជ្ជពហុលោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សាវជ្ជេន ពហុលំ កាយកម្មេន សមន្នាគតោ ហោតិ អប្បំ អនវជ្ជេន, សាវជ្ជេន ពហុលំ វចីកម្មេន សមន្នាគតោ ហោតិ អប្បំ អនវជ្ជេន, សាវជ្ជេន ពហុលំ មនោកម្មេន សមន្នាគតោ ហោតិ អប្បំ អនវជ្ជេន – អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ "វជ្ជពហុលោ"។

១៣៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ អប្បវជ្ជោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អនវជ្ជេន ពហុលំ កាយកម្មេន សមន្នាគតោ ហោតិ អប្បំ សាវជ្ជេន,

ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨻᩉᩩᩃᩴ ᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ, ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨻᩉᩩᩃᩴ ᨾᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩋᨷ᩠ᨷᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ”.

᪑᪓᪗. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨠᩣᨿᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩅᨧᩦᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨾᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩮᩣ”.

᪑᪓᪘. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ? ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩈᩉ ᩏᨴᩣᩉᨭᩅᩮᩃᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ”.

᪑᪓᪙. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩅᩥᨷᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ? ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩈᩴᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨽᩣᩈᩥᨲᩔ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᩅᩥᨽᨩᩥᨿᨾᩣᨶᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᩅᩥᨷᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ”.

᪑᪔᪐. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ? ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᩮᩅᨲᩮᩣ ᨽᨩᨲᩮᩣ ᨷᨿᩥᩁᩩᨷᩣᩈᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩋᨶᩩᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ”.

᪑᪔᪑. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᨴᨷᩁᨾᩮᩣ? ᨿᩔ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩩᨱᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨽᨱᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᨿᨲᩮᩣ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩣᨧᨿᨲᩮᩣ ᨶ ᨲᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩈᨾᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨷᨴᨷᩁᨾᩮᩣ”.

᪑᪔᪒. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ [ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨽᩣᨱᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ.) ᩋ. ᨶᩥ. ᪔.᪑᪓᪒] ᨶᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᩦᨥᩴ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ”.

᪑᪔᪓. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩈᩦᨥᩴ ᩅᨴᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ”.

᪑᪔᪔. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨧ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩅᨴᨲᩥ ᩈᩦᨥᨬ᩠ᨧ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨧ”.

᪑᪔᪕. ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᩦᨥᩴ – ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ “ᨶᩮᩅ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨽᩣᨶᩮᩣ”.

១៥៩. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ ធម្មកថិកា បុគ្គលា? ឥធេកច្ចោ ធម្មកថិកោ អប្បញ្ច ភាសតិ អសហិតញ្ច, បរិសា ចស្ស ន កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស។ ឯវរូបោ ធម្មកថិកោ ឯវរូបាយ បរិសាយ ធម្មកថិកោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥធេកច្ចោ ធម្មកថិកោ អប្បញ្ច ភាសតិ សហិតញ្ច, បរិសា ចស្ស កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស។ ឯវរូបោ ធម្មកថិកោ ឯវរូបាយ បរិសាយ ធម្មកថិកោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥធេកច្ចោ ធម្មកថិកោ ពហុញ្ច ភាសតិ អសហិតញ្ច, បរិសា ចស្ស ន កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស។ ឯវរូបោ ធម្មកថិកោ ឯវរូបាយ បរិសាយ ធម្មកថិកោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។

ឥធេកច្ចោ ធម្មកថិកោ ពហុញ្ច ភាសតិ សហិតញ្ច, បរិសា ចស្ស កុសលា ហោតិ សហិតាសហិតស្ស។ ឯវរូបោ ធម្មកថិកោ ឯវរូបាយ បរិសាយ ធម្មកថិកោត្វេវ សង្ខំ គច្ឆតិ។ ឥមេ ចត្តារោ “ធម្មកថិកា បុគ្គលា”។

១៦០. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ វលាហកូបមា បុគ្គលា? ចត្តារោ វលាហកា – គជ្ជិតា នោ វស្សិតា, វស្សិតា នោ គជ្ជិតា, គជ្ជិតា ច វស្សិតា ច, នេវ គជ្ជិតា នោ វស្សិតា។ ឯវមេវំ ចត្តារោមេ វលាហកូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។ កតមេ ចត្តារោ ? គជ្ជិតា នោ វស្សិតា, វស្សិតា នោ គជ្ជិតា, គជ្ជិតា ច វស្សិតា ច, នេវ គជ្ជិតា នោ វស្សិតា។

កថញ្ច បុគ្គលោ គជ្ជិតា ហោតិ នោ វស្សិតា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ភាសិតា ហោតិ, នោ កត្តា។ ឯវំ បុគ្គលោ គជ្ជិតា ហោតិ, នោ វស្សិតា។ សេយ្យថាបិ សោ វលាហកោ គជ្ជិតា នោ វស្សិតា, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ នោ គជ្ជិតា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កត្តា ហោតិ, នោ ភាសិតា។ ឯវំ បុគ្គលោ វស្សិតា ហោតិ នោ គជ្ជិតា។ សេយ្យថាបិ សោ វលាហកោ វស្សិតា នោ គជ្ជិតា, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ គជ្ជិតា ច ហោតិ វស្សិតា ច? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ភាសិតា ច ហោតិ, កត្តា ច។ ឯវំ បុគ្គលោ គជ្ជិតា ច ហោតិ វស្សិតា ច។ សេយ្យថាបិ សោ វលាហកោ គជ្ជិតា ច វស្សិតា ច, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ នេវ គជ្ជិតា ហោតិ នោ វស្សិតា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ នេវ ភាសិតា ហោតិ នោ កត្តា។ ឯវំ បុគ្គលោ នេវ គជ្ជិតា ហោតិ នោ វស្សិតា។ សេយ្យថាបិ សោ វលាហកោ នេវ គជ្ជិតា នោ វស្សិតា, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

ឥមេ ចត្តារោ វលាហកូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។

១៣២. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ មូសិកូបមា បុគ្គលា? ចតស្សោ មូសិកា – គាធំ កត្តា នោ វសិតា, វសិតា នោ គាធំ កត្តា, គាធំ កត្តា ច វសិតា ច, នេវ គាធំ កត្តា នោ វសិតា។ ឯវមេវំ ចត្តារោមេ មូសិកូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។ កតមេ ចត្តារោ? គាធំ កត្តា នោ វសិតា, វសិតា នោ គាធំ កត្តា, គាធំ កត្តា ច វសិតា ច, នេវ គាធំ កត្តា នោ វសិតា។

កថញ្ច បុគ្គលោ គាធំ កត្តា ហោតិ នោ វសិតា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ធម្មំ បរិយាបុណាតិ – សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខសមុទយោ"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធោ"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ គាធំ កត្តា ហោតិ នោ វសិតា។ សេយ្យថាបិ សា មូសិកា គាធំ កត្តា នោ វសិតា, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ វសិតា ហោតិ នោ គាធំ កត្តា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ធម្មំ ន បរិយាបុណាតិ – សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខសមុទយោ"តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធោ"តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ វសិតា ហោតិ នោ គាធំ កត្តា។ សេយ្យថាបិ សា មូសិកា វសិតា នោ គាធំ កត្តា, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ គាធំ កត្តា ច ហោតិ វសិតា ច? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ធម្មំ បរិយាបុណាតិ – សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខសមុទយោ"តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធោ"តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ គាធំ កត្តា ច ហោតិ វសិតា ច។ សេយ្យថាបិ សា មូសិកា គាធំ កត្តា ច វសិតា ច, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ នេវ គាធំ កត្តា ហោតិ នោ វសិតា? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ធម្មំ ន បរិយាបុណាតិ – សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខសមុទយោ"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធោ"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ នេវ គាធំ កត្តា ហោតិ នោ វសិតា។ សេយ្យថាបិ សា មូសិកា នេវ គាធំ កត្តា នោ វសិតា, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

ឥមេ ចត្តារោ មូសិកូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។

១៣៤. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ អម្ពូបមា បុគ្គលា? ចត្តារិ អម្ពានិ – អាមំ បក្កវណ្ណិ [បក្កវណ្ណី], បក្កំ អាមវណ្ណិ [អាមវណ្ណី (ស្យា. ក.) អ. និ.

៤។១០៥], អាមំ អាមវណ្ណិ, បក្កំ បក្កវណ្ណិ។ ឯវមេវ ចត្តារោមេ អម្ពូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មឹ។ កតមេ ចត្តារោ? អាមោ បក្កវណ្ណី, បក្កោ អាមវណ្ណី, អាមោ អាមវណ្ណី, បក្កោ បក្កវណ្ណី។

កថញ្ច បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ បក្កវណ្ណី? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ [សម្មិញ្ជិតំ (សី។ ស្យា។)] បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខសមុទយោ"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធោ"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ បក្កវណ្ណី។ សេយ្យថាបិ តំ អម្ពំ អាមំ បក្កវណ្ណិ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ អាមវណ្ណី? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខសមុទយោ"តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធោ"តិ យថាភូតំ បជានាតិ, "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ អាមវណ្ណី។ សេយ្យថាបិ តំ អម្ពំ បក្កំ អាមវណ្ណិ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ អាមវណ្ណី? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ...បេ... "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អាមោ ហោតិ អាមវណ្ណី។ សេយ្យថាបិ តំ អម្ពំ អាមំ អាមវណ្ណិ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ បក្កវណ្ណី? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ ...បេ... "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ បក្កោ ហោតិ បក្កវណ្ណី។ សេយ្យថាបិ តំ អម្ពំ បក្កំ បក្កវណ្ណិ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

ឥមេ ចត្តារោ អម្ពូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មឹ។

១៩០។ តត្ថ កតមេ ចត្តារោ កុម្ភូបមា បុគ្គលា? ចត្តារោ កុម្ភា – តុច្ឆោ បិហិតោ, បូរោ វិវដោ, តុច្ឆោ វិវដោ, បូរោ បិហិតោ។ ឯវមេវ ចត្តារោមេ កុម្ភូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មឹ។ កតមេ ចត្តារោ? តុច្ឆោ បិហិតោ, បូរោ វិវដោ, តុច្ឆោ វិវដោ, បូរោ បិហិតោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ តុច្ឆោ ហោតិ បិហិតោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ "ឥទំ ទុក្ខ"ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ...បេ... "អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា"តិ យថាភូតំ

នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ តុច្ឆោ ហោតិ បិហិតោ។ សេយ្យថាបិ សោ កុម្ភោ តុច្ឆោ បិហិតោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ បូរោ ហោតិ វិវដោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ...បេ... “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ បូរោ ហោតិ វិវដោ។ សេយ្យថាបិ សោ កុម្ភោ បូរោ វិវដោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ តុច្ឆោ ហោតិ វិវដោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ...បេ... “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ តុច្ឆោ ហោតិ វិវដោ។ សេយ្យថាបិ សោ កុម្ភោ តុច្ឆោ វិវដោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ បូរោ ហោតិ បិហិតោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ...បេ... “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ បូរោ ហោតិ បិហិតោ។ សេយ្យថាបិ សោ កុម្ភោ បូរោ បិហិតោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ ឥមេ ចត្តារោ កុម្ភូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។

១៩១។ តត្ថ កតមេ ចត្តារោ ឧទករហទូបមា បុគ្គលា? ចត្តារោ ឧទករហទា – ឧត្តានោ គម្ភីរោភាសោ, គម្ភីរោ ឧត្តានោភាសោ, ឧត្តានោ ឧត្តានោភាសោ, គម្ភីរោ គម្ភីរោភាសោ។ ឯវមេវំ ចត្តារោមេ ឧទករហទូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។ កតមេ ចត្តារោ? ឧត្តានោ គម្ភីរោភាសោ, គម្ភីរោ ឧត្តានោភាសោ, ឧត្តានោ ឧត្តានោភាសោ, គម្ភីរោ គម្ភីរោភាសោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧត្តានោ ហោតិ គម្ភីរោភាសោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ...បេ... “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧត្តានោ ហោតិ គម្ភីរោភាសោ។ សេយ្យថាបិ សោ ឧទករហទោ ឧត្តានោ គម្ភីរោភាសោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ គម្ភីរោ ហោតិ ឧត្តានោភាសោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ...បេ... “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ គម្ភីរោ ហោតិ ឧត្តានោភាសោ។ សេយ្យថាបិ សោ ឧទករហទោ គម្ភីរោ ឧត្តានោភាសោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កតមោ បុគ្គលោ ឧត្តានោ ហោតិ ឧត្តានោភាសោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ន បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ…បេ… “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ នប្បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧត្តានោ ហោតិ ឧត្តានោភាសោ។ សេយ្យថាបិ សោ ឧទករហទោ ឧត្តានោ ឧត្តានោភាសោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កតមោ បុគ្គលោ គម្ភីរោ ហោតិ គម្ភីរោភាសោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស បាសាទិកំ ហោតិ អភិក្កន្តំ បដិក្កន្តំ អាលោកិតំ វិលោកិតំ សមិញ្ជិតំ បសារិតំ សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណំ។ សោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ…បេ… “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ គម្ភីរោ ហោតិ គម្ភីរោភាសោ។ សេយ្យថាបិ សោ ឧទករហទោ គម្ភីរោ គម្ភីរោភាសោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ ឥមេ ចត្តារោ ឧទករហទូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។

១៩៧។ តត្ថ កតមេ ចត្តារោ ពលីពទ្ទូបមា បុគ្គលា? ចត្តារោ ពលីពទ្ទា [ពលិពទ្ទា (ស្យា។)] – សកគវចណ្ឌោ [សគវចណ្ឌោ (ក។ សី។) អ។ និ។ ៤។១០៨] នោ បរគវចណ្ឌោ, បរគវចណ្ឌោ នោ សកគវចណ្ឌោ, សកគវចណ្ឌោ ច បរគវចណ្ឌោ ច, នេវ សកគវចណ្ឌោ នោ បរគវចណ្ឌោ។ ឯវមេវំ ចត្តារោមេ ពលីពទ្ទូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។ កតមេ ចត្តារោ? សកគវចណ្ឌោ នោ បរគវចណ្ឌោ, បរគវចណ្ឌោ នោ សកគវចណ្ឌោ, សកគវចណ្ឌោ ច បរគវចណ្ឌោ ច, នេវ សកគវចណ្ឌោ នោ បរគវចណ្ឌោ។

កតមោ បុគ្គលោ សកគវចណ្ឌោ ហោតិ នោ បរគវចណ្ឌោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សកបរិសំ ឧព្ពេជិតា ហោតិ, នោ បរបរិសំ។ ឯវំ បុគ្គលោ សកគវចណ្ឌោ ហោតិ នោ បរគវចណ្ឌោ។ សេយ្យថាបិ សោ ពលីពទ្ទោ សកគវចណ្ឌោ នោ បរគវចណ្ឌោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កតមោ បុគ្គលោ បរគវចណ្ឌោ ហោតិ នោ សកគវចណ្ឌោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បរបរិសំ ឧព្ពេជិតា ហោតិ, នោ សកបរិសំ។ ឯវំ បុគ្គលោ បរគវចណ្ឌោ ហោតិ នោ សកគវចណ្ឌោ។ សេយ្យថាបិ សោ ពលីពទ្ទោ បរគវចណ្ឌោ នោ សកគវចណ្ឌោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កតមោ បុគ្គលោ សកគវចណ្ឌោ ច ហោតិ បរគវចណ្ឌោ ច? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សកបរិសញ្ច ឧព្ពេជិតា ហោតិ, បរបរិសញ្ច។ ឯវំ បុគ្គលោ សកគវចណ្ឌោ ច ហោតិ បរគវចណ្ឌោ ច។ សេយ្យថាបិ សោ ពលីពទ្ទោ សកគវចណ្ឌោ ច បរគវចណ្ឌោ ច, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កតមោ បុគ្គលោ នេវ សកគវចណ្ឌោ ហោតិ នោ បរគវចណ្ឌោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ នេវ សកបរិសំ ឧព្ពេជិតា ហោតិ នោ បរបរិសំ។ ឯវំ បុគ្គលោ នេវ សកគវចណ្ឌោ ហោតិ នោ បរគវចណ្ឌោ។ សេយ្យថាបិ សោ ពលីពទ្ទោ នេវ សកគវចណ្ឌោ នោ

បរគវចណ្ឌោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ ឥមេ ចត្តារោ ពលីពទ្ទូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។

១៩១។ តត្ថ កតមេ ចត្តារោ អាសីវិសូបមា បុគ្គលា? ចត្តារោ អាសីវិសា [អាសិវិសា (ស្យា.)] – អាគតវិសោ នោ ឃោរវិសោ, ឃោរវិសោ នោ អាគតវិសោ, អាគតវិសោ ច ឃោរវិសោ ច, នេវ អាគតវិសោ នោ ឃោរវិសោ។ ឯវមេវំ ចត្តារោមេ អាសីវិសូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។ កតមេ ចត្តារោ? អាគតវិសោ នោ ឃោរវិសោ, ឃោរវិសោ នោ អាគតវិសោ, អាគតវិសោ ច ឃោរវិសោ ច, នេវ អាគតវិសោ នោ ឃោរវិសោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ អាគតវិសោ ហោតិ នោ ឃោរវិសោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ន ទីឃរត្តំ អនុសេតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អាគតវិសោ ហោតិ, នោ ឃោរវិសោ។ សេយ្យថាបិ សោ អាសីវិសោ អាគតវិសោ នោ ឃោរវិសោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឃោរវិសោ ហោតិ នោ អាគតវិសោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ នហេវ ខោ [នេវ ខោ (សី.) អ. និ. ៤.១១០] អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ទីឃរត្តំ អនុសេតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឃោរវិសោ ហោតិ, នោ អាគតវិសោ។ សេយ្យថាបិ សោ អាសីវិសោ ឃោរវិសោ នោ អាគតវិសោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ អាគតវិសោ ច ហោតិ ឃោរវិសោ ច? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ទីឃរត្តំ អនុសេតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អាគតវិសោ ច ហោតិ ឃោរវិសោ ច។ សេយ្យថាបិ សោ អាសីវិសោ អាគតវិសោ ច ឃោរវិសោ ច, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ នេវ អាគតវិសោ ហោតិ នោ ឃោរវិសោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ នហេវ ខោ អភិណ្ហំ កុជ្ឈតិ។ សោ ច ខ្វស្ស កោធោ ន ទីឃរត្តំ អនុសេតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ នេវ អាគតវិសោ ហោតិ នោ ឃោរវិសោ។ សេយ្យថាបិ សោ អាសីវិសោ នេវ អាគតវិសោ នោ ឃោរវិសោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ ឥមេ ចត្តារោ អាសីវិសូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មិំ។

១៩២។ កថញ្ច បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុប្បដិបន្នានំ មិច្ឆាបដិបន្នានំ តិត្ថិយានំ តិត្ថិយសាវកានំ វណ្ណំ ភាសតិ – "សុប្បដិបន្នា" ឥតិបិ, "សម្មាបដិបន្នា" ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សុប្បដិបន្នានំ សម្មាបដិបន្នានំ ពុទ្ធានំ ពុទ្ធសាវកានំ អវណ្ណំ ភាសតិ – "ទុប្បដិបន្នា" ឥតិបិ, "មិច្ឆាបដិបន្នា" ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អននុវិច្ច

អបរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ។

កតមោ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុប្បដិបទាយ មិច្ឆាបដិបទាយ បសាទំ ជនេតិ – “សុប្បដិបទា” ឥតិបិ , “សម្មាបដិបទា” ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ។

កតមោ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សុប្បដិបទាយ សម្មាបដិបទាយ អប្បសាទំ ជនេតិ – “ទុប្បដិបទា” ឥតិបិ, “មិច្ឆាបដិបទា” ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អននុវិច្ច អបរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ។

១៩៣។ កតមោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុប្បដិបន្នានំ មិច្ឆាបដិបន្នានំ អវណ្ណំ ភាសតិ – “ទុប្បដិបន្នា” ឥតិបិ, “មិច្ឆាបដិបន្នា” ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ។

កតមោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សុប្បដិបន្នានំ សម្មាបដិបន្នានំ វណ្ណំ ភាសតិ – “សុប្បដិបន្នា” ឥតិបិ, “សម្មាបដិបន្នា” ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ។

កតមោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុប្បដិបទាយ មិច្ឆាបដិបទាយ អប្បសាទំ ជនេតិ – “ទុប្បដិបទា” ឥតិបិ, “មិច្ឆាបដិបទា” ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា អប្បសាទនីយេ ឋានេ អប្បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ។

កតមោ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សុប្បដិបទាយ សម្មាបដិបទាយ បសាទំ ជនេតិ – “សុប្បដិបទា” ឥតិបិ, “សម្មាបដិបទា” ឥតិបីតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អនុវិច្ច បរិយោគាហេត្វា បសាទនីយេ ឋានេ បសាទំ ឧបទំសិតា ហោតិ។

១៩៤។ កតមោ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន, នោ ច ខោ វណ្ណារហស្ស វណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ វណ្ណោបិ សំវិជ្ជតិ អវណ្ណោបិ សំវិជ្ជតិ ។ យោ តត្ថ អវណ្ណោ តំ ភណតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន, យោ តត្ថ វណ្ណោ តំ ន ភណតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន។ ឯវំ បុគ្គលោ អវណ្ណារហស្ស អវណ្ណំ ភាសិតា ហោតិ ភូតំ តច្ឆំ កាលេន, នោ ច ខោ

ចណ្ណារហស្ស ចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត៍

ពចន្ទោ បុក្កលោ ចណ្ណារហស្ស ចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, នោ ច ហោ អចណ្ណារហស្ស អចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត? ត្តុនេឆពន្ទោ បុក្កលោ ចណ្ណោបិ វិចិច្ឆតិ អចណ្ណោបិ វិចិច្ឆតិ ៍ ឃោ តត្ត ចណ្ណោ តំ ភណតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, ឃោ តត្ត អចណ្ណោ តំ ត ភណតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត៍ ឲចំ បុក្កលោ ចណ្ណារហស្ស ចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, នោ ច ហោ អចណ្ណារហស្ស អចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត៍

ពចន្ទោ បុក្កលោ អចណ្ណារហស្ស ច អចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, ចណ្ណារហស្ស ច ចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត? ត្តុនេឆពន្ទោ បុក្កលោ ចណ្ណោបិ វិចិច្ឆតិ អចណ្ណោបិ វិចិច្ឆតិ៍ ឃោ តត្ត អចណ្ណោ តំ ភណតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, ឃោបិ តត្ត ចណ្ណោ តយ្បិ ភណតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត៍ តព្រ កាលញ្ញូ ហោតិ តស្ស បញ្ហស្ស ចេឃ្យាករណាយ៍ ឲចំ បុក្កលោ អចណ្ណារហស្ស ច អចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, ចណ្ណារហស្ស ច ចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត៍

ពចន្ទោ បុក្កលោ នេច អចណ្ណារហស្ស អចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, នោបិ ចណ្ណារហស្ស ចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត? ត្តុនេឆពន្ទោ បុក្កលោ ចណ្ណោបិ វិចិច្ឆតិ អចណ្ណោបិ វិចិច្ឆតិ៍ ឃោ តត្ត អចណ្ណោ តំ ត ភណតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, ឃោបិ តត្ត ចណ្ណោ តយ្បិ ត ភណតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត៍ ឧបេក្ខកោ ចិហរតិ វតោ វយ្បជាននោ៍ ឲចំ បុក្កលោ នេច អចណ្ណារហស្ស អចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត, នោបិ ចណ្ណារហស្ស ចណ្ណុំ ការិតា ហោតិ ក្វចំ តន្ធំ កាលេត៍

១៩លិ៍ ពតរយា ច បុក្កលោ ឧដ្ឋានផលូបជីចី នោ បុញ្ញផលូបជីចី? ឃស្ស បុក្កលស្ស ឧដ្ឋហតោ ឃដតោ ចាឃមតោ អាជីចោ អភិតិព្វត្តតិ, នោ បុញ្ញតោ – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “ឧដ្ឋានផលូបជីចី, នោ បុញ្ញផលូបជីចី”៍

ពតរយា ច បុក្កលោ បុញ្ញផលូបជីចី នោ ឧដ្ឋានផលូបជីចី? បរតិម្មិតចសវត្តី ទេវេច [បរតិម្មិតចសវត្តិទេវេច (ឃិ៍ ឃ្យា៍)] ឧបាទាយ តទុបរិ ទេចា បុញ្ញផលូបជីចិនោ ត ឧដ្ឋានផលូបជីចិនោ៍

ពតរយា ច បុក្កលោ ឧដ្ឋានផលូបជីចី ច បុញ្ញផលូបជីចី ច? ឃស្ស បុក្កលស្ស ឧដ្ឋហតោ ឃដតោ ចាឃមតោ អាជីចោ អភិតិព្វត្តតិ បុញ្ញតោ ច – អយំ ចុច្ចតិ បុក្កលោ “ឧដ្ឋានផលូបជីចី ច បុញ្ញផលូបជីចី ច”៍

ពតរយា ច បុក្កលោ នេច ឧដ្ឋានផលូបជីចី នោ បុញ្ញផលូបជីចី? នេរយិកា នេច ឧដ្ឋានផលូបជីចិនោ នោ បុញ្ញផលូបជីចិនោ៍

១៩ប៉៍ ពចន្ទោ បុក្កលោ តរយា ហោតិ តមបរាយនោ? ត្តុនេឆពន្ទោ បុក្កលោ នីចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ – ចណ្ឌាលកុលេ ចា

នេសាទកុលេ វា វេនកុលេ [វេណកុលេ (សី។ ស្យា។)] វា រថការកុលេ វា បុក្កុសកុលេ វា ទលិទ្ទេ [ទឡិទ្ទេ (សី។) បស្ស អង្គុត្តរនិកាយេ] អប្បន្នបានភោជនេ កសិរវុត្តិកេ, យត្ថ កសិរេន ឃាសច្ឆាទោ លព្ភតិ។ សោ ច ហោតិ ទុព្ពណ្ណោ ទុទ្ទសិកោ ឱកោដិមកោ ពវ្ហាពាធោ កាណោ វា កុណី វា ខញ្ជោ វា បក្ខហតោ វា, ន លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរតិ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរតិ, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ តមោ ហោតិ តមបរាយណោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ តមោ ហោតិ ជោតិបរាយណោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ នីចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ – ចណ្ឌាលកុលេ វា នេសាទកុលេ វា វេនកុលេ វា រថការកុលេ វា បុក្កុសកុលេ វា ទលិទ្ទេ អប្បន្នបានភោជនេ កសិរវុត្តិកេ, យត្ថ កសិរេន ឃាសច្ឆាទោ លព្ភតិ។ សោ ច ហោតិ ទុព្ពណ្ណោ ទុទ្ទសិកោ ឱកោដិមកោ ពវ្ហាពាធោ កាណោ វា កុណី វា ខញ្ជោ វា បក្ខហតោ វា, ន លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ, វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ , មនសា សុចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ តមោ ហោតិ ជោតិបរាយណោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ តមបរាយណោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧច្ចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ – ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ វា គហបតិមហាសាលកុលេ វា អឌ្ឍេ មហទ្ធនេ មហាភោគេ បហូតជាតរូបរជតេ បហូតវិត្តូបករណេ បហូតធនធញ្ញេ។ សោ ច ហោតិ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតោ, លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរតិ, វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរតិ, មនសា ទុច្ចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា អបាយំ ទុគ្គតិំ វិនិបាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ តមបរាយណោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ ជោតិបរាយណោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧច្ចេ កុលេ បច្ចាជាតោ ហោតិ – ខត្តិយមហាសាលកុលេ វា ព្រាហ្មណមហាសាលកុលេ វា គហបតិមហាសាលកុលេ វា អឌ្ឍេ មហទ្ធនេ មហាភោគេ បហូតជាតរូបរជតេ បហូតវិត្តូបករណេ បហូតធនធញ្ញេ។ សោ ច ហោតិ អភិរូបោ ទស្សនីយោ បាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយ សមន្នាគតោ, លាភី អន្នស្ស បានស្ស វត្ថស្ស យានស្ស មាលាគន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថបទីបេយ្យស្ស។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរតិ, វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ, មនសា សុចរិតំ ចរតិ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា សុគតិំ សគ្គំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ជោតិ ហោតិ ជោតិបរាយណោ។

១៩៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ ឱណតោណតោ ហោតិ...បេ... ឯវំ បុគ្គលោ ឱណតោណតោ ហោតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឱណតុណ្ណតោ ហោតិ...បេ... ឯវំ បុគ្គលោ ឱណតុណ្ណតោ ហោតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧណ្ណតោណតោ ហោតិ...បេ... ឯវំ បុគ្គលោ ឧណ្ណតោណតោ ហោតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧណ្ណតុណ្ណតោ ហោតិ...បេ... ឯវំ បុគ្គលោ ឧណ្ណតុណ្ណតោ ហោតិ។

១៧០។ តត្ថ កតមេ ចត្តារោ រុក្ខូបមា បុគ្គលា? ចត្តារោ រុក្ខា – ផេគ្គុ សារបរិវារោ, សារោ ផេគ្គុបរិវារោ, ផេគ្គុ ផេគ្គុបរិវារោ, សារោ សារបរិវារោ។ ឯវមេវំ ចត្តារោមេ រុក្ខូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មឹ។ កតមេ ចត្តារោ? ផេគ្គុ សារបរិវារោ, សារោ ផេគ្គុបរិវារោ, ផេគ្គុ ផេគ្គុបរិវារោ, សារោ សារបរិវារោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ផេគ្គុ ហោតិ សារបរិវារោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ហោតិ បាបធម្មោ, បរិសា ច ខ្វស្ស ហោតិ សីលវតី កល្យាណធម្មា។ ឯវំ បុគ្គលោ ផេគ្គុ ហោតិ សារបរិវារោ។ សេយ្យថាបិ សោ រុក្ខោ ផេគ្គុ សារបរិវារោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ សារោ ហោតិ ផេគ្គុបរិវារោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ, បរិសា ច ខ្វស្ស ហោតិ ទុស្សីលា បាបធម្មា។ ឯវំ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ ផេគ្គុបរិវារោ។ សេយ្យថាបិ សោ រុក្ខោ សារោ ផេគ្គុបរិវារោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ផេគ្គុ ហោតិ ផេគ្គុបរិវារោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ទុស្សីលោ ហោតិ បាបធម្មោ, បរិសាបិស្ស ហោតិ ទុស្សីលា បាបធម្មា។ ឯវំ បុគ្គលោ ផេគ្គុ ហោតិ ផេគ្គុបរិវារោ។ សេយ្យថាបិ សោ រុក្ខោ ផេគ្គុ ផេគ្គុបរិវារោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ សារោ ហោតិ សារបរិវារោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សីលវា ហោតិ កល្យាណធម្មោ, បរិសាបិស្ស ហោតិ សីលវតី កល្យាណធម្មា។ ឯវំ បុគ្គលោ សារោ ហោតិ សារបរិវារោ។ សេយ្យថាបិ សោ រុក្ខោ សារោ សារបរិវារោ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ ឥមេ ចត្តារោ រុក្ខូបមា បុគ្គលា សន្តោ សំវិជ្ជមានា លោកស្មឹ។

១៧១។ កតមោ ច បុគ្គលោ រូបប្បមាណោ រូបប្បសន្នោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អារោហំ វា ទិស្វា បរិណាហំ វា ទិស្វា សណ្ឋានំ វា ទិស្វា បារិបូរឹ វា ទិស្វា តត្ថ បមាណំ គហេត្វា បសាទំ ជនេតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ រូបប្បមាណោ រូបប្បសន្នោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ ឃោសប្បមាណោ ឃោសប្បសន្នោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បរវណ្ណនាយ បរថោមនាយ បរបសំសនាយ បរវណ្ណហារិកាយ [បរវណ្ណហារិយា (សី។)] តត្ថ បមាណំ គហេត្វា បសាទំ ជនេតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ ឃោសប្បមាណោ

ᨥᩮᩣᩈᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

᪑᪖᪒᪨ ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩃᩪᨡᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣ ᩃᩪᨡᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩃᩪᨡᩴ ᩅᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩃᩪᨡᩴ ᩅᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩃᩪᨡᩴ ᩅᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩅᩥᨵᩴ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨠᩣᩁᩥᨠᩴ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᩣᨴᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩃᩪᨡᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣ ᩃᩪᨡᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩅᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᩴ ᩅᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩣ ᨷᩈ᩠ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨾᩣᨱᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᩣᨴᩴ ᨩᨶᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨

᪑᪖᪓᪨ ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩈ᩠ᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩈ᩠ᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ᪨

ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᩴ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩈ᩠ᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩈ᩠ᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ᪨

ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨧ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨧ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨧ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᨬ᩠ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨧ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨧ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩈ᩠ᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩁᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩈ᩠ᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨧᩮᩅ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ ᨧ᪨

ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩈᨾᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ; ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶ

ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᨷᩮᨲᩥ· ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩮᩣ ᨷᩁᩉᩥᨲᩣᨿ·

᪑᪕᪖· ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨧᩮᩃᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨧᩣᩁᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨷᩃᩮᨡᨶᩮᩣ [ᩉᨲ᩠ᨳᩣᩅᩃᩮᨡᨶᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ·)], ᨶᩑᩉᩥᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨶᨲᩥᨭ᩠ᨮᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣ ᨶᩣᨽᩥᩉᨭᩴ ᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔᨠᨭᩴ ᨶ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᨶᩴ ᩈᩣᨴᩥᨿᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨶ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᨾᩩᨡᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨶ ᨠᩊᩮᩣᨷᩥᨾᩩᨡᩣ [ᨡᩊᩮᩣᨷᩥᨾᩩᨡᩣ (ᩈᩦ· ᩈ᩠ᨿᩣ·) ᨾ· ᨶᩥ· ᪑·᪑᪕᪕] ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨶ ᩑᩊᨠᨾᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶ ᨴᨱ᩠ᨯᨾᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶ ᨾᩩᩈᩃᨾᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨶ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣᨶᩴ ᨶ ᨣᨻ᩠ᨽᩥᨶᩥᨿᩣ ᨶ ᨷᩣᨿᨾᩣᨶᩣᨿ ᨶ ᨷᩩᩁᩥᩈᨶ᩠ᨲᩁᨣᨲᩣᨿ, ᨶ ᩈᨦ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩦᩈᩩ ᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᩈᩣ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩈᨱ᩠ᨯᩈᨱ᩠ᨯᨧᩣᩁᩥᨶᩦ, ᨶ ᨾᨧ᩠ᨨᩴ ᨶ ᨾᩴᩈᩴ ᨶ ᩈᩩᩁᩴ ᨶ ᨾᩮᩁᨿᩴ ᨶ ᨳᩩᩈᩮᩣᨴᨠᩴ ᨷᩥᩅᨲᩥ· ᩈᩮᩣ ᩑᨠᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩑᨠᩣᩃᩮᩣᨷᩥᨠᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᩃᩮᩣᨷᩥᨠᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩃᩮᩣᨷᩥᨠᩮᩣ; ᩑᨠᩥᩔᩣᨷᩥ ᨴᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨿᩣᨷᩮᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥᨷᩥ ᨴᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᨿᩣᨷᩮᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥᨷᩥ ᨴᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᨿᩣᨷᩮᨲᩥ; ᩑᨠᩣᩉᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ [ᨴ᩠ᩅᩣᩉᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ (ᩈᩦ·)] ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᨲᩥ...ᨷᩮ... ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᨲᩥ· ᩍᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨾᩣᩈᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨽᨲ᩠ᨲᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ· ᩈᩮᩣ ᩈᩣᨠᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩣᨾᩣᨠᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶᩦᩅᩣᩁᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᨴ᩠ᨴᩩᩃᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩉᨭᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨱᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᨾᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩥᨱᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨣᩮᩣᨾᨿᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩅᨶᨾᩪᩃᨹᩃᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨿᩣᨷᩮᨲᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨹᩃᨽᩮᩣᨩᩦ· ᩈᩮᩣ ᩈᩣᨱᩣᨶᩥᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᨾᩈᩣᨱᩣᨶᩥᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᨨᩅᨴᩩᩔᩣᨶᩥᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩣᨶᩥᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᨲᩥᩁᩦᨭᩣᨶᩥᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᩋᨩᩥᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᩋᨩᩥᨶᨠ᩠ᨡᩥᨷᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᨠᩩᩈᨧᩦᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᩅᩣᨠᨧᩦᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᨹᩃᨠᨧᩦᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᨠᩮᩈᨠᨾ᩠ᨻᩃᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᩅᩣᩊᨠᨾ᩠ᨻᩃᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ ᩏᩃᩪᨠᨷᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨷᩥ [ᩏᩃᩪᨠᨷᨠ᩠ᨡᩥᨠᨾ᩠ᨷᩥ (ᩈᩦ· ᩈ᩠ᨿᩣ·)] ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᩃᩮᩣᨧᨠᩮᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᩃᩮᩣᨧᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩏᨻ᩠ᨽᨭ᩠ᨮᨠᩮᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩮᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨷ᩠ᨷᨵᩣᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩣᨷᩔᨿᩥᨠᩮᩣᨷᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩣᨷᩔᨿᩮ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ, ᩈᩣᨿᨲᨲᩥᨿᨠᨾ᩠ᨷᩥ [ᩈᩣᨿᩴᨲᨲᩥᨿᨠᨾ᩠ᨷᩥ (ᩈ᩠ᨿᩣ· ᨠ·) ᨾ· ᨶᩥ· ᪑·᪑᪕᪕] ᩏᨴᨠᩮᩣᩁᩮᩣᩉᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ· ᩍᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨷᩴ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᩉᩥᨲᩴ ᨠᩣᨿᩔ ᩋᩣᨲᩣᨷᨶᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ· ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ·

᪑᪕᪗· ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᩁᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩒᩁᨻ᩠ᨽᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩪᨠᩁᩥᨠᩮᩣ ᩈᩣᨠᩩᨱᩥᨠᩮᩣ ᨾᩣᨣᩅᩥᨠᩮᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨨᨥᩣᨲᨠᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᨥᩣᨲᨠᩮᩣ ᨣᩮᩣᨥᩣᨲᨠᩮᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨣᩣᩁᩥᨠᩮᩣ, ᨿᩮ ᩅᩣ ᨷᨶᨬ᩠ᨬᩮᨷᩥ ᨠᩮᨧᩥ ᨠᩩᩁᩪᩁᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩣ· ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨷᩁᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ·

᪑᪕᪘· ᨠᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨷᩁᨶ᩠ᨲᨷᩮᩣ ᨧ ᨷᩁᨷᩁᩥᨲᩣᨷᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ? ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᩅᩈᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ [ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ (ᩈ᩠ᨿᩣ· ᨠ·)] ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᩣᩃᩮᩣ· ᩈᩮᩣ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩮᨶ ᨶᨣᩁᩔ ᨶᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨳᩣᨣᩣᩁᩴ [ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨣᩣᩁᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ·), ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨣᩣᩁᩴ (ᩈᩦ·)] ᨠᩣᩁᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᨾᩔᩩᩴ ᩒᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩁᩣᨩᩥᨶᩴ [ᨡᩩᩁᩣᨩᩥᨶᩴ (ᩈ᩠ᨿᩣ· ᨠ·)] ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨲᩮᩃᩮᨶ ᨠᩣᨿᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨣᩅᩥᩈᩣᨱᩮᨶ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩩᩅᨾᩣᨶᩮᩣ [ᨠᨱ᩠ᨯᩪᨿᨾᩣᨶᩮᩣ (ᩈᩦ·)] ᩈᨶ᩠ᨳᩣᨣᩣᩁᩴ ᨷᩅᩥᩈᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᩉᩮᩈᩥᨿᩣ

ព្រាហ្មណេន ច បុរោហិតេន។ សោ តត្ថ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា ហរិតុបលិត្តាយ សេយ្យំ កប្បេតិ។ ឯកិស្សា គាវិយា សរូបវច្ឆាយ យំ ឯកស្មិំ ថនេ ខីរំ ហោតិ តេន រាជា យាបេតិ, យំ ទុតិយស្មិំ ថនេ ខីរំ ហោតិ តេន មហេសី យាបេតិ, យំ តតិយស្មិំ ថនេ ខីរំ ហោតិ តេន ព្រាហ្មណោ បុរោហិតោ យាបេតិ, យំ ចតុត្ថស្មិំ ថនេ ខីរំ ហោតិ តេន អគ្គិំ ជុហតិ, អវសេសេន វច្ឆកោ យាបេតិ។ សោ ឯវមាហ – “ឯត្តកា ឧសភា ហញ្ញន្តុ យញ្ញត្ថាយ, ឯត្តកា វច្ឆតរា ហញ្ញន្តុ យញ្ញត្ថាយ, ឯត្តកា វច្ឆតរិយោ ហញ្ញន្តុ យញ្ញត្ថាយ, ឯត្តកា អជា ហញ្ញន្តុ យញ្ញត្ថាយ, ឯត្តកា ឧរព្ភា ហញ្ញន្តុ យញ្ញត្ថាយ, (ឯត្តកា អស្សា ហញ្ញន្តុ យញ្ញត្ថាយ) [( ) នត្ថិ សីហឡបោត្ថកេ។ មជ្ឈិមនិកាយេ កន្ទរកសុត្តេបិ ឯវមេវ] ឯត្តកា រុក្ខា ឆិជ្ជន្តុ យូបត្ថាយ, ឯត្តកា ទព្ភា លូយន្តុ ពរិហិសត្ថាយា”តិ [បរិហិំសត្ថាយាតិ (សី។ ស្យា។ ក។) ម។ និ។ ២។៩]។ យេបិស្ស តេ ហោន្តិ ទាសាតិ វា បេស្សាតិ វា កម្មករាតិ វា, តេបិ ទណ្ឌតជ្ជិតា ភយតជ្ជិតា អស្សុមុខា រុទមានា បរិកម្មានិ ករោន្តិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អត្តន្តបោ ច ហោតិ អត្តបរិតាបនានុយោគមនុយុត្តោ, បរន្តបោ ច បរបរិតាបនានុយោគមនុយុត្តោ។

១៧៧។ កតមោ បុគ្គលោ នេវ អត្តន្តបោ ច ហោតិ ន អត្តបរិតាបនានុយោគមនុយុត្តោ, ន បរន្តបោ ន បរបរិតាបនានុយោគមនុយុត្តោ? សោ អនត្តន្តបោ អបរន្តបោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ និច្ឆាតោ និព្ពុតោ សីតីភូតោ សុខប្បដិសំវេទី ព្រហ្មភូតេន អត្តនា វិហរតិ។

ឥធ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្ថា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវា។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្សមណព្រាហ្មណិំ បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេតិ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ, កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ។ តំ ធម្មំ សុណាតិ គហបតិ វា គហបតិបុត្តោ វា អញ្ញតរស្មិំ វា កុលេ បច្ចាជាតោ។ សោ តំ ធម្មំ សុត្វា តថាគតេ សទ្ធំ បដិលភតិ។ សោ តេន សទ្ធាបដិលាភេន សមន្នាគតោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ – “សម្ពាធោ ឃរាវាសោ រជាបថោ, អព្ភោកាសោ បព្ពជ្ជា។ នយិទំ សុករំ អគារំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធំ សង្ខលិខិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ។ យំនូនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជេយ្យ”ន្តិ! សោ អបរេន សមយេន អប្បំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ មហន្តំ វា ភោគក្ខន្ធំ បហាយ អប្បំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ មហន្តំ វា ញាតិបរិវដ្ដំ បហាយ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្ថានិ អច្ឆាទេត្វា អគារស្មា អនគារិយំ បព្ពជតិ។

១៧៨។ សោ ឯវំ បព្ពជិតោ សមានោ ភិក្ខូនំ សិក្ខាសាជីវសមាបន្នោ បាណាតិបាតំ បហាយ បាណាតិបាតា បដិវិរតោ ហោតិ និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្ថោ លជ្ជី ទយាបន្នោ សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី វិហរតិ។

អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា បដិវិរតោ ហោតិ ទិន្នាទាយី ទិន្នបាដិកង្ខី, អថេនេន សុចិភូតេន អត្តនា វិហរតិ។

អព្រហ្មចរិយំ បហាយ ព្រហ្មចារី ហោតិ អារាចារី [អនាចារី (ក.)] បដិវិរតោ មេថុនា គាមធម្មា.

មុសាវាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ សច្ចវាទី សច្ចសន្ធោ ថេតោ បច្ចយិកោ អវិសំវាទកោ លោកស្ស.

បិសុណំ វាចំ បហាយ បិសុណាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ, ឥតោ សុត្វា ន អមុត្រ អក្ខាតា ឥមេសំ ភេទាយ, អមុត្រ វា សុត្វា ន ឥមេសំ អក្ខាតា អមូសំ ភេទាយ. ឥតិ ភិន្នានំ វា សន្ធាតា សហិតានំ វា អនុប្បទាតា សមគ្គារាមោ សមគ្គរតោ សមគ្គនន្ទី សមគ្គករណិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ.

ផរុសំ វាចំ បហាយ ផរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ ហោតិ. យា សា វាចា នេលា កណ្ណសុខា បេមនីយា ហទយង្គមា បោរី ពហុជនកន្តា ពហុជនមនាបា តថារូបិំ វាចំ ភាសិតា ហោតិ.

សម្ផប្បលាបំ បហាយ សម្ផប្បលាបា បដិវិរតោ ហោតិ, កាលវាទី ភូតវាទី អត្ថវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទី និធានវតិំ វាចំ ភាសិតា កាលេន សាបទេសំ បរិយន្តវតិំ អត្ថសំហិតំ.

១៤៩. សោ ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា បដិវិរតោ ហោតិ, ឯកភត្តិកោ ហោតិ រត្តូបរតោ វិរតោ វិកាលភោជនា, នច្ចគីតវាទិតវិសូកទស្សនា បដិវិរតោ ហោតិ, មាលាគន្ធវិលេបនធារណមណ្ឌនវិភូសនដ្ឋានា បដិវិរតោ ហោតិ, ឧច្ចាសយនមហាសយនា បដិវិរតោ ហោតិ, ជាតរូបរជតបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ.

អាមកធញ្ញបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, អាមកមំសបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, ឥត្ថិកុមារិកាបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, ទាសិទាសបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, អជេឡកបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, កុក្កុដសូករបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, ហត្ថិគវាស្សវឡវបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, ខេត្តវត្ថុបដិគ្គហណា បដិវិរតោ ហោតិ, ទូតេយ្យបហិណគមនានុយោគា បដិវិរតោ ហោតិ, កយវិក្កយា បដិវិរតោ ហោតិ, តុលាកូដកំសកូដមានកូដា បដិវិរតោ ហោតិ, ឧក្កោដនវញ្ចននិកតិសាចិយោគា [... សាវិយោគា (ស្យា. ក.)] បដិវិរតោ ហោតិ, ឆេទនវធពន្ធនវិបរាមោសអាលោបសហសាការា បដិវិរតោ ហោតិ.

១៥០. សោ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ កាយបរិហារិកេន ចីវរេន កុច្ឆិបរិហារិកេន បិណ្ឌបាតេន. សោ យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាទាយេវ បក្កមតិ, សេយ្យថាបិ នាម បក្ខី សកុណោ យេន យេនេវ ឌេតិ សបត្តភារោវ ឌេតិ. ឯវមេវំ ភិក្ខុ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ កាយបរិហារិកេន ចីវរេន កុច្ឆិបរិហារិកេន បិណ្ឌបាតេន. សោ យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាទាយេវ បក្កមតិ. សោ ឥមិនា អរិយេន សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ អជ្ឈត្តំ អនវជ្ជសុខំ បដិសំវេទេតិ.

១៦៨. សោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី. យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ, រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ, ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ; សោតេន សទ្ទំ សុត្វា... បេ... ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា...បេ... ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា...បេ... កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា...បេ... មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី. យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ, តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ, រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ, មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ. សោ ឥមិនា អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន សមន្នាគតោ អជ្ឈត្តំ អព្យាសេកសុខំ បដិសំវេទេតិ.

១៦៩. សោ អភិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជានការី ហោតិ, អាលោកិតេ វិលោកិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សមិញ្ជិតេ បសារិតេ សម្បជានការី ហោតិ, សង្ឃាដិបត្តចីវរធារណេ សម្បជានការី ហោតិ, អសិតេ បីតេ ខាយិតេ សាយិតេ សម្បជានការី ហោតិ, ឧច្ចារបស្សាវកម្មេ សម្បជានការី ហោតិ, គតេ ឋិតេ និសិន្នេ សុត្តេ ជាគរិតេ ភាសិតេ តុណ្ហីភាវេ សម្បជានការី ហោតិ.

សោ ឥមិនា ច អរិយេន សីលក្ខន្ធេន សមន្នាគតោ ឥមិនា ច អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន សមន្នាគតោ ឥមិនា ច អរិយេន សតិសម្បជញ្ញេន សមន្នាគតោ ឥមាយ ច អរិយាយ សន្តុដ្ឋិយា សមន្នាគតោ [បស្ស ម. និ. ២ កន្ទរកសុត្តេ; អ. និ. ៤ អត្តន្តបសុត្តេ ច] វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ. សោ បច្ឆាភត្តំ បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា. សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហរតិ, អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ព្យាបាទបទោសំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហរតិ សព្វបាណភូតហិតានុកម្បី, ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ថិនមិទ្ធំ [ថីនមិទ្ធំ (សី. ស្យា.)] បហាយ វិគតថិនមិទ្ធោ វិហរតិ អាលោកសញ្ញី សតោ សម្បជានោ, ថិនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហរតិ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ, ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; វិចិកិច្ឆំ បហាយ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ វិហរតិ អកថំកថី កុសលេសុ ធម្មេសុ, វិចិកិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ.

១៧០. សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជានោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ, យំ តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ – “ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារី”តិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្ពេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធិំ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ.

សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនង្គណេ វិគតូបក្កិលេសេ មុទុភូតេ កម្មនិយេ ឋិតេ អានេញ្ជប្បត្តេ

ປຸພ຺ເພນິວາສານຸສ຺ສຕິຎາຓາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຠິນິນ຺ນາເມຕິ໌ ໂສ ອເນກວິຫິຕໍ ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ອນຸສ຺ສຣຕິ, ເສຍ຺ຍຖິທໍ – ເອກມ຺ປິ ຊາຕິໍ ທ຺ເວປິ ຊາຕິໂຍ ຕິສ຺ໂສປິ ຊາຕິໂຍ ຈຕສ຺ໂສປິ ຊາຕິໂຍ ປຎ຺ຈປິ ຊາຕິໂຍ ທສປິ ຊາຕິໂຍ ວີສມ຺ປິ ຊາຕິໂຍ ຕິໍສມ຺ປິ ຊາຕິໂຍ ຈຕ຺ຕາລີສມ຺ປິ ຊາຕິໂຍ ປຎ຺ຎາສມ຺ປິ ຊາຕິໂຍ ຊາຕິສຕມ຺ປິ ຊາຕິສຫສ຺ສມ຺ປິ ຊາຕິສຕສຫສ຺ສມ຺ປິ ອເນເກປິ ສໍວຏ຺ຏກປ຺ເປ ອເນເກປິ ວິວຏ຺ຏກປ຺ເປ ອເນເກປິ ສໍວຏ຺ຏວິວຏ຺ຏກປ຺ເປ – “ອມຸຕ຺ຣາສິໍ ເອວໍນາໂມ ເອວໍໂຄຕ຺ໂຕ ເອວໍວຓ຺ໂຓ ເອວມາຫາໂຣ ເອວໍສຸຂທຸກ຺ຂປຏິສໍເວທີ ເອວມາຍຸປຣິຍນ຺ໂຕ, ໂສ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ອມຸຕ຺ຣ ອຸທປາທິໍ; ຕຕ຺ຣາປາສິໍ ເອວໍນາໂມ ເອວໍໂຄຕ຺ໂຕ ເອວໍວຓ຺ໂຓ ເອວມາຫາໂຣ ເອວໍສຸຂທຸກ຺ຂປຏິສໍເວທີ ເອວມາຍຸປຣິຍນ຺ໂຕ, ໂສ ຕໂຕ ຈຸໂຕ ອິຘູປປນ຺ໂນ”ຕິ໌ ອິຕິ ສາກາຣໍ ສອຸທ຺ເທສໍ ອເນກວິຫິຕໍ ປຸພ຺ເພນິວາສໍ ອນຸສ຺ສຣຕິ໌

໑໕໓໌ ໂສ ເອວໍ ສມາຫິເຕ ຈິຕ຺ເຕ ປຣິສຸທ຺ເຘ ປຣິໂຍທາເຕ ອນງ຺ຄເຓ ວິຄຕູປກ຺ກິເລເສ ມຸທຸຠູເຕ ກມ຺ມນິເຍ ຐິເຕ ອາເນຎ຺ຊປ຺ປຕ຺ເຕ ສຕ຺ຕານໍ ຈຸຕູປປາຕຎາຓາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຠິນິນ຺ນາເມຕິ໌ ໂສ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ສຕ຺ເຕ ປສ຺ສຕິ ຈວມາເນ ອຸປປຊ຺ຊມາເນ ຫີເນ ປຓີເຕ ສຸວຓ຺ເຓ ທຸພ຺ພຓ຺ເຓ, ສຸຄເຕ ທຸຄ຺ຄເຕ ຍຖາກມ຺ມູປເຄ ສຕ຺ເຕ ປຊານາຕິ – “ອິເມ ວຕ ໂຠນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕາ ກາຍທຸຈ຺ຈຣິເຕນ ສມນ຺ນາຄຕາ, ວຈີທຸຈ຺ຈຣິເຕນ ສມນ຺ນາຄຕາ, ມໂນທຸຈ຺ຈຣິເຕນ ສມນ຺ນາຄຕາ, ອຣິຍານໍ ອຸປວາທກາ, ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິກາ ມິຈ຺ຉາທິຏ຺ຐິກມ຺ມສມາທານາ໌ ເຕ ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ອປາຍໍ ທຸຄ຺ຄຕິໍ ວິນິປາຕໍ ນິຣຍໍ ອຸປປນ຺ນາ໌ ອິເມ ວາ ປນ ໂຠນ຺ໂຕ ສຕ຺ຕາ ກາຍສຸຈຣິເຕນ ສມນ຺ນາຄຕາ ວຈີສຸຈຣິເຕນ ສມນ຺ນາຄຕາ ມໂນສຸຈຣິເຕນ ສມນ຺ນາຄຕາ ອຣິຍານໍ ອນຸປວາທກາ ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິກາ ສມ຺ມາທິຏ຺ຐິກມ຺ມສມາທານາ໌ ເຕ ກາຍສ຺ສ ເຠທາ ປຣໍ ມຣຓາ ສຸຄຕິໍ ສຄ຺ຄໍ ໂລກໍ ອຸປປນ຺ນາ”ຕິ໌ ອິຕິ ທິພ຺ເພນ ຈກ຺ຂຸນາ ວິສຸທ຺ເຘນ ອຕິກ຺ກນ຺ຕມານຸສເກນ ສຕ຺ເຕ ປສ຺ສຕິ ຈວມາເນ ອຸປປຊ຺ຊມາເນ ຫີເນ ປຓີເຕ ສຸວຓ຺ເຓ ທຸພ຺ພຓ຺ເຓ, ສຸຄເຕ ທຸຄ຺ຄເຕ ຍຖາກມ຺ມູປເຄ ສຕ຺ເຕ ປຊານາຕິ໌

໑໕໔໌ ໂສ ເອວໍ ສມາຫິເຕ ຈິຕ຺ເຕ ປຣິສຸທ຺ເຘ ປຣິໂຍທາເຕ ອນງ຺ຄເຓ ວິຄຕູປກ຺ກິເລເສ ມຸທຸຠູເຕ ກມ຺ມນິເຍ ຐິເຕ ອາເນຎ຺ຊປ຺ປຕ຺ເຕ ອາສວານໍ ຂຍຎາຓາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ອຠິນິນ຺ນາເມຕິ໌ ໂສ “ອິທໍ ທຸກ຺ຂ”ນ຺ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂສມຸທໂຍ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂນິໂຣໂຘ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ທຸກ຺ຂນິໂຣຘຄາມິນີ ປຏິປທາ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອິເມ ອາສວາ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ອາສວສມຸທໂຍ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ອາສວນິໂຣໂຘ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ, “ອຍໍ ອາສວນິໂຣຘຄາມິນີ ປຏິປທາ”ຕິ ຍຖາຠູຕໍ ປຊານາຕິ໌ ຕສ຺ສ ເອວໍ ຊານໂຕ ເອວໍ ປສ຺ສໂຕ ກາມາສວາປິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຈ຺ຈຕິ, ຠວາສວາປິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຈ຺ຈຕິ, ອວິຊ຺ຊາສວາປິ ຈິຕ຺ຕໍ ວິມຸຈ຺ຈຕິ໌ ວິມຸຕ຺ຕສ຺ມິໍ ວິມຸຕ຺ຕມິຕິ ຎາຓໍ ໂຫຕິ໌ “ຂີຓາ ຊາຕິ, ວຸສິຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍໍ, ກຕໍ ກຣຓີຍໍ, ນາປຣໍ ອິຕ຺ຖຕ຺ຕາຍາ”ຕິ ປຊານາຕິ໌ ເອວໍ ປຸຄ຺ຄໂລ ເນວ ອຕ຺ຕນ຺ຕໂປ ຈ ໂຫຕິ ນ ອຕ຺ຕປຣິຕາປນານຸໂຍຄມນຸຍຸຕ຺ໂຕ, ນ ປຣນ຺ຕໂປ ນ ປຣປຣິຕາປນານຸໂຍຄມນຸຍຸຕ຺ໂຕ໌ ໂສ ອນຕ຺ຕນ຺ຕໂປ ອປຣນ຺ຕໂປ ທິຏ຺ເຐວ ຘມ຺ເມ ນິຈ຺ຉາໂຕ ນິພ຺ພຸໂຕ ສີຕີຠູໂຕ ສຸຂປ຺ປຏິສໍເວທີ ພ຺ຣຫ຺ມຠູເຕນ ອຕ຺ຕນາ ວິຫຣຕິ໌

໑໕໖໌ ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ສຣາໂຄ? ຍສ຺ສ ປຸຄ຺ຄລສ຺ສ ຣາໂຄ ອປ຺ປຫີໂນ, ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ສຣາໂຄ”໌

កតមោ ច បុគ្គលោ សទោសោ? យស្ស បុគ្គលស្ស ទោសោ អប្បហីនោ, អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សទោសោ”។

កតមោ ច បុគ្គលោ សមោហោ? យស្ស បុគ្គលស្ស មោហោ អប្បហីនោ, អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សមោហោ”។

កតមោ ច បុគ្គលោ សមានោ? យស្ស បុគ្គលស្ស មានោ អប្បហីនោ, អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សមានោ”។

១៥៤។ កថញ្ច បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, ន លាភី អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ, ន លាភី លោកុត្តរមគ្គស្ស វា ផលស្ស វា។ ឯវំ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, ន លាភី អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ។

កថញ្ច បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ, ន លាភី អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ លោកុត្តរមគ្គស្ស វា ផលស្ស វា, ន លាភី រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ។ ឯវំ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ, ន លាភី អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស។

កថញ្ច បុគ្គលោ លាភី ចេវ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, លាភី ច អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ, លាភី លោកុត្តរមគ្គស្ស វា ផលស្ស វា។ ឯវំ បុគ្គលោ លាភី ចេវ ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, លាភី ច អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ។

កថញ្ច បុគ្គលោ នេវ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, ន លាភី អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ នេវ លាភី ហោតិ រូបសហគតានំ វា អរូបសហគតានំ វា សមាបត្តីនំ, ន លាភី លោកុត្តរមគ្គស្ស វា ផលស្ស វា។ ឯវំ បុគ្គលោ នេវ លាភី ហោតិ អជ្ឈត្តំ ចេតោសមថស្ស, ន លាភី អធិបញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ។

១៥៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ អនុសោតគាមី? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កាមេ ច បដិសេវតិ បាបញ្ច កម្មំ ករោតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “អនុសោតគាមី”។

កតមោ ច បុគ្គលោ បដិសោតគាមី? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កាមេ ច ន បដិសេវតិ បាបញ្ច កម្មំ ន ករោតិ។ សហាបិ ទុក្ខេន សហាបិ ទោមនស្សេន អស្សុមុខោបិ រុទមានោ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “បដិសោតគាមី”។

កតមោ ច បុគ្គលោ ឋិតត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្ពាយី

អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “ឋិតត្តោ”។

កតមោ ច បុគ្គលោ តិណ្ណោ បារង្គតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ តិណ្ណោ បារង្គតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ។

១៥៩។ កថញ្ច បុគ្គលោ អប្បស្សុតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស អប្បកំ សុតំ ហោតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ តស្ស អប្បកស្ស សុតស្ស ន អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ [ន ធម្មមញ្ញាយ ន ធម្មានុធម្មបដិបន្នោ (ស្យា.), ន ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ (ក.)] ហោតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អប្បស្សុតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ អប្បស្សុតោ ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស អប្បកំ សុតំ ហោតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ តស្ស អប្បកស្ស សុតស្ស អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អប្បស្សុតោ ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ពហុកំ សុតំ ហោតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ តស្ស ពហុកស្ស សុតស្ស ន អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន អនុបបន្នោ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ? ឥធេកច្ចស្ស បុគ្គលស្ស ពហុកំ សុតំ ហោតិ សុត្តំ គេយ្យំ វេយ្យាករណំ គាថំ ឧទានំ ឥតិវុត្តកំ ជាតកំ អព្ភុតធម្មំ វេទល្លំ។ សោ តស្ស ពហុកស្ស សុតស្ស អត្ថមញ្ញាយ ធម្មមញ្ញាយ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ហោតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ពហុស្សុតោ ហោតិ សុតេន ឧបបន្នោ។

១៦០។ កតមោ ច បុគ្គលោ សមណមចលោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សមណមចលោ”។

កតមោ ច បុគ្គលោ សមណបទុមោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមី ហោតិ, សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ “សមណបទុមោ”។

កតមោ ច បុគ្គលោ សមណបុណ្ឌរីកោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ

ປຣິນິພ຺ພາຍີ ອນາວຕ຺ຕິທມ຺ໂມ ຕສ຺ມາ ໂລກາ. ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ສມຓປຸຓ຺ຑຣີໂກ”.

ກຕໂມ ຈ ປຸຄ຺ຄໂລ ສມເຓສຸ ສມຓສຸຂຸມາໂລ? ອິທ ຠິກ຺ຂຸ ອາສວານໍ ຂຍາ ອນາສວໍ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິໍ ທິຏ຺ເຐວ ທມ຺ເມ ສຍໍ ອຠິຎ຺ຎາ ສຈ຺ຉິກຕ຺ວາ ອຸປສມ຺ປຊ຺ຊ ວິຫຣຕິ. ອຍໍ ວຸຈ຺ຈຕິ ປຸຄ຺ຄໂລ “ສມເຓສຸ ສມຓສຸຂຸມາໂລ”ຕິ.

ຈຕຸກ຺ກນິທ຺ເທໂສ.

໕. ປຎ຺ຈກປຸຄ຺ຄລປຎ຺ຎຕ຺ຕິ

໑໙໑. ຕຕ຺ຖ ຍ຺ວາຍໍ ປຸຄ຺ຄໂລ ອາຣຠຕິ ຈ ວິປ຺ປຏິສາຣີ ຈ ໂຫຕິ, ຕຎ຺ຈ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິໍ ຍຖາຠູຕໍ ນປ຺ປຊານາຕິ, ຍຕ຺ຖສ຺ສ ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ນາ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອປຣິເສສາ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ , ໂສ ເອວມສ຺ສ ວຈນີໂຍ – “ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຂ ອາຣມ຺ຠຊາ [ອາຣພ຺ຠຊາ (ກ.) ອ. ນິ. ໕.໑໔໒] ອາສວາ ສໍວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ວິປ຺ປຏິສາຣຊາ ອາສວາ ປວຑ຺ຒນ຺ຕິ. ສາທຸ ວຕາຍສ຺ມາ ອາຣມ຺ຠເຊ ອາສເວ ປຫາຍ ວິປ຺ປຏິສາຣເຊ ອາສເວ ປຏິວິໂນເທຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ຠາເວຕຸ. ເອວມາຍສ຺ມາ ອມຸນາ ປຎ຺ຈເມນ ປຸຄ຺ຄເລນ ສມສເມາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍ຺ວາຍໍ ປຸຄ຺ຄໂລ ອາຣຠຕິ ນ ວິປ຺ປຏິສາຣີ ໂຫຕິ, ຕຎ຺ຈ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິໍ ຍຖາຠູຕໍ ນປ຺ປຊານາຕິ, ຍຕ຺ຖສ຺ສ ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ນາ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອປຣິເສສາ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ, ໂສ ເອວມສ຺ສ ວຈນີໂຍ – “ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຂ ອາຣມ຺ຠຊາ ອາສວາ ສໍວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ວິປ຺ປຏິສາຣຊາ ອາສວາ ນປ຺ປວຑ຺ຒນ຺ຕິ. ສາທຸ ວຕາຍສ຺ມາ ອາຣມ຺ຠເຊ ອາສເວ ປຫາຍ ຈິຕ຺ຕໍ ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ຠາເວຕຸ. ເອວມາຍສ຺ມາ ອມຸນາ ປຎ຺ຈເມນ ປຸຄ຺ຄເລນ ສມສເມາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍ຺ວາຍໍ ປຸຄ຺ຄໂລ ນ ອາຣຠຕິ ວິປ຺ປຏິສາຣີ ໂຫຕິ, ຕຎ຺ຈ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິໍ ຍຖາຠູຕໍ ນປ຺ປຊານາຕິ, ຍຕ຺ຖສ຺ສ ເຕ ອຸປ຺ປນ຺ນາ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອປຣິເສສາ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ, ໂສ ເອວມສ຺ສ ວຈນີໂຍ – “ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຂ ອາຣມ຺ຠຊາ ອາສວາ ນ ສໍວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ວິປ຺ປຏິສາຣຊາ ອາສວາ ປວຑ຺ຒນ຺ຕິ. ສາທຸ ວຕາຍສ຺ມາ ວິປ຺ປຏິສາຣເຊ ອາສເວ ປຏິວິໂນເທຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ຠາເວຕຸ. ເອວມາຍສ຺ມາ ອມຸນາ ປຎ຺ຈເມນ ປຸຄ຺ຄເລນ ສມສເມາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍ຺ວາຍໍ ປຸຄ຺ຄໂລ ນ ອາຣຠຕິ ນ ວິປ຺ປຏິສາຣີ ໂຫຕິ, ຕຎ຺ຈ ເຈໂຕວິມຸຕ຺ຕິໍ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕິໍ ຍຖາຠູຕໍ ນປ຺ປຊານາຕິ, ຍຕ຺ຖສ຺ສ ເຕ ປາປກາ ອກຸສລາ ທມ຺ມາ ອປຣິເສສາ ນິຣຸຊ຺ຌນ຺ຕິ, ໂສ ເອວມສ຺ສ ວຈນີໂຍ – “ອາຍສ຺ມໂຕ ໂຂ ອາຣມ຺ຠຊາ ອາສວາ ນ ສໍວິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ວິປ຺ປຏິສາຣຊາ ອາສວາ ນປ຺ປວຑ຺ຒນ຺ຕິ. ສາທຸ ວຕາຍສ຺ມາ ຈິຕ຺ຕໍ ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ຠາເວຕຸ. ເອວມາຍສ຺ມາ ອມຸນາ ປຎ຺ຈເມນ ປຸຄ຺ຄເລນ ສມສເມາ ຠວິສ຺ສຕີ”ຕິ. ອິເມ ຈຕ຺ຕາໂຣ ປຸຄ຺ຄລາ ອມຸນາ ປຎ຺ຈເມນ ປຸຄ຺ຄເລນ ເອວໍ ໂອວທິຍມານາ ເອວໍ ອນຸສາສິຍມານາ ອນຸປຸພ຺ເພນ ອາສວານໍ ຂຍໍ ປາປຸຓນ຺ຕິ.

១៥៧។ កតមោ បុគ្គលោ ទត្វា អវជានាតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ យស្ស បុគ្គលស្ស ទេតិ ចីវរបិណ្ឌបាតសេនាសនគិលានបច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារំ, តស្ស ឯវំ ហោតិ – “អហំ ទេមិ, អយំ [អយំ បន (ស្យា។ ក។) អ។ និ។ ៤។១៣១] បដិគ្គណ្ហាតី”តិ, តមេនំ ទត្វា អវជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ទត្វា អវជានាតិ។

កតមោ បុគ្គលោ សំវាសេន អវជានាតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ យេន បុគ្គលេន សទ្ធិំ សំវសតិ ទ្វេ វា តីណិ វា វស្សានិ, តមេនំ សំវាសេន អវជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ សំវាសេន អវជានាតិ។

កតមោ បុគ្គលោ អាធេយ្យមុខោ ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បរស្ស វណ្ណេ វា អវណ្ណេ វា ភាសិយមានេ ខិប្បញ្ញេវ អធិមុច្ចិតា ហោតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ អាធេយ្យមុខោ ហោតិ ។

កតមោ បុគ្គលោ លោលោ ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឥត្តរសទ្ធោ ហោតិ ឥត្តរភត្តី ឥត្តរបេមោ ឥត្តរប្បសាទោ។ ឯវំ បុគ្គលោ លោលោ ហោតិ។

កតមោ បុគ្គលោ មន្ទោ មោមូហោ ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ កុសលាកុសលេ ធម្មេ ន ជានាតិ, សាវជ្ជានវជ្ជេ ធម្មេ ន ជានាតិ, ហីនប្បណីតេ ធម្មេ ន ជានាតិ, កណ្ហសុក្កសប្បដិភាគេ ធម្មេ ន ជានាតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ មន្ទោ មោមូហោ ហោតិ។

១៥៨។ តត្ថ កតមេ បញ្ច យោធាជីវូបមា បុគ្គលា? បញ្ច យោធាជីវា – ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ រជគ្គញ្ញេវ ទិស្វា សំសីទតិ វិសីទតិ ន សន្ថម្ភតិ [សត្ថម្ភតិ (សី។) អ។ និ។ ៤។១៣១] ន សក្កោតិ សង្គាមំ ឱតរិតុំ។ ឯវរូបោបិ ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ ហោតិ។ អយំ បឋមោ យោធាជីវោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មិំ។

បុន ចបរំ ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ សហតិ រជគ្គំ, អបិ ច ខោ ធជគ្គញ្ញេវ ទិស្វា សំសីទតិ វិសីទតិ ន សន្ថម្ភតិ ន សក្កោតិ សង្គាមំ ឱតរិតុំ។ ឯវរូបោបិ ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ ហោតិ។ អយំ ទុតិយោ យោធាជីវោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មិំ។

បុន ចបរំ ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ សហតិ រជគ្គំ សហតិ ធជគ្គំ, អបិ ច ខោ ឧស្សារណញ្ញេវ [ឧស្សាទនំយេវ (សី។), ឧស្សាទនញ្ញេវ (ស្យា។ ក។) អ។ និ។ ៤។១៣១] សុត្វា សំសីទតិ វិសីទតិ ន សន្ថម្ភតិ ន សក្កោតិ សង្គាមំ ឱតរិតុំ។ ឯវរូបោបិ ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ ហោតិ។ អយំ តតិយោ យោធាជីវោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មិំ។

បុន ចបរំ ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ សហតិ រជគ្គំ សហតិ ធជគ្គំ សហតិ ឧស្សារណំ, អបិ ច ខោ សម្បហារេ ហញ្ញតិ ព្យាបជ្ជតិ។ ឯវរូបោបិ ឥធេកច្ចោ យោធាជីវោ ហោតិ។ អយំ ចតុត្ថោ យោធាជីវោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ លោកស្មិំ។

បុត ចបរំ ព្ទេឆកេច្ឆា ឈោឆាឌីឆេចា សហតិ រេដក្កុ សហតិ ឆេដក្កុ សហតិ ក្លុស្សារលំ សហតិ សព្យហារំ· សោ តំ សក្កាយំ អកិចិឌិតិត្វា ចិឌិតសក្ការេយា តរេចយ សក្កាយឃឹសំ អញ្ញាចសតិ· ៤ចទ្ទេបិបិ ព្ទេឆកេច្ឆា ឈោឆាឌីឆេចា ហោតិ· អយំ បញ្ចាមេយា ឈោឆាឌីឆេចា សត្តោ សំចិជ្ជយារតោ លោកស្មិំ· ព្ទេយ បញ្ចា ឈោឆាឌីចា សត្តោ សំចិជ្ជយារតា លោកស្មិំ·

១៥៨៖ ៤ចរេយចំ បញ្ចមេយ ឈោឆាឌីច្ទបយា បុក្កុលិ សត្តោ សំចិជ្ជយារតា កិក្លុស្ម· កតរេយ បញ្ចា? ព្ទេឆកេច្ឆា កិក្លុ រេដក្កុរេញ្ញាច ជិស្វា សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ ត្រាហ្មចទិយំ សត្តារេទត្យំ [សត្តារេតត្យំ (ឃឹ· ឃ្យា·) អ· តិ· ៗ·ស៊ិវ], សិក្លាក្សត្តាល្យំ អាចិកត្វា [អាចិកត្វា (ឃឹ·)] សិក្លុ បច្ចក្លាយ ហឹតាឃាចត្តតិ· កិមស្ស រេដក្កុស្មិំ? ព្ទេឆ កិក្លុ ស្មុណាតិ – “អស្មុកស្មិំ តាយ ការេយ ចា តិការេយ ចា ព្ទត្ថិ ចា កុយារិ ចា អកិទ្ទបិ ឥស្សតិយា បិសាឌិកា បរេយាឃ ចណ្ហេបិក្លុទតាយ សយត្នាកតា”តិ· សោ តំ ស្មុត្វា សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ ត្រាហ្មចទិយំ សត្តារេទត្យំ, សិក្លាក្សត្តាល្យំ អាចិកត្វា សិក្លុ បច្ចក្លាយ ហឹតាឃាចត្តតិ· ព្ទេឆយស្ស រេដក្កុស្មិំ·

រេសយ្យថាបិ សោ ឈោឆាឌីឆេចា រេដក្កុរេញ្ញាច ជិស្វា សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ សក្កាយំ ឆ្លូតទិត្យំ, តថ្ទុបមេយា អយំ បុក្កុលេ· ៤ចទ្ទេបិបិ ព្ទេឆកេច្ឆា បុក្កុលេ ហោតិ· អយំ បឋមេយា ឈោឆាឌីច្ទបមេយា បុក្កុលេ សត្តោ សំចិជ្ជយារតោ កិក្លុស្ម·

១៥៥៍ បុត ចបរំ ព្ទេឆកេច្ឆា កិក្លុ សហតិ រេដក្កុ, អបិ ច ខោ ឆេដក្កុរេញ្ញាច ជិស្វា សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ ត្រាហ្មចទិយំ សត្តារេទត្យំ, សិក្លាក្សត្តាល្យំ អាចិកត្វា សិក្លុ បច្ចក្លាយ ហឹតាឃាចត្តតិ· កិមស្ស ឆេដក្កុស្មិំ? ព្ទេឆ កិក្លុ ត ហេច ខោ ស្មុណាតិ – “អស្មុកស្មិំ តាយ ការេយ ចា តិការេយ ចា ព្ទត្ថិ ចា កុយារិ ចា អកិទ្ទបិ ឥស្សតិយា បិសាឌិកា បរេយាឃ ចណ្ហេបិក្លុទតាយ សយត្នាកតា”តិ, អបិ ច ខោ សាមំ [សាមំរេឃច (ឃឹ·)] បស្សតិ ព្ទត្ថិំ ចា កុយារិំ ចា អកិទ្ទបំ ឥស្សតិយំ បិសាឌិកំ បរេយាឃ ចណ្ហេបិក្លុទតាយ សយត្នាកតំ· សោ តំ ជិស្វា សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ ត្រាហ្មចទិយំ សត្តារេទត្យំ, សិក្លាក្សត្តាល្យំ អាចិកត្វា សិក្លុ បច្ចក្លាយ ហឹតាឃាចត្តតិ· ព្ទេឆយស្ស ឆេដក្កុស្មិំ·

រេសយ្យថាបិ សោ ឈោឆាឌីឆេចា សហតិ រេដក្កុ, អបិ ច ខោ ឆេដក្កុរេញ្ញាច ជិស្វា សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ សក្កាយំ ឆ្លូតទិត្យំ, តថ្ទុបមេយា អយំ បុក្កុលេ· ៤ចទ្ទេបិបិ ព្ទេឆកេច្ឆា បុក្កុលេ ហោតិ· អយំ ទុតិយោ ឈោឆាឌីច្ទបមេយា បុក្កុលេ សត្តោ សំចិជ្ជយារតោ កិក្លុស្ម·

១៥៩· បុត ចបរំ ព្ទេឆកេច្ឆា កិក្លុ សហតិ រេដក្កុ សហតិ ឆេដក្កុ, អបិ ច ខោ ក្លុស្សារលរេញ្ញាច ស្មុត្វា សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ ត្រាហ្មចទិយំ សត្តារេទត្យំ, សិក្លាក្សត្តាល្យំ អាចិកត្វា សិក្លុ បច្ចក្លាយ ហឹតាឃាចត្តតិ· កិមស្ស ក្លុស្សារលាឃ? ព្ទេឆ កិក្លុ អរញ្ញាកតំ ចា ទុក្លុមូលកតំ ចា ស្មុញ្ញាការកតំ ចា យាត្យការេយា ក្លុបសក្កមិត្វា ក្លាហសតិ [ក្លហសតិ (អដ្ឋកថា) អ· តិ· ៗ·ស៊ិវ] ក្លុល្លបតិ ក្លុជ្ឈុតិ ក្លុប្យល្លេតិ· សោ យាត្យការេយត ក្លាហសិឃយារតោ ក្លុល្លបិឃយារតោ ក្លុជ្ឈុក្លិឃយារតោ ក្លុប្យល្លិឃយារតោ សំឃឹឆតិ ចិឃឹឆតិ ត សត្តូយុតិ ត សក្កោតិ ត្រាហ្មចទិយំ សត្តារេទត្យំ, សិក្លាក្សត្តាល្យំ អាចិកត្វា សិក្លុ បច្ចក្លាយ ហឹតាឃាចត្តតិ· ព្ទេឆយស្ស ក្លុស្សារលាឃ·

សេយ្យថាបិ សោ យោធាជីវោ សហតិ រជគ្គំ សហតិ ធជគ្គំ, អបិ ច ខោ ឧស្សារណញ្ញេវ សុត្វា សំសីទតិ វិសីទតិ ន សន្ថម្ភតិ ន សក្កោតិ សង្គាមំ ឱតរិតុំ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ ឯវរូបោបិ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ហោតិ។ អយំ តតិយោ យោធាជីវូបមោ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ ភិក្ខូសុ។

១៨៤. បុន ចបរំ ឥធេកច្ចោ ភិក្ខុ សហតិ រជគ្គំ សហតិ ធជគ្គំ សហតិ ឧស្សារណំ, អបិ ច ខោ សម្បហារេ ហញ្ញតិ ព្យាបជ្ជតិ។ កិមស្ស សម្បហារស្មិំ? ឥធ ភិក្ខុ អរញ្ញគតំ វា រុក្ខមូលគតំ វា សុញ្ញាគារគតំ វា មាតុគាមោ ឧបសង្កមិត្វា អភិនិសីទតិ អភិនិបជ្ជតិ អជ្ឈោត្ថរតិ។ សោ មាតុគាមេន អភិនិសីទិយមានោ អភិនិបជ្ជិយមានោ អជ្ឈោត្ថរិយមានោ សិក្ខំ អប្បច្ចក្ខាយ ទុព្ពល្យំ អនាវិកត្វា មេថុនំ ធម្មំ បដិសេវតិ។ ឥទមស្ស សម្បហារស្មិំ។

សេយ្យថាបិ សោ យោធាជីវោ សហតិ រជគ្គំ សហតិ ធជគ្គំ សហតិ ឧស្សារណំ, អបិ ច ខោ សម្បហារេ ហញ្ញតិ ព្យាបជ្ជតិ, តថូបមោ អយំ បុគ្គលោ។ ឯវរូបោបិ ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ហោតិ។ អយំ ចតុត្ថោ យោធាជីវូបមោ បុគ្គលោ សន្តោ សំវិជ្ជមានោ ភិក្ខូសុ។

១៨៥. បុន ចបរំ ឥធេកច្ចោ ភិក្ខុ សហតិ រជគ្គំ សហតិ ធជគ្គំ សហតិ ឧស្សារណំ សហតិ សម្បហារំ។ សោ តំ សង្គាមំ អភិវិជិនិត្វា វិជិតសង្គាមោ តមេវ សង្គាមសីសំ អជ្ឈាវសតិ។ កិមស្ស សង្គាមវិជយស្មិំ? ឥធ ភិក្ខុ អរញ្ញគតំ វា រុក្ខមូលគតំ វា សុញ្ញាគារគតំ វា មាតុគាមោ ឧបសង្កមិត្វា អភិនិសីទតិ អភិនិបជ្ជតិ អជ្ឈោត្ថរតិ។ សោ មាតុគាមេន អភិនិសីទិយមានោ អភិនិបជ្ជិយមានោ អជ្ឈោត្ថរិយមានោ វិនិវេឋេត្វា វិនិមោចេត្វា យេន កាមំ បក្កមតិ។

សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ទរំ គិរិគុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អព្ភោកាសំ បលាលបុញ្ជំ។ សោ អរញ្ញគតោ វា រុក្ខមូលគតោ វា សុញ្ញាគារគតោ វា និសីទតិ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិធាយ បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា។ សោ អភិជ្ឈំ លោកេ បហាយ វិគតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហរតិ, អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ព្យាបាទបទោសំ បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហរតិ, សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ថិនមិទ្ធំ បហាយ វិគតថិនមិទ្ធោ វិហរតិ អាលោកសញ្ញី សតោ សម្បជានោ, ថិនមិទ្ធា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហរតិ អជ្ឈត្តំ វូបសន្តចិត្តោ, ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចា ចិត្តំ បរិសោធេតិ; វិចិកិច្ឆំ បហាយ តិណ្ណវិចិកិច្ឆោ វិហរតិ អកថំកថី កុសលេសុ ធម្មេសុ, វិចិកិច្ឆាយ ចិត្តំ បរិសោធេតិ។

សោ ឥមេ បញ្ច នីវរណេ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ ទុព្ពលីករណេ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ; វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ទុតិយំ ឈានំ...បេ... តតិយំ ឈានំ...បេ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។

ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩤᨲᩮ ᩋᨶᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩅᩥᨣᨲᩪᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮ ᨾᩩᨴᩩᨽᩪᨲᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨶᩥᨿᩮ ᨮᩥᨲᩮ ᩋᩣᨶᩮᨬ᩠ᨩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩈᩅᩤᨶᩴ ᨡᨿᨬᩣᨱᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩍᨴᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, “ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, “ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, “ᩋᨿᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨣᩤᨾᩥᨶᩦ ᨷᨭᩥᨷᨴᩤ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, “ᩍᨾᩮ ᩋᩣᩈᩅᩤ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, “ᩋᨿᩴ ᩋᩣᩈᩅᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ , “ᩋᨿᩴ ᩋᩣᩈᩅᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, “ᩋᨿᩴ ᩋᩣᩈᩅᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨣᩤᨾᩥᨶᩦ ᨷᨭᩥᨷᨴᩤ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨

ᨲᩔ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᩔᨲᩮᩣ ᨠᩣᨾᩣᩈᩅᩤᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨽᩅᩤᩈᩅᩤᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᩅᩤᨷᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩥᨲᩥ ᨬᩣᨱᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ “ᨡᩦᨱᩣ ᨩᩣᨲᩥ, ᩅᩩᩈᩥᨲᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩴ, ᨠᨲᩴ ᨠᩁᨱᩦᨿᩴ, ᨶᩣᨷᩁᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨷᨩᩣᨶᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨾᩔ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨩᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ᪨ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᩈᩮᩣ ᨿᩮᩣᨵᩣᨩᩦᩅᩮᩣ ᩈᩉᨲᩥ ᩁᨩᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩉᨲᩥ ᨵᨩᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᩉᨲᩥ ᩏᩔᩣᩁᨱᩴ ᩈᩉᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩉᩤᩁᩴ, ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩤᨾᩴ ᩋᨽᩥᩅᩥᨩᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᨩᩥᨲᩈᨦ᩠ᨣᩤᨾᩮᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᩈᨦ᩠ᨣᩤᨾᩈᩦᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᨲᩥ, ᨲᨳᩪᨷᨾᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᩣᨷᩥ ᩍᨵᩮᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩮᩣ ᨿᩮᩣᨵᩣᨩᩦᩅᩪᨷᨾᩮᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ᪨ ᩍᨾᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨿᩮᩣᨵᩣᨩᩦᩅᩪᨷᨾᩣ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᩈᩩ᪨

᪁᪉᪉᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩣ? ᨾᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩮᩣᨾᩪᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩤᨷᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨷᨠᨲᩮᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩤᨴᩤ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩮᨷᩤ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, “ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩅᨠᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨷᩥ ᨧ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩴᨿᩮᩅ [ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨬ᩠ᨬᩮᩅ (ᩈ᩠ᨿᩣ᪨) ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪕᪨᪑᪘᪑] ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩍᨴᨾᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴᨿᩮᩅ [ᩍᨴᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴᨿᩮᩅ (ᩈᩦ᪨)] ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᩁ ᨿ᩠ᩅᩤᨿᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩍᨴᨾᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ, ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧ ᨷᩤᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ [ᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ (ᩈᩦ᪨)] ᨧ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩅᩁᩮᩣ ᨧ᪨

ᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨷᩥ ᨶᩣᨾ ᨣᩅᩤ ᨡᩦᩁᩴ, ᨡᩦᩁᨾ᩠ᩉᩣ ᨴᨵᩥ, ᨴᨵᩥᨾ᩠ᩉᩣ ᨶᩅᨶᩦᨲᩴ [ᨶᩮᩣᨶᩦᨲᩴ (ᩈᩦ᪨)], ᨶᩅᨶᩦᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩥ, ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨾ᩠ᩉᩣ ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨾᨱ᩠ᨯᩮᩣ, ᩈᨷ᩠ᨷᩥᨾᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᩥ; ᩑᩅᨾᩮᩅᩴ ᨿ᩠ᩅᩤᨿᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩍᨴᨾᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨷᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨶᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧ ᨷᩤᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨧ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ ᨧ ᨷᩅᩁᩮᩣ ᨧ᪨ ᩍᨾᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩤᨲᩥᨠᩣ᪨

᪂᪀᪀᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨡᩃᩩᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᩑᨠᩣᩈᨶᩥᨠᩣ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᨷᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩥᨠᩣ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᨲᩮᨧᩦᩅᩁᩥᨠᩣ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩣ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨾᩪᩃᩥᨠᩣ ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᨻ᩠ᨽᩮᩣᨠᩣᩈᩥᨠᩣ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᨶᩮᩈᨩ᩠ᨩᩥᨠᩣ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᨧ ᨿᨳᩣᩈᨶ᩠ᨳᨲᩥᨠᩣ...ᨷᩮ...᪨

᪂᪀᪁᪨ ᨠᨲᨾᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩣ? ᨾᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩮᩣᨾᩪᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨷᩤᨷᩥᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨷᨠᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨾ᩠ᨾᩤᨴᩤ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩮᨷᩤ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, “ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩣᩅᨠᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨷᩥ ᨧ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩍᨴᨾᨲ᩠ᨳᩥᨲᩴᨿᩮᩅ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᩁ ᨿ᩠ᩅᩤᨿᩴ ᩈᩮᩣᩈᩣᨶᩥᨠᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᩴᨿᩮᩅ

និស្សាយ សន្តុដ្ឋិំយេវ និស្សាយ សល្លេខំយេវ និស្សាយ ឥទមត្ថិតំយេវ និស្សាយ សោសានិកោ, អយំ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ សោសានិកានំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច។

សេយ្យថាបិ នាម គវា ខីរំ, ខីរម្ហា ទធិ, ទធិម្ហា នវនីតំ, នវនីតម្ហា សប្បិ, សប្បិម្ហា សប្បិមណ្ឌោ, សប្បិមណ្ឌំ តត្ថ អគ្គមក្ខាយតិ; ឯវមេវំ យ្វាយំ សោសានិកោ អប្បិច្ឆតំយេវ និស្សាយ សន្តុដ្ឋិំយេវ និស្សាយ សល្លេខំយេវ និស្សាយ ឥទមត្ថិតំយេវ និស្សាយ សោសានិកោ ហោតិ, អយំ ឥមេសំ បញ្ចន្នំ សោសានិកានំ អគ្គោ ច សេដ្ឋោ ច បាមោក្ខោ ច ឧត្តមោ ច បវរោ ច។ ឥមេ បញ្ច សោសានិកា។

បញ្ចកនិទ្ទេសោ។

៦. ឆក្កបុគ្គលបញ្ញត្តិ

១០១. តត្រ យ្វាយំ បុគ្គលោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ, តត្ថ ច សព្ពញ្ញុតំ បាបុណាតិ ពលេសុ ច វសីភាវំ, សម្មាសម្ពុទ្ធោ តេន ទដ្ឋព្វោ។

តត្រ យ្វាយំ បុគ្គលោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ, ន ច តត្ថ សព្ពញ្ញុតំ បាបុណាតិ ន ច ពលេសុ វសីភាវំ, បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ តេន ទដ្ឋព្វោ។

តត្រ យ្វាយំ បុគ្គលោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អនភិសម្ពុជ្ឈតិ, ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ [ទុក្ខស្សន្តំ ករោតិ (សី.) ឯវមុបរិបិ], សាវកបារមិញ្ច បាបុណាតិ, សារិបុត្តមោគ្គល្លានា តេន ទដ្ឋព្វា។

តត្រ យ្វាយំ បុគ្គលោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អនភិសម្ពុជ្ឈតិ , ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, ន ច សាវកបារមិំ បាបុណាតិ, អវសេសា អរហន្តា តេន ទដ្ឋព្វា។

តត្រ យ្វាយំ បុគ្គលោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អនភិសម្ពុជ្ឈតិ, ន ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, អនាគាមី ហោតិ អនាគន្តា ឥត្ថត្តំ, អនាគាមី តេន ទដ្ឋព្វោ។

តត្រ យ្វាយំ បុគ្គលោ បុព្វេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អនភិសម្ពុជ្ឈតិ, ន ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, អាគន្តា ឥត្ថត្តំ, សោតាបន្នសកទាគាមិនោ តេន ទដ្ឋព្វា។

ឆក្កនិទ្ទេសោ។

៧. សត្តកបុគ្គលបញ្ញត្តិ

១០៦. កថញ្ច បុគ្គលោ សកិំ និមុគ្គោ និមុគ្គោវ ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ សមន្នាគតោ ហោតិ ឯកន្តកាឡកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ។ ឯវំ បុគ្គលោ សកិំ និមុគ្គោ និមុគ្គោវ ហោតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា និមុជ្ជតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជតិ “សាហុ សទ្ធា កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ [សាហុ (សី. ស្យា.) ឯវំ តីសុ ឋានេសុបិ] ហិរី កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ឱត្តប្បំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ វីរិយំ [វិរិយំ (សី. ស្យា.)] កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ បញ្ញា កុសលេសុ ធម្មេសុ”តិ។ តស្ស សា សទ្ធា នេវ តិដ្ឋតិ នោ វឌ្ឍតិ ហាយតិយេវ , តស្ស សា ហិរី នេវ តិដ្ឋតិ នោ វឌ្ឍតិ ហាយតិយេវ, តស្ស តំ ឱត្តប្បំ នេវ តិដ្ឋតិ នោ វឌ្ឍតិ ហាយតិយេវ, តស្ស តំ វីរិយំ នេវ តិដ្ឋតិ នោ វឌ្ឍតិ ហាយតិយេវ, តស្ស សា បញ្ញា នេវ តិដ្ឋតិ នោ វឌ្ឍតិ ហាយតិយេវ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា និមុជ្ជតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា ឋិតោ ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជតិ “សាហុ សទ្ធា កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ហិរី កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ឱត្តប្បំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ វីរិយំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ បញ្ញា កុសលេសុ ធម្មេសុ”តិ។ តស្ស សា សទ្ធា នេវ ហាយតិ នោ វឌ្ឍតិ ឋិតា ហោតិ, តស្ស សា ហិរី នេវ ហាយតិ នោ វឌ្ឍតិ ឋិតា ហោតិ, តស្ស តំ ឱត្តប្បំ នេវ ហាយតិ នោ វឌ្ឍតិ ឋិតំ ហោតិ, តស្ស តំ វីរិយំ នេវ ហាយតិ នោ វឌ្ឍតិ ឋិតំ ហោតិ, តស្ស សា បញ្ញា នេវ ហាយតិ នោ វឌ្ឍតិ ឋិតា ហោតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា ឋិតោ ហោតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា វិបស្សតិ វិលោកេតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជតិ “សាហុ សទ្ធា កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ហិរី កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ឱត្តប្បំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ វីរិយំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ បញ្ញា កុសលេសុ ធម្មេសុ”តិ។ សោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិបាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា វិបស្សតិ វិលោកេតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា បតរតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជតិ “សាហុ សទ្ធា កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ហិរី កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ឱត្តប្បំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ វីរិយំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ បញ្ញា កុសលេសុ ធម្មេសុ”តិ។ សោ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា សកទាគាមី ហោតិ សកិទេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ត្វា ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា បតរតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា បដិគាធប្បត្តោ ហោតិ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជតិ “សាហុ សទ្ធា កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ហិរី កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ឱត្តប្បំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ វីរិយំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ បញ្ញា កុសលេសុ ធម្មេសុ”តិ។ សោ បញ្ចន្នំ ឱរម្ភាគិយានំ

សំយោជនានំ បរិក្ខយា ឱបបាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្វាយី អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកា។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា បតិគាធប្បត្តោ ហោតិ។

កថញ្ច បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា តិណ្ណោ ហោតិ បារង្គតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជតិ “សាធុ សទ្ធា កុសលេសុ ធម្មេសុ , សាធុ ហិរី កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ ឱត្តប្បំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ វីរិយំ កុសលេសុ ធម្មេសុ, សាធុ បញ្ញា កុសលេសុ ធម្មេសុ”តិ។ សោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិំ បញ្ញាវិមុត្តិំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ។ ឯវំ បុគ្គលោ ឧម្មុជ្ជិត្វា តិណ្ណោ ហោតិ បារង្គតោ ថលេ តិដ្ឋតិ ព្រាហ្មណោ។

១០៣. កតមោ ច បុគ្គលោ ឧភតោភាគវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ ឧភតោភាគវិមុត្តោ។

១០៤. កតមោ ច បុគ្គលោ បញ្ញាវិមុត្តោ...បេ... កាយសក្ខី... ទិដ្ឋិប្បត្តោ... សទ្ធាវិមុត្តោ... ធម្មានុសារី ...។

១០៥. កតមោ ច បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី? យស្ស បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ អធិមត្តំ ហោតិ, សទ្ធាវាហិំ សទ្ធាបុព្វង្គមំ អរិយមគ្គំ ភាវេតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី។ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី, ផលេ ឋិតោ សទ្ធាវិមុត្តោតិ។

សត្តកនិទ្ទេសោ។

៨. អដ្ឋកបុគ្គលបញ្ញត្តិ

១០៦. តត្ថ កតមេ ចត្តារោ មគ្គសមង្គិនោ, ចត្តារោ ផលសមង្គិនោ បុគ្គលា? សោតាបន្នោ, សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ; សកទាគាមី, សកទាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ; អនាគាមី, អនាគាមិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ; អរហា, អរហត្តផលសច្ឆិកិរិយាយ [អរហត្តាយ (ស្យា. ក.) អ. និ. ៨.៥៩] បដិបន្នោ; ឥមេ ចត្តារោ មគ្គសមង្គិនោ, ឥមេ ចត្តារោ ផលសមង្គិនោ បុគ្គលា។

អដ្ឋកនិទ្ទេសោ។

៩. នវកបុគ្គលបញ្ញត្តិ

១០៥។ កតមោ ច បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បុព្ពេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ, តត្ថ ច សព្ពញ្ញុតំ បាបុណាតិ ពលេសុ ច វសីភាវំ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ បុព្ពេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈតិ, ន ច តត្ថ សព្ពញ្ញុតំ បាបុណាតិ ន ច ពលេសុ វសីភាវំ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ ឧភតោភាគវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ ឧភតោភាគវិមុត្តោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ បញ្ញាវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ ន ហេវ ខោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ បញ្ញាវិមុត្តោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ កាយសក្ខី? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ អដ្ឋ វិមោក្ខេ កាយេន ផុសិត្វា វិហរតិ, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ កាយសក្ខី។

កតមោ ច បុគ្គលោ ទិដ្ឋិប្បត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ...បេ... “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ វោទិដ្ឋា ហោន្តិ វោចរិតា, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ ទិដ្ឋិប្បត្តោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ សទ្ធាវិមុត្តោ? ឥធេកច្ចោ បុគ្គលោ “ឥទំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតិ...បេ... “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ, តថាគតប្បវេទិតា ចស្ស ធម្មា បញ្ញាយ វោទិដ្ឋា ហោន្តិ វោចរិតា, បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា ឯកច្ចេ អាសវា បរិក្ខីណា ហោន្តិ, នោ ច ខោ យថា ទិដ្ឋិប្បត្តស្ស។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ សទ្ធាវិមុត្តោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ ធម្មានុសារី? យស្ស បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នស្ស បញ្ញិន្ទ្រិយំ អធិមត្តំ ហោតិ, បញ្ញាវាហិំ បញ្ញាបុព្ពង្គមំ អរិយមគ្គំ ភាវេតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ ធម្មានុសារី។ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ ធម្មានុសារី, ផលេ ឋិតោ ទិដ្ឋិប្បត្តោ។

កតមោ ច បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី? យស្ស បុគ្គលស្ស សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នស្ស សទ្ធិន្ទ្រិយំ អធិមត្តំ ហោតិ, សទ្ធាវាហិំ

សទ្ធាបុព្ពង្គមំ អរិយមគ្គំ ភាវេតិ។ អយំ វុច្ចតិ បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី។ សោតាបត្តិផលសច្ឆិកិរិយាយ បដិបន្នោ បុគ្គលោ សទ្ធានុសារី, ផលេ ឋិតោ សទ្ធាវិមុត្តោតិ។

នវកនិទ្ទេសោ។

១០។ ទសកបុគ្គលបញ្ញត្តិ

១០៨. កតមេសំ បញ្ចន្នំ ឥធ និដ្ឋា? សត្តក្ខត្តុបរមស្ស កោលំកោលស្ស ឯកពីជិស្ស សកទាគាមិស្ស យោ ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ អរហា – ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥធ និដ្ឋា។

កតមេសំ បញ្ចន្នំ ឥធ វិហាយ និដ្ឋា? អន្តរាបរិនិព្ពាយិស្ស ឧបហច្ចបរិនិព្ពាយិស្ស អសង្ខារបរិនិព្ពាយិស្ស សសង្ខារបរិនិព្ពាយិស្ស ឧទ្ធំសោតស្ស អកនិដ្ឋគាមិនោ – ឥមេសំ បញ្ចន្នំ ឥធ វិហាយ និដ្ឋាតិ។

ឯត្តាវតា បុគ្គលានំ បុគ្គលបញ្ញត្តីតិ។

ទសកនិទ្ទេសោ។

បុគ្គលបញ្ញត្តិបករណំ និដ្ឋិតំ។